This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.

+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.

+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.

+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at `http://books.google.com/`

HARVARD LAW LIBRARY
3 2044 056 943 566

899

KNIHOVNA
SBORNÍKU VĚD PRÁVNÍCH A STÁTNÍCH
VYDÁVANÁ
S PODPOROU ČESKÉ AKADEMIE CÍS. FRANTIŠKA JOSEFA PRO VĚDY, SLOVESNOST A UMĚNÍ.

A) ŘADA PRÁVOVĚDECKÁ. Čís. II.

Uhražovací kapitál služebností a reálních břemen.

STUDIE Z RAKOUSKÉHO EXEKUČNÍHO ŘÁDU.

NAPSAL

Dr. MILOSLAV STIEBER,

[illegible]

HARVARD LAW LIBRARY

HD
AUS 942 STI

V PRAZE.
[illegible]AVATEL A NAKLADATEL: „SBORNÍK VĚD PRÁVNÍCH A STÁTNÍCH“
(BURSÍK & KOHOUT V PRAZE).
1902.

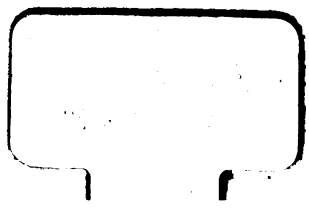

KNIHOVNA

SBORNÍKU VĚD PRÁVNÍCH A STÁTNÍCH

VYDÁVANÁ

S PODPOROU ČESKÉ AKADEMIE CÍS. FRANTIŠKA JOSEFA PRO VĚDY, SLOVESNOST A UMĚNÍ.

A) ŘADA PRÁVOVĚDECKÁ. Čís. II.

Uhražovací kapitál služebností a reálních břemen.

STUDIE Z RAKOUSKÉHO EXEKUČNÍHO ŘÁDU.

NAPSAL

Dr. MILOSLAV STIEBER,

ADVOKÁT V SLANÉM.

V PRAZE.

VYDAVATEL A NAKLADATEL: »SBORNÍK VĚD PRÁVNÍCH A STÁTNÍCH«
(BURSÍK & KOHOUT V PRAZE).

1902.

1.

Zjevy v minulosti a vývoj.

Josefinský soudní řád, ustanoviv, že věřitel, dav nemovitosť svého dlužníka odhádati, i za dražbu její žádati může, byl skok do nejista. Dosaváde, jak v Čechách,[1]) tak v Rakousích Dolních,[2]) i Horních,[3]) Štýrsku,[4]) Korutanech[5]) a Krajině[6]), vedla se exekuce v movitosti a nemovitosti tím způsobem, že se do výše vykonatelné pohledávky věřiteli odevzdávaly. Proti mysli odchovanců římského práva to ovšem bylo, a tak diví se Greneck,[7]) skorem vrstevník kompilatorů josefinského soudního řádu, jak může býti věřiteli zbraňováno, aby per viam licitationis uspokojení svého hleděl, vždyť prý se to zdravému rozumu i obecným

[1]) *Jireček*, Codex juris bohemici II_2, Majestas Carolina str. 181 CIV. § 5, Řád práva zemského, str. 227 č. 48, Ondřej z Dubé str. 374 §§ 53, 54, Všehrd, Knihy devatery IV. hl. 16.

[2]) Gerichts-Process und Ordnung des Lands-Rechtens diss Hochlöbl. Ertzhertzogthumbs Osterreich vnnder der Enns. Wien 1579: »Von Vrlaub«, *Suttinger*, Observationes practicae, Observatio CXXI.

[3]) Ordnung des Landrechtens des Ertzhertzogthumb Osterreich ob der Enns. 1535, odst. »Von Appellationen«, *Weingärtler*, Con- et discordantia juris consuetudinarii austriaci supra Anasum cum jure communi in quatuor institutionum libris remonstrata. Norimbergae MDCLXXIV. str. 297 a násl.

[4]) Einer Ersamen Landschaft des löblichen Fürstenthumbs Steyr New verfaste Reformation des Landts vnd Hofrechts daselbst, Im MDLXXIII. Jar auffgericht, čl. XXXVI., XL. a čl. 69 reformace ze dne 7. listopadu 1618 a ze dne 30. března 1622.

[5]) Des Ertzhertzogthumb Khärndten New aufgerichte Lantsrechtsordnung, Im 1577. Jar, Grätz MDLXXVIII. fol. 15. čl. 19.

[6]) Landschrannenordnung dess Hochlöbl. vnd Preisswürdigen Hertzogthumbs Crain. 1571. čl. VII., VIII.

[7]) Theatrum jurisdictionis austriacae oder neu-eröffneter Schau-Platz österreichischer Gerichtsbarkeit von Franciscus Josephus *Greneck*, Wien 1752, str. 332 § X.

právům příčí, která odevzdání exekvované nemovitosti do vlastnictví věřitelova jen tehdy připouštějí, když žádný kupec se nepřihlásí.[8]) Než běh práva takových starostí nedbal. Autoři josefinského soudního řádu chtěli vyhověti oběma, i starému rakouskému právu, praksi, i obecnoprávnímu citu. A § 324 josefinského soudního řádu stanovil, že exekvovanou nemovitosť musí věřitel za odhadnutou cenu přijmouti, když ani věřitel, ani dlužník do 30 dnů po odhadu za dražbu nezažádá. O tom, jakým způsobem se s kupní neb odhadní cenou naloží, o jejím rozvrhu, jemuž v novém exekučním řádu věnován veliký počet paragrafů, nebylo v josefinském soudním řádu žádné zmínky. Bylo to celkem přirozeno, a stává se to všem zákonodárcům, kteří dělají zákony dle schemat, neformulujíce je z živého těla prakse.

Nebylo tudíž ani pomyšlení, aby hleděno bylo takových subtilností, jako je při rozvrhu nejvyššího podání uhražovací kapitál služebností a reálních břemen, předmět studia našeho v přítomné práci. Než mýlil by se ten, kdo by myslil, že doba předjosefinská uhražovacího kapitálu služebností a reálních břemen neznala.

Již v Majestas Carolina, začneme-li Čechami, se dočítáme, že úředník, veda právo, »roční kopu platu v desieti kopách« odhaduje.«[9]) Totéž čteme v řádu práva zemského,[10]) v Ondřeji z Dubé,[11]) v knize Tovačovské[12]) a v deskách.[13]) Nízké kapitalisování ročního platu odpovídá tehdejším poměrům hospodářským.

Poměry takové byly, jak přirozeno, té doby stejné jak v zemích rakouských,[14]) tak i v Němcích.[15])

---

[8]) l. c.

[9]) Codex jur. boh. II_2 str. 182, Majestas Carolina CIV.: O vedení práva.

[10]) l. c str. str. 226 č. 48, str. 226 č. 46: »pro predictis decem marcis minus lotone, sibi de redditibus . . . $1^1/_2$ marcas argenti annui . . . assignando«; str. 273 Officium circa tabulas terrae č. 118.

[11]) l. c. str. 374 § 54: »plat každý ve všech krajích kopu platu po desieti kopách polože.«

[12]) *Demuth*, Kniha Tovačovská. V Brně 1858, str. 70. »Odhad«: » . . a odhádají jemu za sto kop X kop platu zemským během neb jednu kopu za Xj gr . . a na lesích kopa platu v odhadu má býti položena v V kopách, a neb hřivna v pěti hřivnách.«

[13]) Pozůstatky desk zemských, I. str. 423, (1357 28. Oct.) 64 gr. ročního platu prodáno za 10 kop 40 gr., str. 426 (1359 13. Maji) jedna kopa gr. ročního platu za 10 kop, str. 452 Secundus Ulrici (1378 1. Maji) 10 kop platu ročního za 100 kop, str. 534 Secundus Venceslai (1390) 4 kopy platu za 40 kop. Srvn. také Sněmy české sv. I. str. 565, Stadtbuch von Brüx str. 21. č. 53 (1315).

[14]) Urkundenbuch des Landes ob der Enns VI. str. 497 CDXCIV. (1344): »für tzehen phunt beraitschaft ain phunt geltz.«

[15]) *Schröder*, Lehrbuch der deutschen Rechtsgeschichte. Leipzig 1898, str. 711, *Loersch* a *Schröder*, Urkunden zur Geschichte des deutschen Rechtes č. 153 (1288), č. 159 (1295), *Kraut*, Grundriss zu Vorlesungen über das deutsche Privatrecht 1886 § 109 č. 62, 63, *Mascher*, Das deutsche Grund- und Hypothekenwesen. Berlin 1809 str. 70.

Než případy tyto nejsou vlastně ani zjevy uhražovacího kapitálu dle dnešního jeho pojmu. Kapitál platů úročních vyšetřuje se tu jako activum. Kapitál služebností a reálních břemen, který se zove uhražovacím, vyšetřuje se však jako passivum. Je právě proto uhražovacím, poněvadž musí nalézti jako passivum v jistém activum svou úhradu.

Ku vzniku tohoto uhražovacího kapitálu přispěly rakouská daň ze jmění a daň dědická.

Daně ze jmění byly původně vyměřovány beze všeho ohledu na dluhy, na nemovitosti váznoucí. Patentem ze dne 24. listopadu 1702 [16]) bylo však dlužníkům povoleno, aby svým věřitelům poměrnou část vybírané centesimy, stého to peníze ze jmění, z dlužných kapitálů odpočetli. Ale již patent ze dne 4. června 1705 [17]) a stejně taktéž patent ze dne 27. července 1706 [18]), chtějíce zameziti sběhlé »Vortheilhafftigkeiten«, nařizovaly, že ne více dlužník, ale věřitel má své kapitály dani podrobovati, a dlužník že má v přiznání svého jmění dluhy své odpočísti a teprvé z ostatního, nestíženého jmění centesimu platiti. Tím dán základ pro tvoření se uhražovacích kapitálů. Vymyslila je vždy vynalezavá snaha poplatníka, aby stát z daně, kterou ukládá, dostal co možná nejméně, a aby, kde to jen poněkud možno, daň se mu defraudovala. I hrozí se patent ze dne 3. května 1712, [19]) že držitelé statků, jež kněžská a světská nadání, vdovské a jiné platy k placení ročních úroků zavazují, taková to stipendia a annuae praestationes kapitalisují a zdanění odnímají. O způsobu tohoto kapitalisování se sice patent tento nezmiňuje, ale nemůže o tom býti pochybnosti, že se tu kapitalisuje po pěti ze sta. Žádáť tento patent sám, aby důchody far a klášterů pěti %ty se kapitalisovaly, a z kapitálu takto obdrženého centesima vyměřovala. Takto se příjem té doby vůbec kapitalisoval, neboť Suttinger jako obecný způsob, jak se užitek věci oceňuje, doporučuje, aby se na 5% odhadoval. [20]) I zapovídá patent ze dne 3. května 1712 držitelům statků, aby takováto onera realia odpočítávali, a nařizuje jim, aby svým věřitelům, vyplácejíce dávky, centesimu, pokud se hledí ku dávce kapitalisované, nebo decimu, pokud se hledí ku dávce samé v jejím celku sráželi. Z patentu tohoto se také dovídáme, že prodávající svým nástupcům v držení statků uhražovací kapitály nadání, apanáží, vdovských platů a takových ad pias causas neb alias eiusmodi causas věnovaných a statek tížících onera při převodech statků

[16]) Codex austriacus II. str. 369.
[17]) Codex austriacus III. str. 481.
[18]) Codex austriacus III. str. 521.
[19]) Codex austriacus III. str. 651.
[20]) *Suttinger*, Observationes, Observatio CXXV. Srvn. též »Güter-Abschätzungs-Norma für das Erzherzogthum Österreich unter der Enns« ze dne 29. června 1765 (Codex austriacus VI. str. 718.)

odpočítávali.[21]) Uhražovací kapitál vchází tu tedy již jako passivum ve své dnešní formě v soukromé právo.

Na tomtéž stanovisku stál patent ze dne 10. února 1734,[22]) obmezuje však ukládání daně ze jmění na příjem přes 500 zl., dále patenty ze dne 15. prosince 1734,[23]) 14. dubna 1736,[24]) 17. dubna 1737,[25]) 7. ledna 1738,[26]) 27. ledna 1739,[27]) 23. dub. 1743,[28]) 23. prosince 1744,[29]) 15. prosince 1745,[30]) 28. prosince 1746[31]) a 22. září 1747.[32])

Patentem ze dne 10. října 1758,[33]) byla již na příjmy z kapitálů uvalena zvláštní kapitálová daň, z které dle jejího výslovného ustanovení ani apanáže a vdovské výživy a platy vyňaty býti neměly, ježto prý nic jiného nejsou než příjmy z úročných kapitálů.

Tím tedy asi pro obor fiskálního zákonodárství s tvoření uhražovacích kapitálů zase sešlo. Než nová daň dědická, která patentem ze dne 6. června 1759[34]) v dědičných zemích českých a rakouských byla zavedena, chtějíc stížiti čisté jmění, které na někoho mortis causa nebo odstupní smlouvou inter vivos přejde, nemohla nepoužíti toho, co jí v příčině spravedlivého započítávání opakujících se dávek skytaly předchozí daňové patenty a prakse.

---

[21]) Cod. austr. III. str. 651: »... Als Wir gnädigst verordnet haben, dass kein Besitzer oder Inhaber, die auf seinen immobilibus haftende, zu denen Stiftungen, Appanagen, wittiblichen Unterhaltung, oder ad pias causas vel alias eiusmodi causas gewidmete und den feudum afficirende Onera, wann solche bei der durch Kauf-, Vergleich, Abtheilung, Einschatzung oder einigen anderen Titulum beschehene Überkommung, eines Guts oder Grund-Stückes, von dem Possessore selbsten, oder dessen Antecessoribus, schon vormahls an dem wahren Werth des fundi in capitali defalciret oder compensiret worden sein, bei dermahliger Versteurung zu decourtiren, sondern allein die de novo gemachte und bei Acquirirung der unbeweglichen Güter, vorhin niemahls in vorbemeldten Abzug gediehene Onera realia zu deduciren befugt, herentgegen aber schuldig sein solle, vor derlei auf einem sothanen Gut oder fundo haftende Assignatarios die Vermögen-Steuer, respective mit der centesima oder decima, wie nehmlich der Genuss, oder wie er an sich selbsten ist, oder zu Capital geschlagener gerechnet wird, zu bezahlen und das bezahlte besagten Assignatariis oder Usufructuariis bei Abführung oder Leistung dessen, so sie Assignatarii oder Usufructnarii ex ejusdem titulo vel pacto zu fordern haben, abzuziehen und innen zu halten.«

[22]) Cod. austr. IV. str. 828.
[23]) l. c. 868.
[24]) l. c. 896.
[25]) l. c. 922.
[26]) l. c. 1042.
[27]) l. c. 1055.
[28]) Cod. austr. V. str. 105.
[29]) l. c. str. 161.
[30]) l. c. str. 193.
[31]) l. c. str. 238.
[32]) l. c. str. 268.
[33]) l. c. str. 1266.
[34]) Cod. Austr. V. str. 54.

Jako u dřívějších daňových patentů nebyl sice poplatník sproštěn povinnosti, aby zaplatil[35]) daň, vypadající na uhražovací kapitál ročních dávek, mortis causa neb odstupními smlouvami zřízených, ale bylo mu, jak ještě zřejměji než patent o dani dědické jeho výklad ze dne 26. září 1761[36]) stanovil, na vůli ponecháno, aby buď najednou daň z uhražovacího kapitálu zaplatil a pak pro sebe příslušné obnosy z ročních dávek svých věřitelů srážel, aneb aby obnos daně, na roční dávku vypadající, finančním orgánům odváděl a teprvé tehdy, když roční dávka pominula, z jejího uhražovacího kapitálu daň platil.[37])

V citovaném výkladu patentu o dani dědické přikazuje se již kapitalisování usufructu 5%ty a ve zvláštním likvidačním formuláři se uvádí, že vdovské výživy 5%ty kapitalisovány a tento kapitál mezi passivy uveden býti má.[38]) Utvoření uhražovacího kapitálu břemen a služebností je tím tedy poprvé samým zákonodárstvím předepsáno.

Patent ze dne 1. prosince 1785 č. 499 sb. z. s., který daň dědickou v Tyrolsku zavedl, souhlasí v této příčině s patentem předchozím. Jiné je pouze to, že se dávky toliko 4%ty kapitalisují.[39]) Daň, která má býti z uhražovacího kapitálu zaplacena, když břímě neb služebnosť pomine, musí býti uhražena obligacemi veřejných fondů a jistých soukromných dlužních úpisů, které se mezitím u pozůstalostního úřadu uloží. Patent tento užívá pro tutu úhradu pozdějšího křestného jména našeho kapitálu »Bedeckung.«[40])

Toto slovo »Bedeckung« přejímá nový patent o dani dědické ze dne 15. října 1810 č. 914 sb. z. s.[41]) pro označení účelu kapi-

---

[35]) *Linden*, Die Erbsteuer, Wien 1839, str. 20. Na usufructus, který si postupující vyhradí, se to však nevztahuje, poněvadž daň dědická zapravuje se tu, až usufructus pomine. Linden l. c.

[36]) *Linden*, str. 136—154.

[37]) *Donner*, Einleitung zur Kenntniss der österr. Gesetze. Wien 1778. I. díl, 2. kniha, str. 131.

[38]) V poznámkách k likvidačnímu formuláři stojí »ad statum passivum ad rubricam 3tiam: »Hieher gehören die wittiblichen Unterhaltungen und überhaupt alle jene Onera, so jährlich zu entrichten der Erblasser per Contractum übernommen, und daher sich und seine Erben verbindlich gemacht hat, welche jährliche Abgaben, nach 5 per 100 zu Kapital geschlagen, und das diesfällige Kapital in dieser Rubrik angesetzt werden solle, jedoch kömmt von diesem Kapitale, wenn welches nach erlöschender jährlicher Abgabe jemand andern, als des Erblassers auf- oder absteigenden Anverwandten zufällt, der Erbsteuerbetrag inmittels zu versichern.«

[39]) Formulář *A* téhož patentu a poznámky k němu.

[40]) § 46: »In Ansehung desjenigen Erbsteuerbetrags, welcher erst nach Aufhörung der jährlichen Abgaben zu entrichten ist. ist zur Bedeckung zu fordern, dass eine gleiche Summe an Obligazionen aus öffentlichen Fonds oder wenigstens sichern Privatschuldscheinen bei der Abhandlungsinstanz einstweilen depositirt werde.«

[41]) Před tím vyšel pro Halič patent ze dne 31. srpna 1786. Bližší viz *Linden*, str. 1, § 1.

tálu, který se vyšetřuje z příčiny nápotomního vyměření daně dědické, když dávky totiž pominou. Mluví se tam v § 51: »Von den zur Bedeckung der jährlichen Legate und solcher Verlassenschaftslasten, wovon keine Erbsteuer zu entrichten ist, erforderlichen Capitalien . . . . «[42]) Monografistovi daně dědické, Dru Josefu Lindenovi bylo proto snadno dáti již v roce 1829 uhražovacímu kapitálu služebností a reálních břemen dnešní jeho německé jméno »Bedeckungskapital.«[43])

Místo dědické daně zaveden byl patentem ze dne 27. ledna 1840 č. 404 poplatkový a kolkový zákon, který však ve svém § 55, jenž o kolkových poplatcích, vyměřovaných z čisté pozůstalosti, jedná, o počítání reálních břemen a služebnosti žádného ustanovení nemá. Stejně mlčeliv jest, nehledíc k odpočítávání veřejných dávek v § 56, ve svém § 58 nynější poplatkový zákon ze dne 9. prosince 1850 č. 50 ř. z. Ovšem má svůj způsob, jak služebnosti a reální břemena poplatkům podrobuje, bera roční dávku při jedné oprávněné osobě desetkrát, při více osobách patnáctkrát (§ 16 lit. *c*), kterýž násobek poplatková novela ze dne 16. srpna 1899 č. 157 ř. z. a dnes na místo ní v platnost vstoupivší novela ze dne 18. června 1901 č. 74 ř. z. (§ 2) pro určité příbuzné, dotýčně švakry a t. d. nastupitelů, pokud převodcové nemovitostí těch až do převodu užívali, na pateronásobnou roční dávku snižuje. Odpočítávání takovéhoto uhražovacího kapitálu při služebnostech a reálních břemenech až do doby, kdy pominou, připouští však § 9 zákona ze dne 13. prosince 1862 č. 89 ř. z., vyložený výnosem ministerstva financí ze dne 27. července 1865 č. 26822 a rozhodnutím správního soudu ze dne 1. února 1877 č. 10.[44])

Daň dědická souvisí úzce s projednáváním pozůstalosti. Soudci náleželo, aby při projednávání pozůstalosti čistou pozůstalosť za

---

[42]) Citovaný § pak pokračuje: » . . . hat der Universal-Erbe während dieser Zeit Steuerbetrag nur sicher zu stellen. Sobald aber diese zeitlichen Lasten aufhören und das Vermögen nicht von einem Erblasser in auf- oder absteigenber Linie herrühret, ist der Universal-Erbe verpflichtet, den ganzen Erdsteuerbetrag von dem zur Bestreitung dieser jährlichen Abgaben gewidmeten Capitale abzuführen.« Slova »Bedeckung« užívá se také v § 52. a ve formuláři *A*, jakož i poznámkách k témuž. Ve formuláři uvádí se kapitál, k úhradě potřebný, jako passivum.

[43]) *Linden*, § 18.: »Von den auf der Verlassenschaft haftenden jährlichen Legaten und anderen jährlich zu geschehen Leistungen ist die Erbsteuer jährlich zu entrichten; der Erbe hat aber dabei die Wahl, die von den jährlichen Legaten oder Abgaben entfallende Erbsteuer alle Jahre, die von dem für selbe erforderlichen Bedeckungskapitale entfallende Erbsteuer aber erst nach Erlöschung jener jährlichen Leistungen zu entrichten . . . « Slova toho používá pak Linden tamže několikráte. O kapitálové ceně ročních legátů (Capitalswerth) mluví však již i dv. dekret ze dne 9. dubna 1812. č. 985 sb. z. s.

[44]) *Schuster*, Commentar zum Gesetze über das Verfahren ausser Streitsachen III. vyd. str. 399, 400.

účelem správného vyměření daně dědické a ostatních poplatků, při projednávání pozůstalosti vybíraných, vyšetřil, a o jich pojištění, dotýčně zaplacení pečoval.[45])

Vše to tedy, co nového v příčině vyšetřování čisté pozůstalosti daň dědická zavedla, platilo tím samým i pro soudnictví ve věcech pozůstalostních. Vliv daně dědické v této příčině můžeme stopovati na mortuariu. Mortuarium byl poplatek, který brala vrchnosť z majetku svých poddaných, když po smrti jich na jiného přecházel.[46]) »Tractatus de juribus incorporalibus« ze dne 12. března 1679[47]) stanovil ještě o tomto poplatku, že při jeho vyměřování dluhy, sirotčí peníze, platy svatební a čeledínské odpočítávány býti nesmějí.

Totéž předpisovaly patenty ze dne 6. března 1756[48]) a ze dne 13. října 1756,[49]) připouštějíce toliko pro movité věci, že poplatek se platí deducto aere alieno. Stav, který v příčině mortuaria před zavedením daně z dědictví panoval, vyličuje nám také dvorní, na hornorakouský apelační soud řízený dekret ze dne 28. dubna 1783 č. 128 sb. z. s., dle něhož má dosavádní obecný zvyk v Horních Rakousích, že se vybírá mortuarium non deducto aere alieno, i na dále potrvati. Ale již dvorní dekret ze dne 7. června 1785 č. 442 sb. z. s. stanovil pro Horní Rakousy, že má se mortuarium toliko po odpočtení všech dluhů, tedy jen z čistého pozůstalostního jmění vybírati. Totéž zavádí i pro léna v Horních Rakousích patent ze dne 10. července 1786 č. 561 sb. z. s., připomínaje, že to již v Dolních Rakousích platí.

Dvorní dekret ze dne 14. dubna 1788 č. 810 sb. z. s., na dolnorakouský a hornorakouský apelační soud řízený, stanovil však již souhlasně s dědickou daní, že se má mortuarium vybírati toliko z čisté pozůstalosti, že však může dědic každému legatáři příslušný díl jeho odpočísti, a je-li právo požívání odkázáno, že může dědic každoročně tolik odpočísti, kolik obnáší úrok kapitálu, který jím jako mortuarium byl zaplacen. Taktéž nejvyšší resoluce ze dne 18. července 1788 č. 858 sb. z. s., na apelační soud rakouský a hornorakouský vydaná, předpisuje odpočtení dluhů při vybírání mortuaria, činíc rozdíl mezi dluhy deskovými, které prý se z ceny reality, a dluhy nedeskovými, které prý se z ceny movitého jmění odpočítati mají.

Způsob vypočítávání čisté pozůstalosti při poplatcích pozů-

---

[45]) *Unger*, Die Verlassenschaftsabhandlung in Österreich. Wien 1862, str. 87.

[46]) *Hauer*, Praktische Darstellung der in Österreich unter der Enns für das Unterthansfach bestehenden Gesetze. Wien 1824. I. díl, str. 158.

[47]) Cod. austr. I. lit. J str. 587. Tit. 4. § 5.

[48]) Cod. austr. V. str. 1108.

[49]) l. c. str. 1157.

stalostních sloužil za měřítko i při ostatních poplatcích, které se v záležitostech nesporného soudnictví platily.[50])

I bylo přirozeno, že i inventáře, pokud se o pozůstalostech zřizovaly, oceňovaly reální břemena a služebnosti uhražovacím jich kapitálem.[51]) Ale ani zákony o materielním právu nezůstaly vlivem daně dědické neušetřeny.

Tak předpisuje patent ze dne 3. dubna 1787 č. 658 sb. z. s v příčině dědické posloupnosti na selských statcích, že kontribuce a vrchnostenské dávky mají kapitalisovány, od ceny selské nemovitosti odpočteny, a teprvé ze zbytku ostatním dědicům dědické podíly býti vyměřeny, a dvorní dekrety ze dne 16. května 1788 č. 832 sb. r. s. a ze dne 10. dubna 1788 č. 807 sb. z. s. vztahují takovéto odpočítávání také na robotu, jakkoli takovýto způsob oceňování pozůstalosti byl dřívějším zákonům o dědické posloupnosti zcela cizí.[52])

Myšlénku uhražovacího kapitálu předávají si odtud zákony, nesporného soudnictví se týkající, jeden za druhým,[53]) jedná se o ní v literatuře,[54]) má o ní sporé ustanovení i předchůdce dnešního patentu ve věcech nesporných, císařský patent ze dne 28. června 1850 č. 255 ř. z.[55])

---

[50]) *Krisch*, Handbuch für Richter, Advocaten und Partheien, welche Abhandlungsgeschäfte zu besorgen haben. Prag 1793 str. 280; patent ze dne 13. září 1787 č. 717 »über die Taxen in den Geschäften des adelichen Richteramtes« ustanovuje v 8. rubrice: »Für die Aufnahme einer Rechnung ist von dem Betrage der Einkünfte, nach Abzug der Interessen von den etwa haftenden Schulden, der landesfürstlichen Gaben, der zur Erhaltung des Pupillarguts unentberlichen Ausgaben, wie auch der von demselben zu entrichtenden jährlichen Lasten an wittiblicher Unterhaltung, lebenslänglichen Legaten und Pensionen die Raittaxe mit 3 Prctum zu entrichten.«

[51]) Dv. dekret ze dne 30. září 1784 č. 343 sb. z. s. mluví v § 36. o »Haftungen«, které mají v inventáři poznamenati. Vychází to také na jevo z dv. dekretů ze dne 2. září 1785 č. 461 sb. z. s. a ze dne 4. ledna 1788 č. 761 sb. z. s, které inventáře, za účelem vyměřování daně dědické sepisované, rovnají inventářům, které sepisují se dle předpisu soudních zákonů. Zřejmě však předpisuje dv. dekrét ze dne 3. listopadu 1803 č. 635 sb. z. s. ve formuláři č. IV. instrukce pro »Judicial-Gränzkämmerer« východní Haliče, že při sepisování inventářů mají býti mezi passivy sub I. služebnosti, roční platy z milosti atd. »hlavní sumou« uvedeny.

[52]) Cod. austr. III. str. 984, Neuer Satz- und Ordnung vom Erbrecht ausser Testament und andern letzten Willen, auch was deme anhängig im Ertzhertzogthum Oesterreich unter der Enns ze dne 28. května 1720, 17 titul § 2.; Cod. austr. IV. str. 579, Erbrecht ausser Testament pro Horní Rakousy ze dne 26. března 1729, 14. titul § IV.

[53]) Dv. dekret ze dne 30. září 1784 č. 313 (§ 36. »Schulden und Haftugen«) a ze dne 21. ledna 1791.

[54]) *Gärtner*, Über Fideicommiss-Schulden (Protobevera's Materialien II. sv. 1816) str. 209. Srvn. k tomu *Pfaff* a *Hofmann*, Commentar zum österr. bürg. Gesetzb. II. sv., 3. odd., str. 355 a pozn. 7.)

[55]) V § 49. odkazuje na poplatkový zákon ze dne 9 února 1850 a v § 50. ustanovuje, že se v inventuře zaznamenati mají také »fortlaufende Leistungen.«

Patent ze dne 9. srpna 1854 č. 208 ř. z. odkazuje sice v příčině odhádání pozůstalostních nemovitostí na poplatkový zákon, jehož jsme se svrchu dotkli, započítává však v § 240. do třetiny ceny svěřenského statku, do jejíž výše tento zadlužen býti může, i uhražovací kapitály opakujících se platů, které na statku váznou.[56])

Postrádalo-li proto sporné soudnictví, nehledíc ku osamělým, vylíčenému vývoji a shora uvedeným zákonům[57]) odporujícím dv. dekretům ze dne 19. července 1792 č. 33. sb. z. s. a ze dne 13. května 1798[58]) podrobných ustanovení, jak se při rozvrhu nejvyššího podání služebnosti a reální břemena počítati mají, mohlo mu nesporné soudnictví sloužiti vzorem. Prakse se také tohoto vzoru chopila. Než přes to přese všechno nebyl způsob tohoto počítání jednotný. V Čechách na př. povstala prakse, že výměnek byl při odhadu oceňován, jeho hodnota od hodnoty nemovitosti odpočtena, a výměnek pak bez ohledu na docílené nejvyšší podání při dražbě a beze všeho ohledu na zástavní práva a břemena, jemu snad předcházející, na statku ponecháván.[59]) Ale i v literatuře musilo za správný náhled lámáno býti kopí, a dosti tuhý boj, který tu povstal, když správnému náhledu bylo odporováno, dal život kombinacím, které později byť právnicky a hospodářsky nemožné, našly přece přijetí u zákonodárce, když otázku spornou pro obor konkursního řádu rozřešiti se snažil.

---

[56]) § 240., 2 věta: »Lebenslängliche Pension und andere auf ungewisse Zeit oder für beständig angeordnete fortlaufende Zahlungen werden zu fünf von Hundert zu Capital angeschlagen «

[57]) Srvn. § 3 patentu ze dne 3. dubna 1787 č. 658. sb. z. s. o dědické posloupnosti na selských statcích: » . . und ist der Werth, nach welchem der älteste . . Sohn: das Bauerngut anzutreten hat, immer nach der Schätzung des Rektifikatoriums, jedoch dergestalt zum Grunde zu legen, dass die Kontribuzion und herrschaftlichen Guten zu Capital geschlagen und nach Abzug dieses Kapitals den übrigen Erben die Erbtheile am baaren Gelde in fristenweiser Zahlung ausgemessen werden.« Dv. dekrét ze dne 16. května 1788 č. 832 sb. z s k tomu vysvětluje, že se i robota takovýmto způsobem odpočísti má. Na dv. dekret ze dne 3. dubna 1787 č. 658. odvolávají se také dv. dekréty ze dne 10. dubna 1788 č. 807. sb z. s. a ze dne 22. září 1788 č. 894 sb. z. s.

[58]) Dv. dekrét ze dne 19. července 1792 č. 33. sb. z. s. stanovil: »*a)* So wie von Klassifizirung eines Zehendrechts keine Frage sein kann, so sind zwar auch alle übrigen Grunddienstbarkeiten zur Anmeldung bei der Krida, aber zu keiner Classification geeignet, sondern wenn ihr Bestand rechtlich berichtiget worden, sind solche nur bloss in den Grundinventarien und resp. Abschätzungen anzumerken, mithin die dazu Berechtigten dabei unbeirrt zu erhalten. *b)* Die Grunddienstbarkeiten machen als eine für sich bestehende Aktivrealität kein corpus tabulare aus, jedoch nehmen dieselben, als eine Haftung auf dem fundo serviente zum Behuf des Berechtigten immerhin die landtäfliche Vormerkung an.« Druhý dv. dekrét ze dne 13. května 1798 citován je ve Wesselyho, Handbuch der ger. Verfahrens I. No. 1688.

[59]) *Rössler*, Über das Ausgedinge auf Bauerngütern. Prag. 1842, str. 60 a násl.

První, pokud nám známo, dotkl se otázky a správně ji také rozřešil Drdacki, pojednávaje r. 1834. ve Wagnerově časopise o likvidování služebností v konkursu, když cena nemovitosti ku krytí všech břemen, na ní váznoucích, nevystačuje.[60]) Odpověď, kterou si dává, tázaje se, musí-li služebnosť na služebném statku v každém případě bez výjimky jako břemeno zůstati a kupujícím přejata býti, blíží se věci ku samému jádru, ač úplnému jejímu vystižení ještě vzdálena zůstává. Odpověď, praví, závisí od okolnosti, zdali kapitalisovaná hodnota služebnosti zároveň s předchozími břemeny kupní cenou služebného statku svým plným obnosem je kryta, čili nic. V prvním případě musí hodnota služebnosti od kupní ceny býti odpočítána, a služebnosť kupcem převzata. V druhém případě nemá ten, kdo jest k služebnosti oprávněn, žádného jiného práva, než aby hodnotu služebnosti jako náhradu škody likvidoval a za vřadění do příslušné třídy žádal. Aby ten, kdo jest k služebnosti oprávněn, mohl posouditi, zdali hodnota služebnosti vzhledem ku předcházejícím břemenům kupní cenou je kryta, žádá Drdacki, aby odhadnímu komisaři knihovní výpis byl doručen a všechny služebnosti na realitě váznoucí, každá zvláště pro sebe, odhadnuty.

Gspan, který v r. 1834 v tomtéž časopise proti Drdackému vystoupil, postavil se na stanovisko poněkud jiné. Zřízení služebnosti je mu částečným zcizením statku. Pokud tato knihovním věřitelům předchází, musí prý jako trvalé břemeno statku vydražitelem býti převzata, služebnosť, která však teprvé za nimi se nalézá, jen tehdy, když dali své svolení, aby na statku byla vložena, aneb při stání, k jich slyšení před dražbou položeném, proti ní odporu nepodali. Služebnosť prý stlačuje cenu statku povždy, a je tedy na úkor věřiteli, který svého zástavního práva nabyl, dokud na statku ještě vtělena nebyla. Je-li právo věřitele jí tedy dotčeno, nemůže prý na statku zůstati, a na místě ní musí vstoupiti toliko nárok na odškodněnou, který následkem práva zástavního, služebnosti přislušejícího, na nejvyšším podání participuje. Vzhledem k těmto případům musí prý vždy dva odhady býti předsevzaty, jeden, ponechávajíc služebnosť na nemovitosti, a druhý, neberouc na ni ohledu. Přesných podmínek, kdy předchozí věřitel služebnosť, za jeho pohledávkou se nalézající, trpěti nemusí, Gspan neudává. Odmítá naopak možnosť, že by se vyvoláním nemovitosti se služebností zjistiti mohlo, zda se dostatečně nejvyšší podání dosáhne, a klade trpění neb netrpění služebnosti úplně do vůle věřitele.

Stanovisko Gspanovo odpovídá náhledům, které v obecnoprávní theorii počaly se tehdy přetřásati.[61]) Odtud přejala je ju-

[60]) Zeitschrift für österr. Rechtsgelehrsamkeit und politische Gesetzkunde 1834, I. sv. str. 119 a násl.

[61]) *Sintenis,* Handbuch des gemeinen Pfandrechts, Halle 1836 uvádí (str. 543), že již dva spisovatelé o věci jednali a (str. 545) že sice vlastník

dikatura, a saské soudy stanoví již r. 1839 ve svých nálezech princip, že vydražitel přejímá výměnek jen tehdy, když předchozí věřitelé dali ku zřízení jeho své svolení.[62]) Saský zákon o pozemkových a hypotečních knihách ze dne 6. listopadu 1843 provádí již jen tento princip dále, žádaje, aby se stanovilo při dražbě dvojí podání, jedno, zachovávajíc výměnky, doživotní důchody a železné kapitály, a druhé, neberouc ohledu na toto obtížení.[63]) Ustanovení toto recipoval pak také § 519. saského občanského zákonníka z r. 1863.[64])

Prakse zatím brala se svým chodem, jak jí počítání služebnosti a realních břemen v pozůstalostech ukazovalo cestu. Svědectví o ní podává nám již Rössler ve svém pojednání o výměnku.[65]) Žádá v něm jak pro opakující se dávky, tak pro slu-

---

služebnosť zříditi může, že však předchozí věřitel to nepotřebuje uznati, když ku prodeji zástavy přistoupí; je prý tedy služebnosť teprvé tehdy konečně a neodvolatelně zřízena, když ji buď věřitel uzná aneb své uspokojení obdrží. Srvn. také *Dernburg*, Das Pfandrecht nach den Grundsätzen des heutigen römischen Rechts, Leipzig 1864 II.; tento sděluje (str. 149), že je dvé mínění, jedno mírnější, že služebnosť má zůstati, že však ji věřitel nemusí uznati, když zmenšuje cenu hypotheky, že její cena nestačí ku jeho krytí; dále druhé přísnější, které netrpí pozdější zřízení služebností. Dernburg (str. 150) vyslovuje se pro pro mínění druhé. Srv. též jeho Pandekten, str. 672.

[62]) Srvn. Bekanntm. d. OApp. G. z 2. října 1839 č 41, cit. u Schellera, Gesetz für das Königreich Sachsen die Grund- und Hypothekenbücher, sowie das Hypotekenwesen betreffend, motivy k § 107. Později i jinde, tak nález lubeckého apelačního soudu ze dne 11. července 1850 (*Seuffert*, Archiv für Entscheidungen der obersten Gerichte in den deutschen Staaten VI. č. 16) a nález apelačního soudu kasselského ze dne 25. června 1861 (Seuffert XIV. č. 214.)

[63]) Viz v pozn. 62) cit. vydání § 106: »Das dingliche Recht Dessen, welcher einen Auszug (§ 41.) oder eine Leibrente aus dem Grundstücke zu fordern hat, erlöscht ebenfalls nicht durch die gerichtliche Zwagsversteigerung des mit dem Auszuge oder der Leibrente belasteten Grundstückes, der Ersteher hat aber Rückstände aus der Zeit vor seiner Erwerbung nicht zu gewähren.« § 107: »Sind jedoch Gläubiger vorhanden, deren Hypothek der des eisernen Capitals (§ 105.) oder des Auszugs oder der Leibrente (§ 106.) im Alter vorgeht, so sind diese älteren Gläubiger zu verlangen berechtigt, dass die gerichtliche Zwangsversteigerung auf eine Weise bewerkstelligt werde, dass sie nicht Gefahr laufen, an ihren Forderungen Einbusse zu erleiden. Der Richter hat daher auf ihren Antrag die Versteigerung unter Annahme zweifacher Gebote, nämlich einmal auf das Grundstück mit Beschwerde des eisernen Capitals oder des Auszugs oder der Leibrente, dann aber auch auf das Grundstück ohne diese Beschwerde zu bewerkstelligen. Ergibt sich bei dem Ausgebote mit der Last des Auszugs, des eisernen Capitals oder der Leibrente, dass die älteren hypothekarischen Gläubiger durch Überweisung dieser Beschwerden an den Ersteher nicht gefährdet werden, so erledigt sich das Widerspruchsrecht jener Gläubiger, und der Richter hat nun die Versteigerung mit dem Auszuge, dem eisernen Capitale oder der Leibrente fortzusetzen.« § 108. vztahuje to také na reální břemena.

[64]) Srvn. §§ 376., 528. a 519.

[65]) *Rössler*, str. 60 § 26. Srvn. též *Schuster*, Die Civilprocessordnung

žebnosť bytu, z kterých, ve smyslu obč. zákona mluvíc, výměnek obyčejně sestává, při rozvrhu nejvyššího podání vyšetření uhražovacího kapitálu. Neláme si však hlavu takovými pochybnostmi, o které mezi sebou Drdacki a Gspan spor vedli. Uhražovací kapitál výměnkový třeba dle něho vyšetřiti vždycky a to vždy teprvé až při rozvrhu kupní ceny. Naturální dávky mají býti dle 10letého průměru kapitalisovány, služebnosti bytu a jiná práva odhadnuty. Nedostačuje-li nejvyšší podání, aby uhražovací kapitál výměnkový krylo, jsou mu v prvé řadě rozhodny dražební podmínky. Soudce má je za tím účelem, předvolav všechny účastníky, zkoumati, aby nic protizákonného neobsahovaly. V tomto případě aneb snad také až po dražbě, dohodnou-li se účastníci, může býti stanoveno, že výměnkář má brátí dávky zmenšené aneb spokojiti se pouze s úroky výměnkového kapitálu, na nějž věřitelé, prozatím na prázdno vyšlí, poukázáni býti musí.

Z Rösslera dovídáme se tedy nepřímo o tehdejší praksi.[66]) Brzy však podává i judikatura, v souborných sbírkách publikovaná, o ní přímé svědectví.

Pokud jsme sledovati mohli, kapitalisují se již dosti záhy při rozvrhu nejvyššího podání jak reální břemena, zejména vý-

---

für die Königreiche Ungarn, Kroatien und Slavonien, die Woiwodschaft Serbien, III. vyd. Vídeň 1859, str. 855.

[66]) Nedlouho po vydání spisu Rösslerova r. 1847 zpravuje nás o ní také *Wizdalek* ve svém pojednání »Wie ist das Ausgedinge bei executiver Veräusserung des damit belasteten Gutes zu behandeln«, uveřejněném v časopise »Jurist« 1847 sv. XVII. Udává trojí způsob, jak si prakse vede. Předně prý se výměnek kapitalisuje, a kapitál pak mezi věřitele rozdílí, nebo prý se výměnek beze všeho ohledu na nejvyšší podání vydražitelem přejímá, nebo prý se mu jen ukládá, pokud kupní cena stačí, zbytek její však se pak již mezi věřitele nerozděluje. Wizdalek sám připouští kapitalisování a nápotomní rozdělení toliko při právech s ročními dávkami, nikoli však při služebnostech, které prý, snižujíce hodnotu nemovitosti, při odhádání kapitalisovány a od odhadní ceny odpočteny býti musí. Srvn také *Chrudimský*, Über die Behandlung des Ausgedinges in Executionsfällen (Haimerl's Magazin IV. 1852, str. 119). Tento sděluje, že otázka, jak se počítati má výměnek při rozvrhu nejvyššího podání, způsobuje jak praktikům, tak theoretikům mnohých obtíží a že se řeší po nejvíce cestou dobrovolné shody. Stanoví tyto základní zásady, podle kterých prý dlužno při tom postupovati: 1) podstata výměnku nemění se exekučním prodejem, a nemůže se místo naturalií přikázati renta; 2) vydražitel nemá žádné jiné povinnosti, než aby nejvyšší podání zaplatil; 3) ustanovení dražebních výminek, že má vydražitel převzíti výměnek bez srážky z kupní ceny, je cosi odstrašujícího, zákonem nepřípustného, poněvadž kupní cena tu záleží z nejvyššího podání a dále z nějaké neurčité dávky, 4) následující věřitelé musí si dáti líbiti každé obmezení svého práva zástavního, pokud je povaha předchozího práva podmiňuje. Chrudimsky zmiňuje se o stávající praksi, která prý záleží v tom, že výměnek se kapitalisuje, a věřitelé na kapitál odkazují. Tento způsob neuznává však za správný. Jedině možné počítání je prý to, při němž prý se celý zbytek nejvyššího podání po úhradě předchozích věřitelů na výměnek přikáže. Výměnkové dávky; jsou ceny proměnlivé, úroky však rok co rok stejné. Po pominutí výměnku mohl by se přikázati zbytek kapitálu a případný přebytek úroků, které by

měnky, tak služebnosti [67]), ač tu i tam zejména v nižších instancích jednoty není. [68]) Zásada, kterou Drkacki hájil, že totiž na místě služebnosti nárok na odškodněnou nastupuje, když hodnota její v nejvyšším podání uhražena není, nepřijata praksí nikde, ač porůznu názory jeho v praksi ohlasu docházejí. [69])

Prakse řešila otázku, co nastává, když uhražovací kapitál služebnosti neb reálního břemena v rámec nejvyššího podání vtěsnati se nedá, sama svým způsobem, a řešila ji přirozeně. Ani služebnosti, ani reální břemena nevycházely tu na prázdno. Vázly nadále na statku, jejž stěžovaly, vydražiteli bylo však vyhraženo, aby přímo z uhražovacího kapitálu služebnosti neb reálního břemena bral, co se mu po srážce úroků ze zbytku uhražovacího kapitálu na relutum ročního výkonu služebnosti neb reálního břemena nedostane. Uhražovací kapitál zmenšoval se tím každoročně, až se úplně vyčerpal. Prakse uváděla tím povahu služebnosti

---

zbyly po zapravení každoročních, hodnotou svou proměnlivých dávek výměnkových. Kdyby prý úroky ze zbytku kupní ceny nestačily, musí prý si výměnkář poměrné zmenšení dáti líbiti.

[67]) *Fuchs*, Sammlung der Entscheidungen in Grundbuchssachen č. 19 (rozh. ze dne 16. května 1857, kapitalisuje se dle 15letých průměrných ročních cen výměnek 5%ty, jakkoli v draž. výminkách o tom zmínky není), č. 62 (rozh. z 4. prosince 1860, kapitalisuje se právo hospodaření a služebnosť bytu), č. 213 (r. z. 13. srpna 1867, právo zástavní za kapitál doživotní renty). Viz též pozn. 66).

[68]) Fuchs č. 95 (rozh. z 30 pros. 1862, I. stol rozhodla, že právo užívání musí vydražitel převzíti »als eine auf dem Reale haftende Last«, bez ohledu na to, zda se na uhražovací kapitál plně dostalo, II. a III. stol, že musí břemeno toto trpěti jen až do vyčerpání uhraž. kapitálu), č. 102 (rozh. z 9. června 1863, I. stolice odpočítávala z plného uhraž. kapitálu relutum ročních dávek výměnkových na prospěch vydražitele), č. 186 (rozh. z 29 srpna 1866, I. a III. stol přikazují celý zbytek nejv. podání jako uhražovací kapitál výměnku, ačkoli tento dle odhadnutí ani polovici tohoto zbytku nečiní; odhad byl tu předsevzat dvakráte, jednou s ohledem na výměnek a po druhé bez tohoto ohledu. Srvn. také *Nagel*, Beiträge zur Lehre der Grunddienstbarkeiten nach österr. Rechte (Haimerl's Vierteljahrsschrift XIV. 1864 str 85 a násl.), krerý hájí náhled Gspanův; dále *Spitzner*, O právní povaze výměnku, jak sluší výměnek roztříditi v konkursu a jak ho účtovati z trhové ceny, když byla veřejnou dražbou prodána usedlosť, na které vázne. (Právník 1864 str. 686 a násl.), který vyslovuje se při nedostatečnosti uhražovacího kapitálu pro zmenšení dávek; pak *Kissling*, Die österr. Concursordnung 1877 str. 92 který zmiňuje se o praksi, která před vydáním konkursního řádu výměnkáři pouze úroky přisuzovala, jakkoli ekvivalentem jeho dávek nebyly.

[69]) Fuchs č. 62 (rozh. z 4. pros. 1860). III. stolice přikázala přikázání uhraž. kapitálu práva hospodaření a služebnosti bytu, »weil Servilutsrechte durch die executive Feilbietung der Realität nicht erlöschen, sondern bei der Vertheilung des Meistbotes insofern berücksichtigt werden müssen, als sie vor anderen Hypothekargläubigern, die von dem Meistbote etwas erhalten, grundbücherlich versichert sind, weil der Servitutsberechtigte wider seinen Willen nicht verhalten werden kann, seine Rechte in Geld reduciren zu lassen, weil der Execut selbst nur ein beschränktes Eigenthumsrecht auf die Realität hatte, und eben nur dieses beschränkte Eingenthumsrecht in Execution gezogen werden konnte . . .«

a reálního břemena, jako práva, statek sám stěžujícího, dotýčně zavazujícího, v hospodářský soulad s ustanovením § 328 jos. s. ř. a dekretu ze dne 15. ledna 1787 čís. 621. lit. s sb. z. s., aby totiž vydražitel jen do té míry ručil, jak daleko jeho nejvyšší podání jde [70]). Pominula-li služebnosť nebo reální břemeno, byl uhražovací kapitál nebo jeho zbytek věřitelům na prázdno vyšlým, přikazován [71]).

Takový byl stav prakse, když zákonodárce přikročil k řešení této otázky v konkursním řádu ze dne 25. prosince 1868 č. 1. ř. z. z r. 1869. Dosavad nebylo v praxi činěno rozdílu mezi služebnostmi a reálními břemeny. Konkursní řád však otázku naši rozdělil na otázku dvojí, předně, jak třeba při rozvrhu kupní ceny nakládati se služebnostmi, a dále, jak třeba nakládati s ročními důchody, výživnými penězi a opakujícími se platy. V posledním případě přimkl se plně ku stávající praksi [72]). Reální břemena tato mají se kapitalisovati, kapitál pod úrok uložiti a oprávněnému úrok tento přikázati. Není-li dostatečné uhražovací listiny, může i na ni samu saženo býti. V prvním případě vzal konkursní řád za své stanovisko Gspanovo, jak jsme je shora byli vylíčili. Služebnosť má se jako trvalé břemeno statku zachovati, pokud se tím předchozím věřitelům žádná újma neděje. Vzchází-li jim z toho újma, vstupuje na místo nepřikázané služebnosti nárok na odškodněnou jako hypotekární pohledávka [73]). O reálních břemenech naturálních se konkursní řád nezmínil, jakkoli i Gspan je klade na roveň služebnostem [74]) a jakkoli i Unger, ovšem dle svého stanoviska, stejně je posuzuje [75]). Třeba tudíž použíti při nich analogie, při níž se výklad konkursního řádu pro obdobu jeho předpisů o služebnostech vyslovuje [76]).

Dvě různá stanoviska! Na jednom pracoval a ve formu ocele kalil sám právní život prakse, druhé formulovala theorie, neumějící

---

[70]) Fuchs č. 95 (rozh. z 30. pros. 1862), č. 195 (rozh. z 16. října 1866), č. 215 (rozh. z 26. září 1867).

[71]) Fuchs č. 19 (1857), č. 62 (1860), č. 95 (1862), č. 102 (1863), č. 195 (1866), č. 213 (1867), č. 215 (1867).

[72]) § 34 a 182 konk. i. Srvn. též *Kissling*, Die österr. Concursordnung, str. 49, 92 a 269.

[73]) § 32 konk. ř.

[74]) *Gspan*, Abhandlung über die gesetzmässige Befriedigung concurrirender Gläubiger ausser und bei der Concursverhandlung I. § 120. II., § 179. IV. § 626.

[75]) *Unger*, System I. 1850 str. 560, 561_{25}. Unger vyvozuje z povahy břemena jako prý »einer in das Grundstück gleichsam radicirten Last«, že je musí vydražitel přejmouti i s pozemkem, aniž by bylo třeba nějaké jeho kapitalisace, což prý stejně také o služebnostech platí. Unger odvolává se tu také na dv. dekréty ze dne 19. července 1792 č. 33. sb. z s. a ze dne 13. května 1798, cit. v pozn. 58). Srvn. k tomu *Exner*. Das östreichische Hypothekenrecht II., str. 529, 530, kde náhled Ungrův odmítnut.

[76]) *Kissling*, str. 49.

navrhnouti, jak by se prakticky provésti dalo. Nechalť Gspan nerozřešenu otázku, jak lze konstatovati, že se předcházejícím věřitelům ponecháváním služebnosti na statku újma děje, do libovůle předchozího věřitele klada, aby dle odhadu statku se služebností a bez služebnosti rozpoznal, zda se svou pohledávkou kryt bude čili nic [77]). Než zákonodárce se po tom neptal a přijal náhled Gspanův pro § 32 k. ř., nechávaje jeho rozluštění praksi, ukazuje jí však cestu v odůvodnění § 32 v osnově z r. 1863., že totiž má se statek odhádati se služebností a bez služebnosti a také v exekuční dražbě vyvolávati nejdříve se služebností, a když jsou tím předchozí věřitelé zkráceni, bez služebnosti [78]).

Prakse však pokynu toho nepoužila, chopila se jeho pouze theorie a vykladači konkursního řádu Kaserer [79]), Zugschwert [80]) a Kissling [81]) a dále Exner [82]) sáhají dle toho pokynu k hospodářsky a právnicky nemožným konbinacím saského zákona ze dne 6. listopadu 1843 a §u 519 saského občanského zákonníka,

---

[77]) Wagner's Zeitschr. 1836 2. sv. str. 139.

[78]) *Kaserer*, Commentar zur österr. Concursordnung. Wien 1869 cituje k § 32 přijatému výborem poslanecké sněmovny z r. 1863 z jeho materialií: »Es werden hier zwei einfache, durch die Natur der Sache. sowie durch die bisherige Praxis der Gerichte (Gspan § 179 II. und 626 III., Drdacki, Wagner's Zeitschrift 1833, S. 119) und durch die Gesetze über executive Schätzung und Feilbietung von mit Dienstbarkeiten belasteten unbeweglichen Gütern gerechtfertigte Regeln aufgestellt. Es sind nämlich nur zwei Fälle denkbar; entweder beeinträchtigt die auf einem unbeweglichen Gute haftende Dienstbarkeit die vorhergehenden Hypothekarforderungen bei der Veräusserung des Gutes nicht, oder es tritt eine solche Beeinträchtigung ein. Im ersten Falle bleibt die Servitut auf der veräusserten Realität haften, im zweiten Falle darf sie zum Nachtheile ihr vorhergehender Hypothekarforderungen nicht aufrechterhalten werden. Ein mit einer Dienstbarkeit behaftetes unbewegliches Gut ist also, um bei der Veräusserung in jedem Falle zu einem der beiden Resultate zu gelangen, stets doppelt zu schätzen, einmal mit Rücksicht auf die haftende Dienstbarkeit und dann ohne Rücksicht auf diese und ebenso ist die Veräusserung zuerst mit der haftenden Servitut, und insoweit sich hiebei eine Benachtheiligung vorhergehender Hypothekarforderungen herausstellen würde, ohne die Servitut vorzunehmen, in welch' letzterem Falle dann jener Betrag des Erlöses, welcher zur Berichtigung der vorhergehender Hypothekarforderungen nicht erforderlich ist, als Entschädigung für die entfallende Servitut zu dienen hat. Hiernach sind die beiden Regeln aufgestellt worden, dass Dienstbarkeiten als eine Last des unbeweglichen Gutes, worauf sie haften, aufrecht zu erhalten und an den neuen Erwerber desselben zu überweisen sind, soweit dadurch den vorhergehenden Hypothekarforderungen kein Abbruch geschieht, dass dagegen im entgegengesetzten Falle der Entschädigungsanspruch für die nicht überwiesene Dienstbarkeit an die Stelle dieser letzteren als Hypothekarforderung tritt. Diese Regeln reichen auch dann aus, wenn auf einer Realität mehrere Servituten haften.«

[79]) Viz pozn. předchozí.

[80]) *Zugschwert*, Praktisches Handbuch zur Concursordnung, Wien 1869 str. 66: cituje také dv. dekret ze dne 19. července 1792 č. 33 sb. z. s.

[81]) *Kissling*, Die öst. Conc.-O. str. 90 připojuje, že tím pozměněno jest právo některých ústavů, žádati za dražbu bez odhadu.

[82]) *Exner*, Das österr. Hypothekenrecht str. 531, 532.

které i sám Gspan navrhnouti se ostýchal[83]), že totiž napřed pokus se státi má, zda se prodejem statku se služebností potřebná kupní cena docílí. Zda však při druhém pokusu prodeje statku bez služebnosti dražitelé podání své dojista zvýší a docela i méně nepodají, zmínění vykladači se nevyslovují[84]), a dotčené motivy osnovy konkursního řádu z r. 1863 a citované saské zákony nechávají to také nerozluštěno.

---

[83]) Wagners Zeitschrift 1836 str. 139.

[84]) Bylo by také těžko konstatovati, že někdo vzhledem ku služebnosti nechce činiti větší podání. Příčina menšího podání může býti zcela nahodilá, se služebnosti nesouvisící. Jinak vykládá § 32 konk. ř. *Burckhard*, System des öst. Privatrechts III. str. 441: Předchozí zástavní věřitelé a držitelé reálních práv mohou žádati, aby služebnosť byla odhadnuta, a v dražebních podmínkách vysloveno, že nedocílí-li se cena, která by stačila ku krytí jak předchozích břemen, tak hodnoty služebnosti, nastupuje na místě služebnosti hypothekární pohledávka na náhradu škody. Stejně také *Krainz* II. (Grundriss) str. 87 a pozn. 47) až 50), který připomíná, že služebnost pomíjí následkem své nedílnosti, není-li pro ni v nejvyšším podání plné úhrady. *Sernec*, Die Servituten in Executionsfällen (Gerichtshalle 1884 str. 207) praví o § 32. konk. ř.. že jeho rozluštění jest částečně neúplné, částečně nesprávné. Nesprávné potud, poněvadž oba případy nemohou současně nadejíti, aby se totiž stala újma předchozím věřitelům a za služebnost dostala se pak odškodněná. Děje-li se totiž újma předchozím věřitelům, pak již také ani na odškodněnou nic nezbude Neúplné prý jest proto, že v něm nestojí, zda se služebnost přejímá na srážku z nejvyššího podání či beze srážky. Je toho náhledu, že služebnost na prvním místě musí se převzíti, služebnosti na jiném místě jen dle zásady priority. Nedojde-li na ni, nelze ji přikázati, poněvadž by pak oprávněný k služebnosti byl na tom lépe než hypotekární věřitel. Nestačí-li nejvyšší podání k plné úhradě služebnosti, nastupuje důsledkem principu nedílnosti služebností na místo nich nárok na odškodněnou. Na obtíže provedení § 32. konk. ř. ve smyslu jeho motivů ukazuje také *Matyáš*, Některé sporné otázky ze řízení při rozpočtu nejvyššího podání dražebního (Právník 1886, str. 185 a násl.); sám vyslovuje se pro převzetí služebnosti, které jsou primo loco aneb když ku zřízení jich předchozí věřitelé dali své svolení, jinak podléhají prý principu priority. Pro svůj náhled dovolává se dv. dekretu ze dne 19. července 1792 č. 33 sb. z. s., který prý změněn byl deskovým patentem ze dne 22. dubna 1794 č. 171 sb. z. s. a zejména § 39. desk. instrukce, jež služebnosti a pachtovní práva vedle sebe klade a obě stejně knihovnímu pořadu podrobuje (l. c. str. 150). Ježto pak dle § 1121 o. z. o. při exekučním prodeji na místo pachtovních práv nastupuje odškodněná, dlužno prý souditi, že totéž platiti má i o služebnostech. Knihovnímu pořadu podrobuje však služebnosti již dv. dekret ze dne 19 července 1792 č. 33. sb. z. s., jako jeho lit b), v pozn. 58) citovaná (»Haftung auf dem fundo serviente«, »landtäfliche Vormerkung«) ukazuje. *Högel* ve svém pojednání »Die Dienstbarkeiten und das Ausgedinde im Meistbotsverfahren«, uveřejněném v »Gerichtszeitung« 1893 str. 2. drží se při výkladu §u 32. konk. ř. celkem Burckharda a Krainze. Již prý při odhadu má se zjistiti, když služebnost za nějakým právem zástavním neb jiným věcným právem následuje, zda trváním služebnosti sníží se cena nemovitosti. Jde prý tu nikoli o míru, nýbrž o faktum zmenšení hodnoty. Míru určiti jest prakticky těžko. Vskutku je prý málo služebností, při kterých dá se již napřed prohlásiti, že nejsou s to, aby hodnotu snižovaly. Jen v takových případech může prý býti přijato do dražebních podmínek ustanovení, že se mají služebnosti převzíti bez srážky z kupní ceny. Ve všech ostatních případech musí prý si ten, kdo

Než jakkoli protismyslné jsou tyto názory, hájeny vytrvale theorií, posilovanou zásadami obecného práva, našly i v Uhrách ochotného zákonodárce, a tak máme možnost pokusů dražby se služebností a bez služebnosti vtělenu v § 163. LX. čl. zákona z r. 1881 ve formě uherského zákona [85])

Princip § 32. rak. konk. ř. a § 163 cit. čl. uh. zákona rozšiřuje působnost zástavního práva k nemovitostem přes jeho pojmové znaky. Záležíť toto v tom, že věřitel zastavenou nemovitost k soudnímu prodeji přivésti a docíleného nejvyššího podání dle svého pořadí k zaplacení své pohledávky použíti, dotýčně nucenou správou z plodů této nemovitosti učiniti se zaplacena může. Dalšího práva vlastníkova se zástavní právo nedotýká. Nebrání tedy vlastníku nemovitosti, aby ji dále zastavil a břemeny a služebnostmi stížil. Práva tato nedotýkají se pak práv věřitele předchozího, poněvadž teprvé až po něm úhradu béřou. [86])

Stanovisko § 32. konk. ř. rak., jakož i § 163. cit. článku uh. zák. vůbec předpokládá, že se na služebnosti béře ohled již při odhádání statku samého, čili jinak řečeno, že se hodnota služebnosti nebo její uhražovací kapitál již při odhadu od odhadní ceny nemovitosti odpočte, a že tedy, berouc zřetel ku možným kompli-

---

právo služebnosti na prvém místě zjištěno nemá, dáti líbiti, aby hrozilo se již v dražebních podmínkách, že tehdy, když nejvyšší podání nedosáhne výše pohledávek, které služebnosti předcházejí, + odhadní hodnoty služebnosti, vzhledem ke dni dražby vyšetřené, tato nikoli více in natura, nýbrž jen zbytek nejvyššího podání se přikáže. I Höglovi (str. 4.) zdá se býti nemožnou konstrukce, aby se vyvolala nemovitost se služebnostmi a bez služebností, poněvadž teprvé při rozpočetním stání se ví, zda na služebnosť dojde.

[85]) Civilprozessordnung und Executions-Verfahren. Budapest 1882, § 163: »Ist in Bezug auf das zu versteigernde unbewegliche Gut ein Servitutsrecht grundbücherlich eingetragen, so muss die Feilbietung unter der Bedingung angeordnet werden, dass das eingetragene Servitutsrecht durch die Feilbietung nicht berührt wird. Wenn jedoch eine, der Einverleibung der Servitut vorangehende Forderung auf das unbewegliche Gut einverleibt ist, so ist gleichzeitig mit der Anordnung der Feilbietung die Summe festzustellen, welche zur vollkommenen Befriedigung der, der Servitut vorangehenden pfandrechtlichen Forderungen nöthig erscheint, und es ist in den Feilbietungsbedingnissen auszusprechen, dass — insoferne das unbewegliche Gut mit Aufrechterhaltung des Servitutsrechtes um einen solchen Preis verkauft würde, welcher den zur Deckung der, der grundbücherlichen Eintragung der Servitut vorangehenden Lastenposten festgestellten Betrag nicht erreicht, — die Feilbietung wirkungslos wird, und das unbewegliche Gut ohne Aufrechterhaltung des Servitutsrecht am festgesetzten Feilbietungstermine neuerdings versteigert wird.«

[86]) Srvn. § 1371 o. z. o.: »ein liegendes Gut keinem Andern verschreiben.« Stejně také pruský L-R. I. 20. §§ 436. až 439., § 48. pruského zákona o nabytí vlastnictví ze dne 5. května 1872, § 1136. říšského obč. zákona něm. Podobně také altenburský hypot. zák. z r. 1852 § 75. a bavorský hypot. zák. z r. 1822 § 44. V Sasku ovšem vlivem obecného práva (srv pozn. 61.) jinak, srvn. § 376.: »Eine den Werth der verpfändeten Sache mindernde Bestellung von Rechten ist, soweit sie die Sicherheit des Pfandgläubigers verletzt, demselben

kacím, třeba odhádati jednak vzhledem k služebnosti, jednak bez služebnosti. Jak jednodušší jest věc, když se na služebnost teprvé při rozvrhu nejvyššího podání dle jejího pořadí ohled béře!

Prakse až na některé osamělé případy [87]) nedala se rozštěpením konkursního řádu másti. Vyšetřovala jak pro služebnosti, tak pro reální břemena uhražovací kapitál teprvé při rozpočtu nejvyššího podání, a dle toho přikazovala je věřiteli k převzetí až do jich pominutí, když uhražovací kapitál se do rámce nejvyššího podání vešel, aneb až do jeho vyčerpání, když uhražovací kapitál nějakou svou částkou na prázdno vycházel. [88])

Na pracích zákonodárných znatelny jsou soudobé náhledy theorie. Referentenentwurf z r. 1866 ponechává v § 868 ještě dražebním podmínkám, zda přejímá vydražitel břemena, na nemovitosti váznoucí, či nepřejímá. Osnova exekuční novely z r. 1874 připouští však již na návrh vymáhajícího věřitele hned při dražebním roku novou dražbu bez služebností a reálních břemen, když nebylo učiněno vůbec žádné podání aneb když to navrhuje předchozí věřitel, který není kryt podáním docíleným. [89]) Osnova civilního řádu z r. 1881 stanovila pak v § 872 ad 3, že v dražebních podmínkách musí býti uvedeno, které služebnosti, výměnky a břemena musí vydražitel převzíti bez srážky z kupní ceny; v § 893. pak, že předchozí věřitel může žádati hned po příklepu, aby nemovitost vyvolána byla bez závad, když s důvodem lze pochybovati, že

---

gegenüber nur wirksam, wenn er seine Einwilligung dazu ertheilt hat.« Je to také v souvislosti s jinými ustanoveními saského práva, ježto služebnosti principu prioritnímu nepodrobuje; nemusí býti do knih zapisovány, a zapisují-li se, děje se tak pouze na rubrice držitele; srov. *Grützmann*, Lehrbuch des kglich sächsischen Privatrechts. 1787 I. str. 156. Ve smyslu obecnoprávním také *Mascher*, Das deutsche Grundbuch und Hypothekenwesen, str. 600. *Exner* I. str. 221. kloní se k našemu náhledu, II. str. 530. a násl. však vykládá § 32 konk. ř. ve smyslu jeho motivů.

[87]) Links č. 1026 (1889), rozh. toto odvolává se na § 32. konk. ř., dle něhož prý mohou předchozí věřitelé odporovati pozdějším služebnostem, a poněvadž tito věřitelé z nejvyššího podání plného spokojení došli, musí prý služebnost beze srážky z tohoto podání převzata býti; vydražitel mohl prý se o tom při dražbě z knihovního výpisu přesvědčiti. Srv. také G.U.W. č. 7405 (1879), 11590 (1887), *Matyáš*, Některé sporné otázky (Právník 1886 str. 146) a *Canstein*, Lehrbuch der österr. Civilprocessrechtes 1893 str. 760.

[88]) *Links* č. 716 (1889), 962 (1889), 1108 (1889), 1364 (1889), 3029 (1891), 2875 (1890), 3609 (1894), 3757 (1894), *Fuchs* č. 295 (1870), 469 (1873), 554 (1874), *Matyáš* l. c. str 146.

[89]) § 22.: Wenn auf der Liegenschaft Grunddienstbarkeiten, persönliche Dienstbarkeiten, Ausgedinge und andere nicht als Hypothekarforderungen anzusehenden Lasten haften, so ist in den Verkaufsbedingungen zu bestimmen, dass der Käufer diese Lasten ohne Einrechnung in den Kaufpreis zu übernehmen habe, dass aber in folgenden zwei Fällen zur Versteigerung der Liegenschaft ohne Verpflichtung des Käufers zur Übernahme solcher Lasten sofort bei derselben Feilbietungstagfahrt werde geschritten werden, wenn: 1. für die Liegenschaft mit der Verpflichtung zur Übernahme der Last ein Anbot nicht gemacht wird, und der Executionsführer die Verstei-

kryt není učiněným podáním.[90]) To všechno je tedy jen, co theorie dle motivů osnovy konkursního řádu z r. 1863 formulovala a dotčené již zákony ruské z obecnoprávního základu navrhovaly.

Když přikročil tedy zákonodárce ku formulování nového exekučního řádu, měl trojí výběr, literaturu, jak se jevila v náhledech Drdackého, Gspana a Exnera s citovaným zákonem saským a uherským a předchozími osnovami, až na malé výminky [91]) nepraktikovaný zákon v § 32. konk. řádu a vylíčenou již praksi. Vizme nyní, jak se k tomuto výběru zachoval. Jakkoli vládní osnova nového exekučního řádu příslušného ustanovení jako § 32. konk. ř. také měla, [92]) nepřichýlil se nový exekuční řád k exotické zásadě

---

gerung ohne die Last begehrt, oder wenn 2) der für die Liegenschaft gegen Übernahme der Last erzielte Meistbot nicht hinreicht, die Gläubiger, deren Ansprüche der Last in der Rangordnung vorangehen, zu bebriedigen und ein solcher Gläubiger die Versteigerung ohne die Last begehrt. In Ansehung der auf der Liegenschaft haftenden Grunddienstbarkeiten kann der Executionsführer jedoch das im Punkte 1) bezeichnete Begehren nur dann stellen, wenn das Pfandrecht für seine Forderungen der Grunddienstbarkeit in der Rangordnung vorangeht.« Srvn. k tomu Matyáš. l. c. str. 182.

[90]) § 893.: »Wenn mit Grund zu bezweifeln ist, dass das erzielte Meistbot ausreiche, um diejenigen Ansprüche der Realgläubiger zu decken, welche den vom Ersteher ohne Einrechnung in den Kaufpreis zu übernehmenden, bücherlich eingetragenen Dienstbarkeiten, Ausgedingen oder anderen nicht zu den Hypothekarforderungen gehörenden Lasten vorangehen, so ist auf das unmittelbar nach Verkündung des Zuschlages erklärte Begehren eines dieser Gläubiger ohne die Verpflichtung, eine dem Anspruche des Gläubigers nachstehende Last zu übernehmen, neuerlich auszubieten. Durch dieses neuerliche Ausbieten wird der Ersteher von den durch das Meistbot übernommenen Verbindlichkeiten befreit.« Praví-li motivy k tomuto § (331 příl. k stenogr. prot. poslanecké sněm. IX. sess. str. 234.): »Eine genaue Feststellung des, zur Befriedigung der einer solchen Last vorangehenden Realgläubiger erforderlichen Betrages wäre geradezu unmöglich, denn die Höhe dieses Betrages hängt wesentlich von den zu liquidirenden Nebengebühren und von der nicht in Vorhinein zu bestimmenden Zeit ab, für welche den vorangehenden Gläubigern Zinsen gebühren,« charakterisují tím samým nepřesnou libovůli navrhovaného prostředku.

[91]) Viz pozn. 87) a *Czörnig*, Beitritt und Ausscheiden eines betreibenden Gläubigers im Versteigerungsverfahren hinsichtlich einer mit der Dienstbarkeit behafteten Liegenschaft (G. Z. 1899 str. 26.).

[92]) § 163.: »Wenn nicht von den Betheiligten einverständlich oder über Antrag vom Richter etwas anderes festgestellt wird, müssen Dienstbarkeiten, Ausgedinge und andere Reallasten, sowie einverleibte Wiederkaufsrechte, welche an der Liengeschaft zur Zeit der Anmerkung der Einleitung des Versteigerungsverfahrens oder zur Zeit der zu Gusten der vollstreckbaren Forderung erfolgenden Vornahme der pfandweisen Beschreibung bestehen, vom Meistbieter ohne Anrechnung auf das Meistbot übernommen werden. Jeder Pfandgläubiger kann aber dann, wenn ein derartiger Übergang der Belastungen auf den Ersteher ein seine Forderung noch deckendes Meistbot unwahrscheinlich machen würde, bei der Tagsatzung oder in einer zur selben eingesendeten schriftlichen Eingabe den Antrag stellen, dass erst nach Begründung seines Pfandrechtes entstandene derlei Rechte und Lasten vom Ersteher nur dann und in dem Masse übernommen werden müssen, als aus dem Meistbote zur Deckung dieser Rechte und Lasten nach der

§ 32. konk, ř., a tím tedy odmítnut náhled Gspanův, který měl v citovaném § konk. ř. jen svůj výraz. Za to přijat z literatury, shora uvedený náhled Drdackého, že odpověď na otázku, zdali služebnost po dražbě na služebném statku zůstati má, závisí na tom, zdali hodnota služebnosti zároveň s předchozími závadami v nejvyšším podání plným obnosem je uhražena. Poněvadž však nový exekuční řád rozšiřuje tuto otázku také na reální břemena, zní odpověď na ni stejně s Drdackým takto: »Nenalezne-li uhražovací kapitál služebnosti nebo reálního břemene v nejvyšším podání své úhrady, je služebnost nebo reální břemeno zrušiti a na jejich místě nárok na odškodněnou přikázati.[98]) Toliko pro vý-

---

ihnen zukommenden Rangordnung noch etwas erübrigt.« Charakteristické jsou tu motivy tohoto § (689. příl. XI. sesse str. 193): »Wenn die Liegenschaft mit einer Dienstbarkeit, einem Ausgedinge u. s. w. belastet ist, und diese Lasten vom Ersteher übernommen werden müssen, so wird selbstverständlich bei der Schätzung darauf Rücksicht zu nehmen sein. Insoferne mindern derlei Rechte trotz der Vorschrift, das sie ohne Anrechnung auf das Meistbot zu übernehmen sind, thatsächlich den Erlös; es ist aber die Frage, inwieferne solche Lasten auf den Ersteher zu übertragen sind, auch für die übrigen Betheiligten keine gleichgiltige Sache. Durch die Bestimmung des § 163 Absatz 2. wird der Übergang der bezeichneten Lasten auf den neuen Ersteher auf den Fall beschränkt, als sie zur Zeit der Begründung des Pfandrechtes oder des Beginnes der Zwangsvollstreckung bereits bestanden. Hier kann sich weder der Pfandgläubiger. noch der betreibende Gläubiger über eine Verkürzung beschweren; der Wert der Liegenschaft war schon zur Zeit der Creditgewährung ebenso bestimmt und beschränkt, die Executionsführung fand von Anbeginn nur auf ein Object so beschränkten Wertes statt... Anders steht es mit den erst später hinzukommenden Rechtsbegründungen, die den Wert des Executionsobjectes mindern. Hier will § 163 dem Pfand, beziehungsweise dem betreibenden Gläubiger durch die Bestimmung zu Hilfe kommen, dass derlei Rechte und Lasten vom Ersteher nur nach Massgabe ihrer Deckung im Meistbot übernommen werden müssen. Dieser Vorschlag bewegt sich lediglich in der Richtung des absolut wirkenden Pfandrechtes oder bevorzugten Befriedigungsrechtes des betreibenden Gläubigers und thut niemandem Unrecht. Infolge eines solchen Antrages oder Widerspruches des Gläubigers sollen die betreffenden Lasten nicht erlöschen, d. h. bei der Versteigerung gar nicht mehr in Betracht kommen, sondern sie sollen bloss der Norm des Meistbotes unterworfen werden.« O dalším osudu § 163 viz *Paupie*, Lastenübernahme und Schätzungswert, Wien 1901 str. 10.

[98]) Vládní osnova měla v této příčině tato ustanovení, § 218.: »Ansprüche auf jährliche Renten, Unterhaltsgelder und andere wiederkehrende Zahlungen werden aus der Vertheilungsmasse in der Art befriedigt, dass zunächst die nicht länger als drei Jahre vor dem Versteigerungstermine rückständigen Leistungen bezahlt und dann das zur Entrichtung der künftig verfallenden Renten und Zahlungen erforderliche Capital zinstragend angelegt wird. Aus den Zinsen dieses zu Gusten des Bezugsberechtigten sicherzustellenden Capitales sind in Hinkunft die einzelnen Leistungen zur Zeit der Fälligkeit zu entnehmen. Das durch Erlöschen des Bezugsrechtes frei werdende Deckungscapital ist, soweit thunlich, schon im vorhinein nach Massgabe der Priorität ihrer Ansprüche jenen Gläubigern zu überweisen, deren Forderungen aus der Vertheilungsmasse nicht vollständig befriedigt worden sind.« § 220.: »Mit welchem Betrage Dienstbarkeiten, Ausgedinge und andere Reallasten, sowie einverleibte Wiederkaufsrechte zu bewerten sind,

měnky zachována stará prakse v nezměněné platnosti,[94]) a volná ruka ponechána jí také pro nároky na důchody, peníze na výživu a opakující se platy, které zástavním právem jsou pojištěny.[95])

Nový exekuční řád přijal také v § 144. to, co navrhoval Drdacki, aby totiž hned při odhadu byla služebnost odhadována,[96]) a dále také to, co navrhoval v té příčině Gspan, aby totiž byl odhadován statek se služebnostmi, dotýčně reálními břemeny a pak bez těchto služebností, dotýčně reálních břemen.[97])

Důvodem jest tu novému exekučnímu řádu účel, Drdackim již dotčený, aby vydražitel služebnosti a reální břemena, právu vymáhajícího věřitele předcházející, beze srážky z kupní ceny převzal.[98])

Naproti tomu, pokud jde o služebnosti a reální břemena, jež vydražitel na srážku z kupní ceny převzíti má, kodifikována dosavádní prakse, vyšetřující uhražovací kapitál těchto oprávnění. Toliko v příčině služebností a reálních břemen neobmezeného

---

welche der Ersteher nach den Versteigerungsbedingungen und dem Ergebnisse der Versteigerung nur in Anrechnung auf das Meistbot zu übernehmen hat, ist vom Richter, nöthigenfalls mit Hilfe von Sachverständigen, zu bestimmen. In Ansehung der Bewertung von Dienstbarkeiten, Ausgedingen und anderen Reallasten, welche zu wiederkehrenden Leistungen verpflichten, sind die Vorschriften der §§ 218. und 219., Absatz 2, anzuwenden. Derjenige Theil des Meistbotes, welcher hienach auf ein solches vom Ersteher zu übernehmendes Recht oder zur Deckung seines Geldwertes entfällt, wird, wenn das zu übernehmende Recht von immerwährender Dauer ist, dem Ersteher ausgefolgt; anderenfalls ist das Deckungscapital zinstragend anzulegen und sicherzustellen. Die Zinsen dieses Betrages gebüren für die Dauer des fraglichen Rechtes dem Ersteher . . .« § 221.: »Wenn für den Geldwert der vom Ersteher zu übernehmenden, im § 220 bezeichneten Rechte und Lasten im Meistbote nicht volle Deckung gewährt ist, sind die fraglichen Rechte und Lasten zu löschen. Die den Berechtigten hieraus erwachsenden Entschädigungsansprüche kommen sodann in der den einzelnen aufgehobenen Rechten zukommenden Rangordnung nach Zulänglichkeit der Vertheilungsmasse zum Zuge. Die gebürende Entschädigung ist vom Richter, nöthigenfalls mit Hilfe von Sachverständigen, festzustellen.« Osnova, jak z těchto §§ zřejmo, činí rozdíl mezi »Ansprüche auf jährliche Renten, Unterhaltsgelder und andere wiederkehrende Zahlungen« a dále »Ausgedinge« a »Reallasten.« Prvními jsou patrně míněna ona práva, která hypothekou jsou zjištěna, jak přesněji v § 219. ex. ř. vytknuto. Motivy k těmto §§ (vládní osnova str. 207) zmiňují o dvou methodách. jakými se roční dávky hraditi mohou, buď z úroků uhraž. kapitálu nebo jeho úmorem.

[94]) §§ 226. a 227. ex. ř. Důvod toho lze hledati ve slušnosti, která chrániti má výměnkáře. Vládní osnova podobného ustanovení neměla, navrhl je teprvé výbor panské sněmovny. Viz o tom *Worel*, Výměnek v exekuci str. 57.

[95]) *Neumann*, Die Executionsordnung, str. 331.

[96]) Wagner's Zeitschrift 1834 I. str. 119 a násl.

[97]) Wagner's Zeitschrift 1836 II. str. 118 a násl.

[98]) § 150. ex. ř. Ve vládní předloze se ustanovení o odhadu nemovitostí se služebnostmi a reálními břemeny a bez těchto práv nenalézalo, ačkoli motivy předlohy k § 163. upozorňují, že se musí při odhádání vzíti ohled na služebnosti. Vládní předloha odkázala tu na předpisy, které prý se vydají v cestě nařízení (§ 147).

trvání ponecháno jest soudci na vůli, aby tento uhražovací kapitál, maje zření ku výsledku odhadu, dle § 114 ex. ř. předsevzatému, sám určil (§ 225.).

To jest tedy vrchol dnešního vývoje uhražovacího kapitálu služebností a reálních břemen. Shlédněme nyní na některé jeho charakteristické známky, které se při něm vždy vyskytovaly a které by nám mohly býti užitečny, abychom jeho podstatu a jeho poměr k subjektům služebností a reálních břemen poznali, až se jimi obírati budeme.

Přihlédneme-li k nejprvnějším zjevům uhražovacího kapitálu při vyšetřování čistého jmění za účelem vyměření daně dědické, vidíme, že ti, kdo jsou subjekty oněch práv, pro něž se uhražovací kapitál vypočítává, nejsou na celé věci ani súčastněni. Uhražovací kapitál se vyšetřuje pouze, aby se v příčině daně dědické poplatníku ulehčilo. Jeho se vypočtení práva, pro něž se tak děje, vůbec nedotýká. Vypočtení toto připíná se tedy k svému účelu, je s ním úzce spojeno, kapitál vypočtený béře od svého účelu svou podstatu, podstatu však práva, pro něž byl vyšetřen, nechává stranou. Ale účel tento, nesa se k ulehčení poplatníka, dává tomuto na vůli, aby v případech, kde je to možno, a z různých příčin se tak neděje, za vyšetření tohoto kapitálu z příčiny své úlevy žádal čili jinými slovy, rub objektivního předpisu o uhražožovacím kapitále je právo poplatníkovo, aby naléhal, aby uhražovací kapitál v tom kterém případě zřídil.

Totožnost účelu nemění této vlastnosti uhražovacího kapitálu, když místo daně dědické nastupuje nový system poplatkový, a tato vlastnost jeho zůstává stejnou, když se za účelem jiným než fiskálním vyšetřuje: při svěřenství za účelem přesného vypočtení dluhů (§ 240. nesp. pat.), a rub positivního tu předpisu je právo svěřenského opatrovníka, aby uhražovací kapitál byl řádně vypočten a tak třetina, k zadlužení způsobilá, přesně určena.

Přistupme nyní ku vlastnímu předmětu našeho studia k uhražovacímu kapitálu služebnosti a reálních břemen při rozvrhu kupní ceny v konkursu, po exekuční dražbě a v případech, podle zásad exekučního řízení pořádaných. Proč tu se tento uhražovací kapitál zřizuje? Odpověď na tuto otázku dával již za platnosti starého jos. s. ř. jeho § 328. a dv. dekr. ze dne 15. ledna 1787 č. 621. lit. s. sb. z. s. Uhražovací kapitál vyšetřuje se k vůli vydražiteli, aby mu nebylo k obtíži více ukládáno, než nač se jeho nejvyšší podání vztahuje. Tedy opětně jest to někdo jiný než subjekt práva, pro které se uhražovací kapitál stanoví. I zde je pak rub těchto positivních předpisů o závadách, které vydražitel převzíti musí, právo jeho, aby tyto závady nešly svou hospodářskou hodnotou dále, než jde jeho nejvyšší podání čili, aby jejich uhražovací kapitál správně byl vyměřen a jemu po čas trvání závady bezúročně ponechán. Soud sice tento hospodářský zájem vydražitele důsledkem

své publicistické činnosti při rozvrhu nejvyššího podání chrání sám, právo vydražitele však stává se účinným, když soud z jakýchkoli důvodů zájem jeho chrániti opomene. Jen vydražiteli, nikomu jinému vzchází tím újma. [99])

Vydražitel však není sám, kdo ze svého vlastního zájmu nad správným započtením závad do výše jeho podání bdí. Toto započtení dotýká se v jednom případě i práva subjektu, pro něž uhražovací kapitál byl vyšetřen. Je to tehdy, když uhražovací kapitál v nejvyšším podání úhrady nenajde. Máť okolnost ta důležitý význam pro další trvání práva, poněvadž, jak výše dotčeno, mimo výměnky i částečná úhrada služebností a reálních břemen zánik těchto práv v zápětí má. Jakkoli se subjektivně zájmy vydražitele a oprávněného v této příčině rozcházeti mohou, vydražitel bude si přáti na př., aby služebnost neb reální břemeno raději pominulo, přece objektivně se kryjí v tom smyslu, aby všecky faktické okolnosti, výkonu služebnosti neb reálního břemena se týkající, při odhádání byly uváženy a uhražovací kapitál faktickým poměrům přiměřeně byl vyšetřen.

Kdežto však právo vydražitele vyšetřením příslušného kapitálu, který tomuto hospodářskému souladu odpovídá, je konsumováno, jest správné vyšetření uhražovacího kapitálu při oprávněném toliko prostředkem k jinému dalšímu cíli, vtěsnání v rámec nejvyššího podání v pořadí, služebnosti neb reálnímu břemenu příslušejícím. A tak tedy oprávnění subjektu dotýčného práva má za obsah, aby uhražovací kapitál neztenčen přikázán byl v příslušejícím mu pořadí.

Jak tedy právo vydražitele, aby na správné vyšetření uhražovacího kapitálu naléhal, tak i právo subjektu dotýčného oprávnění, aby na neztenčeném přikázání uhražovacího kapitálu v příslušejícím mu pořadí trval, má, hledíc ku jich obou primerním právům, u vydražitele ku právům z koupě, u subjektu služebností a reálních břemen ku právu na jich výkon za obsah vlastně jen negativum, odmítání úhony positiva, dotčených totiž právě práv primerních.

K poznání tomuto vrátíme se na příslušném místě.

---

[99]) Vydražitel je k rozvrhovému roku předvolán (§ 209.) a má právo stížnosti proti rozvrhovému usnesení, o čemž bližší v kapitole III.

II.

Hospodářský důvod vzniku.

Důvod, proč se uhražovací kapitál vyšetřuje, byl již naznačen v předcházející kapitole. Má býti zjednána hospodářská rovnováha mezi vzájemnými povinnostmi té které osoby. Osoba, která odhodlala se nějaký statek koupiti, dává tím na jevo, že oběti, ke kterým je hotova, svažují výhody, které od statku očekává. Právo nemůže tyto oběti jednostranně činiti většími, než jak je určil pravděpodobný výpočet kupce. Odvažování těchto výhod a pravděpodobný výpočet kupce nalézá svůj výraz v nejvyšším podání, které učiní, aby výhod, s držbou statku spojených, byl účasten. Jen tedy potud, pokud se k obětem odhodlal, mohou mu tyto býti ukládány. Poněvadž se však odhodlal pouze k složení jisté sumy peněz, mělo by jejím složením v této příčině býti vyhověno. Naše hypothekární zřízení připouští dnes sice v § 152 ex. ř. v zásadě možnost, aby nejvyšší podání takovýmto způsobem bylo zaplaceno, ale možnost tato jest předí tolika subtilností obetkána, že hlavní zásada zvrhne se ve výminku.[1]) A tak doví se vydražitel teprvé z výsledku rozúčtování kupní ceny v nejčastějších případech, komu co z nejvyššího podání platiti jest.

[1]) Vydražitel musí dle § 152. ex. ř. složiti nejvyšší podání jednou čtvrtinou do 14 dnů po právní moci příklepu, od dalšího skládání je však jenom tehdy osvobozen, pokud zástavní věřitelé s tím souhlasí, aby dluh jejich převzal, aneb pokud vedle ustanovení exekučního řádu neb dražebních podmínek převzaty býti musí zástavním právem zjištěné pohledávky, služebnosti, výměnky a jiná reální břemena beze srážky s nejvyššího podání, při čemž zadržené platy a dávky, prošlé úroky a soudní a exekuční útraty vždy hotově složeny býti musí. Vydražiteli bude potřebí bedlivé pozornosti, aby věděl, dle kterého ustanovení exekučního řádu a dražebních výminek jest se mu zachovati. Ustanovení ex. řádu, která tu uvážiti sluší jako na př. § 150, 152, 171, 222, 224, 227, je dosti značný počet, takže přesně jim vyhověti je těžko. Praxe vyhovuje jim tak »od oka«, při čemž skládá se z opatrnosti raději více. Přebytek se pak vydražiteli vrací.

Na přímé zaplacení z kupní ceny, za statek podané, směřuje však jen zástavní právo pro pohledávky, které pojišťuje. To je účel a obsah zástavního práva. Mimo toto mohou však býti ještě jiná práva na statku vtělena, která však k nějakému pohlcování kupní ceny necílí. Jsou to služebnosti, reální břemena, práva pachtovní, dědičné pachty, právo zpětné koupě a právo předkupní. A má z těchto právo předkupní dle § 1076 o. z. o. při exekuční dražbě ten následek, že oprávněný k exekuční dražbě pozván býti musí,[2]) právo zpětné koupě pak, že je oprávněný do jednoho měsíce po doručení výměru o zavedení dražebního řízení vykonati musí, jinak právo jeho pomíjí beze všeho nároku na náhradu škody.[3]) Právo pachtovní mělo by dle stejné zásady jako služebnosti a jiná reální břemena býti posuzováno, kdyby výminečný předpis § 1121 o. z. o. obecnoprávní zásadou »Kauf bricht Miethe« a po něm také exekuční řád[4]) něco jiného nebyly stanovily.

Zbývají tedy služebnosti a reální břemena, k dědičným pachtům a ostatním případům bývalé užitkové gewere německého práva zvláště nepřihlédajíc, ježto se celkem v této příčině pod služebnosti shrnouti dají. Obsah služebnosti záleží pak v tom, že vlastník služebného statku jest povinen něco trpěti neb nekonati, co by jinak trpěti, neb nekonati povinen nebyl. Služebnosti charakterisuje nepřímo známá paroemie římská »Servitus in faciendo consistere nequit«, jejíž kladný obsah právě pro sebe přijímají reální břemena, zavazujíce dotyčného vlastníka té které nemovitosti, aby buď něco plnil neb tím neb oním způsobem jednal.

Ukládá-li nyní právo neb dohoda účastníků vydražiteli, aby takovéto služebnosti neb reální břemena na vydraženém statku dále trpěl, třeba uvésti toto trpění v soulad s tím, co on se své strany nabídl, a k čemu on se zavázal, s kupní cenou. Služebnost neb reální břemeno ukládá mu nějakou hospodářskou újmu, a to buď, že mu obtíženého předmětu hospodářsky použíti nedovoluje, výnos jeho zmenšuje, nebo jej k určitým dávkám nebo úkonům zavazuje, za které v hospodářském životě plat se béře, anebo které sám za plat třetím osobám provésti dáti musí. Hodnotu služebnosti a reálních břemen třeba proto hospodářsky odhadnouti. Aby ji odhadnul, vzal hospodářský život za měřítko roční výnos zapůjčených peněžitých kapitálů. Odhadnul roční hodnotu výkonu služebnosti nebo reálního břemena a shustil tento roční výkon, jak se Schäffle, jednaje o amortisaci daně, případně vyjadřuje,[5]) v jeho hospodářský základ, kapitál, kterého je potřebí,

[2]) § 154 a 171 ex. ř. *Neumann*, str. 325.

[3]) §§ 133, 250 ex. ř., *Neumann*, str. 325; jinak dříve, viz *Frühwald*, Die Real- und Mobiliar-Meistbots-Vertheilung str. 43.

[4]) § 150. ex. ř Stejně také pruský L. R. I. 28 § 150. O paroemii »Kauf bricht Miethe« srovn. *Beseler*, System des gemeinen deutschen Privatrechts 1885 str. 511.

aby se z jeho úroků výkon služebnosti neb reálního břemena zapravoval. Tento kapitál pak prostě odpočetl k prospěchu vydražitele z jeho kupní ceny a měl soulad mezi ní a převzatou služebností neb reálním břemenem.

To je obecný způsob, jak se se služebnostmi a reálními břemeny při rozvrhu kupní ceny nakládati má. Sám život hospodářský, jak jsme jej v předchozí kapitole v jeho vývojných zjevech viděli, si jej formuloval. Ze způsobu toho vyniká pak obecné pravidlo, že jen to obtížení vydražitele, které hospodářsky se cítí, újma na výnosu nemovitosti neb výkon zdarma, v hospodářském životě obyčejně platívaný, mohou býti odhadovány, že však tam, kde újmy není, nemůže býti hospodářského odhadu. Pro služebnosti a reální břemena tedy, které za žádnou hospodářskou obtíž v tomto smyslu nemohou býti považovány, nemusí uhražovací kapitál býti vyšetřován, nýbrž mohou na vydražitele i bez něho býti poukazovány. Na paměti však tu míti sluší, že jen obtížení v čas nuceného prodeje jest rozhodné, zdali se jako hospodářská potíž cítí a zdali jako takové je možno uvésti je na peníze. Zdali nějaká služebnost neb reální břemeno v budoucnosti vydraženého statku se dotkne, musí, pokud hospodářsky již v čas dražby tato okolnost obecně svůj vliv nejeví, se zřetele puštěno býti.

Které služebnosti a reální břemena mají takto beze všeho uhražovacího kapitálu býti převazovány, jest vlastně quaestio facti. Možno však již napřed některé služebnosti a reální břemena označiti, které takové povahy jsou, že toho času, kdy se o rozvrh kupní ceny za některou nemovitost jedná, jako hospodářská obtíž pociťovány býti nemohou. Jsou to ponejvíce služebnosti domovní, uvedené v §§ 475 a 476 o. z. o. Charakteristická známka jich, která nás s jich povahou obeznamuje, jeví se v tom, že buď v nějakém trvalém zařízení spočívají (§ 475 o. z. o. domovní služebnosti positivní) aneb jakýsi stálý stav služebného statku za obsah mají (§ 476 domovní služebnosti negativní).

Shlížejíce na tuto trvalost jak při domovních služebnostech positivních, tak domovních služebnostech negativních, nebudou moci odhadci v nejčastějších případech stanoviti rozdíl mezi cenou nemovitosti bez služebnosti aneb se služebností. Snad bude nějaká taková služebnost na libost působiti a koupěchtivost zrážeti, ale hospodářsky nebude ji možno odhadnouti. Pravili jsme, že jen v nejčastějších případech se tak díti bude. Tyto nejčastější případy nejsou však s to, aby nějaké pravidlo neb výminku z obecného zákona, který jsme na hoře vytkli, stanovily, aby totiž ty služebnosti, které hospodářsky jako obtíž se pociťují, odhadovány byly. Budouť možny případy, ze se na služebnost domovní jak

[8]) *Schäffle*, Die Grundsätze der Steuerpolitik und die schwebenden Finanzfragen Deutschlands und Österreichs, 1880 str. 181.

positivní, tak negativní jako na hospodářskou potíž hleděti bude. A jako takové budou museti odhadovány a na nejvyšší podání odkazovány býti. Stačí tu z positivních domovních služebností uvésti právo průchodu domem služebným, které brání, aby se ho hospodářsky mohlo využiti. Průchodu bylo by možno na př. kdyby otvor ze sousedního domu zazděn byl, jako obydelní místnosti neb podobně užíti. Také u negativních služebností může obtížení jako hospodářská potíž pociťováno býti, na př. při služebnosti, že dům zvýšen býti nesmí, jsou-li vyšší domy než dům služebností stížený v sousedství již tak pravidlem, že je pravděpodobno, že jen služebnost tomu překáží, že se zvýšiti a tudíž hospodářsky lépe zužitkovati nemůže.[6])

Než i polní služebnosti, jakkoli již stěžují polní, tedy plodonosnou půdu, mohou býti takové povahy, že žádná hospodářská obtíž v nich spatřována býti nemůže. Třeba jen poukázati na služebnost čerpání vody, kde je přístup obecně volný. Odhadci nemohou tu říci, že je služebný statek se služebností dražší, než by byl, kdyby služebnosti této nebylo.

Při reálních břemenech positivních, k nějaké dávce nebo nějakému konání zavazujících, bude asi stěží nalézti případ, který by hospodářského významu neměl a nějaké hospodářské újmy vydražiteli nemovitosti nezpůsoboval. Nejvýše ještě při negativních reálních břemenech, jako jsou propinace v Haliči dosavad praktické, ač i tu mohou býti případy, kde obtíž hospodářská číselně by se oceniti mohla.[7])

Vynikajícím případem hospodářského obtížení je nám ovšem služebnost práva užívání a požívání.

Na nich pravidlo naše, že se každá hospodářská potíž odhadnouti má, nabývá svého nejvýznačnějšího výrazu.

Přistupme nyní k hospodářské stránce naší otázky, jak jí jako takové šetřil náš nový exekuční řád. Těžisko její spočívá tu v jeho §§ 144, 150 a 225 až 227. Nový exekuční řád neřešil otázku vyšetřování uhražovacího kapitálu pro služebnosti a reální břemena jednotně.

Ustanovení § 150, že závady, které vymahajícímu věřiteli předcházejí, beze srážky z kupní ceny převzíti dlužno, donutilo

[6]) Kde takové poměry nejsou, nebude moci býti řeči o hospodářské obtíži, kterou služebnosti způsobují, a bude ji třeba bez ohledu na nejvyšší podání přikázati. Odhadní řád ze dne 25. července 1897 č. 175 ř. z. § 16 *e* mluví v takových případech o budoucí hodnotě (Zukunftswerth). Touto »budoucí« hodnotou je jen hodnota, která obráží se již v přítomných hospodářských poměrech. Kde budoucnost na přítomné poměry tolik nereaguje, že se působnost její hospodářsky nepociťuje, nelze k budoucnosti hleděti. Odhadci stanoví jen hodnotu, která se dle obecných zákonů hospodářských tvoří.

[7]) Odhadci musili by tu hleděti ku příslušným poměrům, na př. při pivě k jeho oblíbenosti, průměrnému odbytu, ceně, dovozu a p.

jej, aby způsob, jak se má s těmito služebnostmi a reálními břemeny při exekuční dražbě naložiti, rozdvojil.

Třeba by však byl v § 150 ustanovil, že služebnosti, výměnky a jiná realní břemena, vymahajícímu věřiteli předcházející, mají beze srážky z kupní ceny vydražitelem býti přejímány, nemohl přece vydražitele nechrániti, tak aby na něho služebnosti a reální břemena beze všech hospodářských ohledů byly převazovány. Takovýto způsob, ač byl by myslitelný, spekuloval by jen na nezkušenost kupce aneb by jej nutil, aby po výše vylíčené hospodářské methodě služebnosti a břemena kapitalisoval a dle toho, odpočítávaje je od odhadní ceny, podání své zařizoval. I tu byl by tedy uhražovací kapitál služebností a reálních břemen, s tím toliko rozdílem, že by se jím vydražitel obohacoval, kdyžby dočasné služebnosti a reální břemena pominuly. Nový exekuční řád se touto cestou nedal. Zasáhl účinně sám do poměru mezi odhadní cenou a hodnotou služebnosti neb reálního břemena, které se dle § 150 beze srážky s kupní ceny přejímají.

Dle § 144 ex. ř. třeba učiniti ohledně exekované nemovitosti trojí odhad. Předně třeba vyšetřiti cenu nemovitosti, zachovávajíc služebnosti, výměnky a reální břemena, ji zavazující. Za druhé třeba udati, jakou cenu má nemovitost bez tohoto zavazení, a posléze třeba odhádati i samy služebností, výměnky a realní břemena.

Jak se nemovitosti odhádati mají, o tom nám dává zvěsť nařízení ministerstva spravedlnosti, vnitra a orby ze dne 25. července r. 1897 č. 175 ř. z., doplněné nařízením ze dne 25. dubna 1900 č. 80 ř. z. Při statcích rolnických a lesních, pak při statcích s podniky horními anebo průmyslovými, v činnosti se nalézajícími, jakož i při budovách obytných kapitalisuje se roční výnos, odpočítávajíc výlohy nákladu a veřejné dávky, a tak získává se jejich odhadní hodnota (§§ 15 a 16 nařízení ze dne 25. července 1897 č. 175 ř. z.). Při domech, od činžovní daně osvobozených, připočítá se však k hodnotě a jich kapitalisovaná úspora této daně dle počtu ještě zbývajících let.[8]) Při ostatních nemovitostech hledí se ke všem těm okolnostem, které na hodnotu v obchodu s nemovitostmi vliv mají a dle toho rozeznává odhadní řád nemovitostí hodnotu prodejovou, obchodní, tržní, hodnotu budoucnosti, při staveních, která jsou podrobena dani činžovní, také hodnotu pozemkovou a stavební.

V příčině kapitalisování výnosu je tu důležito, že dle § 19 tohoto odhadního řádu každý vrchní soud určí a v úředním listě příslušných zemských novin pro svůj celý obvod neb pro jednotlivé jeho části každého roku až do konce prosince na rok nejblíže příští vyhlásiti dá, podle které míry úrokové čistý výnos,

[8]) Nařízení ze dne 25. dubna 1900 č. 80 ř. z., které na místo posledního odstavce § 20 odhadního řádu nastoupilo.

vyhledaný pro nemovitosti rolnické a lesnické nebo pro stavení, k rolnickým, lesnickým neb průmyslovým podnikům nenáležející, má býti kapitalisován. Na horní závody se tato míra úroková nevztahuje, poněvadž tyto mají dle 10% úrokové míry býti kapitalisovány. Jaká míra úroková při podnicích průmyslových má býti použita, ponecháno je od případu k případu znalcům. Tito mohou ostatně i jinou míru úrokovou navrhovati, když míra úroková, vrchním soudem stanovená, v tom kterém případu jest patrně nesprávná.

Není-li nemovitost služebnostmi nebo reálními břemeny stížena, provede se odhadování dle těchto vylíčených pravidel. Než i když je nemovitost těmito právy stížena, bude toto odhádání tvořiti základ. Nemovitost třeba totiž odhádati, k služebnostem a reálním břemenům nehledíc, a dále vzhledem k obtížení, které tyto služebnosti a reální břemena způsobují. Účel obojího odhádání je nám znám. Odhádání nemovitostí, služebnosti a reální břemena na nich ponechávajíc, pojí se samozřejmě k případu § 150 ex. ř.[9]), cílí tedy k tomu, aby při dražbě učiněno bylo podání vzhledem k tomu, že se služebnosti a reální břemena z kupní ceny nesrážejí. Odhádání nemovitostí, prosté tohoto zavazení, cílí pak k tomu, aby učiněno bylo podání vzhledem k tomu, že se služebnosti a reální břemena z něho srážejí. Dle § 150 ex. ř. třeba pak beze srážky z kupní ceny převzíti ty služebnosti a reální břemena, která věřiteli vymahajícímu předcházejí. Okolnost tato mohla by svésti k náhledu, že jen k těmto služebnostem a reálním břemenům hledění sluší, a že služebnosti a reální břemena v pořadí za vymáhajícím věřitelem pustiti jest se zřetele.

Náhled takový byl by bludný.

§ 144 ex. ř. jest všeobecný, nečiní rozdílu mezi služebnostmi a reálními břemeny a neodvolává se na § 150 ex. ř. Odhad děje se pro všechny věřitele, kteří k dražebnímu řízení již přistoupili aneb během doby ještě přistoupí.[10]) Odhad sám může i pro pozdější dražební řízení tvořiti základ (§ 142 ex. ř.), pokud není přes rok starý. Musí proto býti tak obsažný, aby ho i nejposlednější věřitel použiti mohl, kterému všechny služebnosti a reální břemena, která na nemovitosti váznou, předcházejí. Z téže příčiny se proto naň rozvrhové předpisy exekučního řádu také odvolávají (§ 225).

Nyní nastává však otázka, jak se mají odhadnouti služebnosti a reální břemena. Podle výše vylíčené prakse a vývojem stvářeného způsobu mělo by se to díti tak, že by se roční hodnota

[9]) Nečítajíc ovšem případů služebnosti, jako cesty z nouze, které dle stejných zásad jako služebnosti a reální břemena, pod pravidlo § 150 ex. ř. spadající, posuzovati třeba, viz § 21 odst. 4 odh. ř.

[10]) O tom níže v oddílu III.

služebnosti nebo reálního břemena kapitalisovala, a kapitál takto vypočtený od odhadní ceny odpočetl. Než způsob ten měl by svou jistou nepříznivou stránku. Dotkli jsme se jí již dříve, jednajíce o tom, kdyžby každému kupci samo bylo ponecháno, aby si od ceny nemovitosti hodnotu zavazení té které služebnosti nebo reálního břemena odpočetl a dle toho své podání zařizoval. Vydražitel obohacoval by se tu na úkor věřitelů, na prázdno vycházejících, kapitalisovaným obnosem služebností a reálních břemen, kdyžby tyto služebnosti a reální břemena, jsouce jen dočasné, pomíjely.

Tento neblahý význam, který § 150 ex. ř. pro věřitele na prázdno vyšlé má, hleděl exekuční řád paralysovati Stanovil jiný způsob, jak se služebnosti a reální břemena, mají-li býti na nemovitosti dle jeho § 150 beze srážky z kupní ceny ponechány, odhádati mají. Dovídáme se však teprvé o tom z nařízení ministerstva spravedlnosti, vnitra a orby ze dne 25. července 1897 čís. 175, kterým zaveden byl na základě čl. XLI uvozovacího zákona k exekučnímu řádu podle § 144 ex. ř. zvláštní odhadní řád nemovitostí.

Tento odhadní řád stanoví totiž v § 21 odst. 5 pro odhádání nemovitostí, na nichž se služebnosti a břemena zachovají, toto: »Aby vyhledána byla hodnota nemovitosti, když se dotyčná břemena zachovávají, budiž zmenšení výtěžku, které z toho vyplývá, má-li plnění neb trpění povždy potrvati, od ročního výtěžku odečteno; pakliže je obmezeno na určitý počet let nebo na doživotí osoby oprávněné, tedy budiž v oné případnosti podle počtu let ještě zbývajících (v nižádném případě však podle doby delší než dvacítileté), v případnosti této pak podle doby desítileté kapilisován a kapitál od hodnoty nemovitosti, bez ohledu na břemena vyhledaná, odečten. Při odhadech podle hodnoty prodejové odečtena buď od hodnoty této hodnota břemena trvalého tou částkou, která rovná se dvacetinásobnému obnosu toho, oč roční výtěžek jest zmenšen.[11])

Ustanovení toto souhlasí ve své podstatě se způsobem, jak se dle poplatkového zákona (§ 58) a jurisdikční normy (§ 58) hodnota podobných práv určuje.

Je tu tedy trojí způsob odhadování služebností a reálních břemen. Odhadují-li se, jsouce trvalé, tím způsobem, že se zmenšení výtěžku, které způsobují, od ročního výtěžku odpočte a při hodnotě prodejové dvacetinásobným obnosem kapitalisuje, odpovídá to zplna zásadám, které jsme ohledně počítání služebností a reálních břemen při exekučních dražbách uvedli. O zkrácení

[11]) Srvn. k tomu »Beispiele für Schätzungsprotokolle nach den Vorschriften der Executionsordnung und Realschätzungsordnung (Beil. z. JMVB. Stück XVIII. 1898) a § 32 a 58 pruského zákona o exekuci v nemovitosti ze dne 17. července 1883 (Grotefend 1883).

věřitelů, na prázdno vyšlých, nemůže tu pak vůbec řeči býti, poněvadž břemena nejsou dočasná.

Odhádání dočasných služebností a reálních břemen líší se dle toho, zdali jdou do doživotí oprávněné osoby, nebo jen do určitého času. V této příčině sečítají se prostě částky, které na hodnotu ročního výkonu služebnosti nebo reálního břemena vypadají a celkový obnos se pak od hodnoty nemovitosti odpočte. Tomuto počítání stanovena jest však ta hranice, že v nijakém případě dvacetiletí přesahovati nesmí. Vydražitel při tomto způsobu není stížen pranic, za to ale stíženi jsou věřitelé, na prázdno vycházející, poněvadž se jim fond ujímá, z kterého by uspokojení pro své pohledávky došli, a na prospěch vydražitele sráží.[12])

Služebnosti a reální břemena do doživotí oprávněných odhádají se desateronásobným obnosem roční hodnoty. Bere se tu tedy větší měrou ohled na to, že věřitel odpadnutím doživotního břemene získá, obohacen bude, a stlačuje se tedy celková hodnota služebnosti nebo reálního břemene o celou polovici. Pro vydražitele je to pak spekulativní obchod. Buď pomine právo do 10 let, a pak získá, aneb těchto 10 let přetrvá, a pak jde břemeno z jeho kapsy, pokud ušetřený úrok sraženého obnosu neskytá mu více odškodnění. Věřitelům, na prázdno vycházejícím, ujde tu polovice úhradního kapitálu služebnosti nebo reálního břemena ovšem povždy.

Než způsob tohoto počítání služebností a reálních břemen, a to jak dočasných, tak trvalých, má pro právo věřitelů ještě jiný důležitý význam. Způsob tento m e n š í totiž odhadní hodnotu nemovitosti. Menší-li však tuto, menší také nejnižší podání, stanovené dle § 151 ex. řádu při domech polovicí, při venkovských statcích a pozemcích dvěma třetinami odhadní hodnoty. Nejnižší podání posune se takto na úkor věřitelů, kteří právě na jeho rozhraní přijdou, od svého přirozeného hospodářského bodu, který polovice, dotýčně dvě třetiny odhadní ceny určují. Počítání služebností a reálních břemen dle § 150 ex. ř. a § 21 odhadního řádu nemovitostí dotkne se tu tedy těžce přímo práva věřitelů, kteří mimo tento rámec nejnižšího podání pro takovéto počítání se octnou. Důsledek tento je tím závažnější, že to nemusí býti jen věřitelé, kteří se teprve v knihovním pořadí před služebností neb reálním břemenem nalézají, kteří takto postiženi jsou.

I věřitelé, kteří mají na nemovitosti první pořadí, mohou takovýmto odpočítáním hodnoty služebnosti neb reálního břemena od hodnoty nemovitosti býti dotčeni. Příklad to znázorní: Na statku, odhadnutém na 24.000 K, vázne v pořadí, za sebou následujícím, pro *A* 18.000 K, pro *B* 2000 K, pro *C* výměnek, desateronásobně na 3000 K. kapitalisovaný, a pro vymáhajícího věřitele *D* 1000 K. Nejnižší podání činilo by, když by se věc správně

[12]) S apodiktickou jistotou to nelze však tvrditi, poněvadž o výši skutečného podání rozhodují rozmanité příčiny.

hospodářsky měla brátí, 18.000 K. Poněvadž však výměnek *C*, předcházeje vymáhajícímu věřiteli *D*, musí vydražitelem po ustanovení § 150 ex. ř. beze srážky z kupní ceny převzat býti, třeba jeho desateronásobnou roční hodnotu 3000 K od odhadní ceny 24.000 K odpočísti, takže odhadní cena bude činiti 21.000 K. a nejnižší podání na úkor věřitele *A* v prvním pořadí před výměnkem, který za tím až v pořadí *C* následuje, místo 18.000 K toliko 14.000 K.[18])

Korrektiv § 184. ad 8 ex. ř. prospěje pouze věřitelům, kteří vymáhajícímu věřiteli předcházejí a za zjištění závad ve lhůtě předepsané žádali. Věřitelé, kteří toho opomněli, a kteří mají pořadí své za věřitelem vymáhajícím, padnou-li na rozhraní přípřirozeného matematického bodu, nejnižšího podání, posunutí jeho na svůj úkor nezabrání.

Korrektiv, který § 150. ex. ř. v příčině takovéhoto způsobu počítání chová, mine se v největším počtu případů cíle. Služebnosti a reální břemena mají totiž dle tohoto §u jen tehdy býti vydražitelem beze srážky z kupní ceny přejímány, když soudce se svolením oprávněného na návrh té které strany nic jiného neustanoví. Veřitelé, kterých se počítání služebností a reálních břemen dle § 150. ex. ř. a § 21. odhadního řádu nemovitosti dotýkati může, mohli by tedy navrhnouti, aby se služebnosti a břemena tato i přes to, že vymáhajícímu věřiteli předcházejí, na srážku z kupní ceny při rozvrhu nejvyššího podání vydražitelem přejímaly. Svolení, které se od oprávněného dle § 150. ex. ř. žádá, aby soudce mohl způsob počítání dle tohoto §u opustiti, bude moci však oprávněný jen v případech naprosto bezpečných dáti, poněvadž předchozí zjištění závad na návrh jeho se neděje, a stalo-li se na návrh některého věřitele, jej k odporu proti příklepu neopravňuje, když na jeho právo se nedostane (§§ 164., 184. ad 8, 190. ex. ř.). Svolení oprávněného se ovšem dle § 56. ex. ř. předpokládá, když kdo ke stání, které z příčiny takového návrhu ustanoveno bude,

---

[18]) K otázce této viz *Gombrich*, Eine Durchbrechung des Prioritätsprincipes in der neuen Executionsordnung (J. B. 1898 str. 222), *Kenner*, Der Einfluss der Reallasten auf vorausgehende Pfandrechte (l. c. str. 232 a násl.), *Klineberger*, Das Deckungsprincip (J. B. 1900 str. 109 a násl.), *Neumann*, Executionsordnung, str. 321, *Tilsch*, Der Einfluss der Civilprocessgesetze auf das materielle Recht str. 167, *Joklík*, K § 150. exek. řádu (Právník 1898, str. 333), *Fryc*, l. c. str. 403 a 834, *Worel*, Výměnek str. 24 a násl O výklad § 150. ex. ř. způsobem, aby porušen nebyl princip priority, pokusil se *Melzer* (G. Z. 1899 str. 212) a *Paupie* ve spisku »Lastenübernahme und Schätzungswert« str. 13 a násl. Melzer dovolávaje se materiálií vykládá, že § 150 ex. ř. předpokládá, že dotýčné knihovní závadě žádný hypotekární věřitel nepředchází. Paupie velice hledaným způsobem pak dovozuje, že zadnější věřitel přivádí prý k platnosti prioritní nárok předchozího, maje k tomu legální plnou moc. Náhled Melzrův na restriktivní výklad § 150. ex. ř. by se zamlouval, aby jeho chyba byla napravena. Než pokud jej judikatura jednostejným užíváním nepovýší na zákon, nezbývá než držet se doslovného znění § 150.

se nedostaví. Korrektiv ten tedy selže, když oprávněný souhlasu nedá, řídě se tím, že převzetím beze srážky z kupní ceny uchová se právo jeho vždy, se srážkou však jen tehdy, když se na ně dostane.

Stejným způsobem jako práva, přejímaná dle § 150 ex. ř. beze srážky z nejvyššího podání, odpočítávány býti mají i služebnosti a břemena, která přecházejí na vydražitele podle výslovného ustanovení zákona. Odhadní řád (§ 21 odst. 4.) uvádí tu příkladně břemena patronátní, břemena vodních družstev (§ 23 zák. z 30. května 1869 č. 93 ř. z.), meliorační renty (§ 5. odst. 2. zák. z 6. července 1896 č. 144 ř. z.) a služebnotti cest z nouze (§ 20 zák. z 7. července 1896 č. 140 ř. z.). V příčině břemen vodních družstev a melioračních rent zdá se nám býti toto odpočítávání nesprávné. Mají břemena vodních družstev a meliorační renty svou úhradu v investovaných výhodách dotýčných pozemků. Výhody tyto zlepšují stav pozemku a jsou tudíž i na prospěch všech věřitelů.

§ 144. ex. ř. jedná dále také o odhadu služebností a reálních břemen »samých pro sebe.« Přihlížejíce k historickému vývoji naší otázky (Gspan, Drdacki), nemůžeme býti v pochybnostech, jaký odhad se tu míní. Neznajíce ho, mohli bychom však býti na váhách, zda odhádána býti má hodnota zavazení vzhledem k pozemku služebnému anebo vzhledem k pozemku panujícímu. Aby se udala hodnota zavazení vzhledem k služebnému pozemku, mohlo by se žádati vzhledem k nápotomnímu rozvrhu nejvyššího podání a přikázání nejvyššího obnosu z něho. Aby se udala hodnota zavazení vzhledem k panujícímu pozemku, mohlo by se žádati vzhledem k případnému odškodnění oprávněného, když dle ustanovení exekučního řádu (§ 227.) na místě služebnosti a reálního břemena nárok na odškodněnou nastupuje. Odhadní řád nemovitostí byl by tu nás pochybností sprostil, poučiv nás ve svém § 21., že se tu míní jen »právo z břemene vyplývající« Tento odhad má tedy za účel, aby pro případný nárok na odškodněnou dobrozdáním odhadců podklad byl stanoven, kdyžby to které právo dle ustanovení exekučního řádu vydražitelem převzato býti nemělo.[14]) I tu však odhadní řád nemovitosti hleděl chrániti věřitele, na prázdno vycházející, aby příliš vysokým obnosem odškodněné, který se jim z exekuční masy na dobro ujímá, na svých právech nebyli poškozováni. Odhádání práva, z břemena plynoucího, má se totiž díti dle těchže zásad, jako se odhádají břemena, která na nemovitosti beze srážky z kupní ceny zachována býti mají. Při trvalých bře-

[14]) Pro výměnky toho vlastně potřebí není, poněvadž dle § 227. ex. ř. mají nedostávající se dávky brány býti z uhražovacího kapitálu. Než i tu skytne vyšetření odškodněné podklad pro jinaké upravení věci, když strany budou k tomu ochotny. (§ 211. ex. ř.)

menech totiž kapitalisováním roční výhody, při dočasných podle počtu let ještě zbývajících, nikdy však přes dvacetiletí; při doživotních kapitalisováním podle deseti let.[15])

Jak ze svrchu citovaného § 21. odhadního řádu nemovitostí na jevo jde, zůstává tento způsob oceňování služebností a reálních břemen pouze a jedině na ty případy obmezen, kdy služebnosti a reální břemena mají na nemovitosti zachovány býti, a hodnota jich v rámci nejvyššího podání zahrnuta býti nemá, a dále, kdy na místě nich nastupuje odškodněná. Jak se odhádati mají služebnosti a reální břemena, která se vydražitelem na strážku z kupní ceny přejímají, o tom se odhadci vůbec vysloviti nemusí, poněvadž § 144. ex. ř., jak z odhadního řádu nemovitosti je nám zřejmo, o tomto případu nejedná. Odhádá-li se pak právo, z břemena vyplývající, je to právě jen právo, nikoli zavazení, jehož hodnota může býti větší než hodnota práva z něho plynoucího.

Způsob, jak se služebnosti a reální břemena, jež vydražitel na srážku z kupní ceny přejímá, odhádati mají, udává nám exekuční řád ve zvláštní části předpisů, o rozvrhu nejvyššího podání jednajících. Činí pak ve svém § 225. rozdíl mezi služebnostmi a reálními břemeny, při kterých soudce sám určuje hodnotu zavazení, a při kterých je tato hodnota rovna kapitálu, jehož je potřebí, aby výkon služebnosti nebo reálního břemenu z jeho úroků byl zapravován.[16])

Dělidlem je tu exekučnímu řádu, zda služebnosť neb reální břemeno k opakujícím se dávkám zavazuje čili nic. V prvním případě nastupuje kapitalisace roční dávky, v druhém určuje hodnotu služebnosti neb reálního břemena soudce. Dělidlo toto platí tu jak pro služebnosti a reální břemena obmezeného trvání, tak pro služebnosti a reální břemena trvání neobmezeného, ač výslovné znění § 225 ex. ř. ukazuje jen na závady trvání neobmezeného. Jakkoli se toto dělidlo pravému jádru věci blížiti zdá, nezdá se nám býti přesně

---

[15]) § 21. odh. ř. posl. odst.: »Die Bewertung der aus den Lasten entspringenden Rechte hat nach dem Interesse des Berechtigten aus der Aufrechthaltung der Last, capitalisiert bei zeitlich beschränkten Lasten oder solchen auf Lebensdauer nach Vorschrift des Absatzes, 1, bei immerwährenden Lasten nach dem vom Oberlandesgerichte für die betreffende Art von Liegeschaften kundgemachten Zinsfusse, zu erfolgen.« Označení »Absatzes 1« musí se opraviti v odstavec 5., poněvadž první odstavec § 21. se na tuto otázku nevztahuje.

[16]) § 225. první odst : »Mit welchem Betrage Dienstbarkeiten und Reallasten von unbeschränkter Dauer zu bewerten sind, die der Ersteher nach den Versteigerungsbedingungen und dem Ergebnisse der Versteigerung in Anrechnung auf das Meistbot zu übernehmen hat, ist vom Richter unter Berücksichtigung der Ergebnisse der Schätzung (§ 141.) zu bestimmen. Bei Dienstbarkeiten und Reallasten, die zum Bezuge wiederkehrenden Leistungen berechtigen, ist dieser Betrag dem Kapitale gleich, das erforderlich, ist um die vom Tage der Erteilung des Zuschlages an verfallenden Leistungen oder deren Geldwert aus den Zinsen zu berichtigen. Der Betrag, der auf eine vom Ersteher übernommene Last entfällt, wird diesem ausgefolgt.«

správné. I soudce sám musí míti nějaké měřítko, dle něhož by se při určování celkové hodnoty služebnosti nebo reálního břemena řídil. Určování toto nemůže jen pouhé jeho libovůli býti ponecháno. § 225. ex. ř. odkazuje soudce v této příčině na výsledek odhadu, dle § 144. předsevzatého. Přímého podkladu pro svůj úsudek soudce při odhadu tom nenajde, poněvadž odhadci hodnotu zavazení, jak jsme uvedli, vzhledem k tomu, že služebnosti neb reální břemena vydražitelem na srážku z nejvyššího podání převzata budou, neudávají. Hodnotu zavazení, kterou vzhledem k tomu vyšetřují, že nemovitosť s břemeny neb služebnostmi bez srážky z kupní ceny má býti převzata, vziti nemůže, poněvadž by poškodil vydražitele. Neměl' by tento dostatečného fondu, z kterého by se v příčině výkonu služebnosti nebo reálního břemena odškodňoval. Výhoda pak, která mu při dočasných břemenech neb služebnostech, beze srážky z nejvyššího podání přejímaných, kyne, že totiž kapitál uhražovací mu zůstane, nekynula by mu při břemenech, která by takto na srážku z nejvyššího podání přijal; musíť uhražovací kapitál jich vyplatiti. Soudci tedy, aby neporušil hospodářskou rovnováhu, nezbude nic jiného, než aby sáhl k témuž způsobu určování hodnoty břemena neb služebnosti, kterou pro opakující se dávky § 225. ex. ř. stanoví: Musí břemena neb služebnosti, ať jsou jakékoli, pokud hospodářskou újmu způsobují, podle roční hodnoty této újmy kapitalisovati, tak jakoby se o roční dávky jednalo. A poněvadž při odhadu dle § 144. ex. ř. nenajde pro tuto hodnotu přímého podkladu, bude musiti vzíti, co mu tento odhad podá nepřímo. A to je hodnota ročního zavazení, kterou odhadce při stále trvajících břemenech neb služebnostech od ročního výtěžku odpočítává, při dočasných pak dle počtu zbývajících let nebo podle desítiletí kapitalisuje. Tuto hodnotu ročního zavazení bude pak kapitalisovati a bude míti hospodářsky správný uhražovací kapitál pro dotýčné zavazení.[17])

Dělidlo § 225 ex ř. splyne takto v stejnoměrný způsob, jak s obtížením, které služebnosti neb reální břemena způsobují, naložiti dlužno.

Nenalézal-li uhražovací kapitál plné úhrady v nejvyšším po-

[17]) *Högel*, G Z. 1883 str. 2. má za to, že se odhádati má cena služebnosti, ne obtížení, poněvadž prý obtížení jako něco negativního těžko lze odhadnouti, a poněvadž prý by povstal odpor, kdyby služebnosť, částečně propadající, výše byla počítána, než by na ni z nejvyššího podání vůbec došlo. Náhled ten je očividně nesprávný. Ne prospěch toho, kdo je k služebnosti oprávněn, ale újma, kterou má nésti vydražitel při služebnosti, je při oceňování břemen rozhodná. Jiná jest ovšem otázka, když se na služebnosť jako závadu nedostane, tu ovšem počítá se nárok na odškodněnou podle prospěchu oprávněného, ale nárok tento jest hypotekární pohledávkou, kterou právě do rámce nejvyššího podání vtěsnati dlužno. Správně činí proto *Krainz* I. 1899, str. 752 rozdil mezi hodnotou břemena a hodnotou práva.

dání, srážely se na výkon práva roční úroky z obnosu, který z nejvyššího podání na uhražovací kapitál zbyl, a co se nedostávalo, bralo se z kapitálu.[18]) Vládní osnova exekučního řádu tento způsob odmítla.[19]) Exekuční řád šel v této příčině po stopách osnovy (§ 227) a nechtěje přesným určením zaraziti volný běh vývoje při nárocích na roční důchody, peníze na výživu a opakující se platy, které pojištěny jsou právem zástavním (§ 219), připustil pro výměnek výminku. Chce chrániti výměnkáře, poněvadž výměnek jeho starobní zaopatření tvoří.[20]) Poněvadž i tento důvod vzniku uhražovacího kapitálu je hospodářský, budeme jednati o výměnku již zde.

Co je výměnek, na to odpovídá nám hospodářský život. Vše to, co si hospodář, postupuje statek svůj svému nástupci, k svému prospěchu neb k prospěchu někoho jiného vymíní.[21]) U hospodáře kryje se tento prospěch jeho potřebou. Vymiňuje si obyčejně vše to, co k svému zaopatření do svého úmrtí potřebuje (§ 672 o. z. o.). Dle toho může záležeti výměnek v bytu společném neb výlučném, v hotových penězích, naturalních dávkách, poskytování šatu, obsluhy, stravy, a to buď zvláště nebo při společném stole, může záležeti v právu užívání neb požívání některého pozemku, právu držeti si na útraty hospodáře v jeho chlévě jeden nebo více kusů dobytka a užitky z něho bráti, v právu držeti si několik kusů slepic neb husí, v nároku na povozy v čas sváteční do kostela, na povozy k odvezení obilí do mlýna a zpět atd.[22]) Všechna tato práva mohou tvořiti obsah výměnku. Od starodávna aspoň lid všechna tato práva, když si je hospodář při postoupení statku vymiňuje, výměnkem zove. Ústav výměnku je v této příčině jako obyčejové právo, které přes § 10 o. z. o. platí a jako právo ode dávna se uznává.

Jest to živý strom právního života, jímž zákony, jej neznající, otřásti nedovedly. A tak neusýchal a, nedbaje jich, trval dále ve své staré formě, jsa jednotný, v dřívějším právě sformovaný tvar,

---

[18]) Fuchs č. 295 (1870), Links č. 3609 (1894), *Canstein*, Lehrbuch str. 760 a pozn. 64, *Menoušek*, Výměnek a jeho postavení při dražbě reální, str. 33, 34, *Worel*, Výměnek v exekuci, str. 52.

[19]) Viz § 221 osnovy, citovaný v pozn. 93 I. oddíl a dále motivy str. 207.

[20]) Dnešní znění navrhl výbor panské sněmovny, viz k tomu *Worel*, Výměnek str. 57.

[21]) Viz o tom *Horáček*, Výměnek str. 7 a násl. a tamže v pozn. 3 citované definice; *Menoušek*, Výměnek str. 5 a násl., *Rössler*, Über das Ausgedinge auf Bauerngütern, str. 1 a násl. Poněvadž v praksi často se setkáváme s faktem, že se vymiňují různé, obsah výměnku tvořící výhody i pro jiné osoby než pro postupujícího, sluší podle toho definici výměnku rozšířiti. Tak to činí *Gengler*, Das deutsche Privatrecht in seinen Grundzügen 1892 § 109, *Stubenrauch*, Commentar 1899 II 573, *Menoušek*, str. 18, *Horáček*, str. 8, *Worel*, str. 6. Jinak pruský L. R. I 11 § 602, *Beseler*, System des gemeinen deutschen Privatrechts 1885 II str. 876, *Krainz*, 1894 II str. 267

[22]) *Rössler*, § 16 až 21, *Horáček*, str. 8, 25, 26 a 28.

v němž vlastnictví požitkové s reálním břemenem tu v jeden celek se pojí a tu zase každé samo o sobě obsah jeho vyplňuje. Občanský zákonník výměnek vůbec ignoroval. Snad k tomu přispěla domýšlivost jeho redaktorů, kteří výtvor svůj za vzor dokonalosti považovali, hledíce na právní zvyklosti a obyčeje s pohrdáním.[23]) Mohly však to také zaviniti politické předpisy o selských statcích, na které i § 761 o. z. o. v příčině dědické posloupnosti odkazuje, a které občanským zákonníkem pozměněny nebyly a pozměněny býti nechtěly.[24]) Tyto politické předpisy znaly výměnek jako právní ústav při statcích selských,[25]) jakkoli je za takové žádný předpis soukromého práva neprohlásil. A tak trval výměnek jako starodávný zvyk v životě právním za platnosti těchto politických předpisů a trval i později, když již tyto politické předpisy své platnosti pozbyly.

Prakse, chtějíc jej přes to vtěsnati pod nějaké právní pravidlo, zvala jej podle jeho obsahu tu služebností,[26]) tu doživotním důchodem,[27]) tu reálním břemenem.[28]) Úhrnný název výměnek kryl však všechna práva, která pak prakse z obsahu výměnku vysuzovala. Byl jako takový vtělován, třeba by ze služebnosti a reálního břemena pozůstával, a jako takový také při rozvrhu nejvyššího podání přikazován.[29]) Toliko tu a tam dělala prakse rozdíl mezi výměnkem a služebností, shledávajíc ve výměnku pouze reální břemeno.[30]) Nehledíce tedy k této nepatrné odchylce, mů-

---

[23]) Ofner, Der Ur-Entwurf I str. 25, II str. 590 a násl.

[24]) Rössler, l. c. § 1.

[25]) Reskript ze dne 31. srpna 1751 (Rössler, 2. Anhang str. 86, Kropatschek M. T. II str. 222, Blasek IX str. 529, Roth VIII str. 338), patent ze dne 24. května 1771 (Rössler, Anh. č. 4 str. 87, Krop. M. T VI str. 345, Roth I str. 261, Blasek I str. 331), dekrét dv. kanceláře pro Dolní Rakousy ze dne 11. srpna 1832 č. 23.283. Srov. také dv. dekrét ze dne 7. srpna 1795 č 247 sb. z. s. a pak stav. řád pro města král. Českého ze dne 17. května r 1833 č. 26.897, který mluví o výměnkářských světničkách. O jiných zákonech zmiňuje se ještě *Horáček*, str. 11.

[26]) GUW č. 1241 (Fuchs č. 62), 2945, 6082, 10332, 12346, 13662, 13891.

[27]) GUW č. 3 00, 4881, 5067, 5933. Někde hledělo se k výměnku jako k pohledávce zástavním právem pojištěné, viz GUW č. 1189: žaloba z výměnkářského práva je žaloba hypotekární.

[28]) GUW č. 341 (Fuchs č. 19), 11385. Viz *Högel*, G. Z. 1893 str. 4 možné případy výměnku; dále Rössler, l. c. § 16—21.

[29]) Fuchs č. 186, *Frühwald*, str. 40, srovn. též *Pressern*, Commentar zum allg. G. B. G. 1875 str. 15.

[30]) Links č. 962. Dle toho také judikatura při rozvrhu nejvyššího podání někde i služebnost nepřisoudila, odvolávajíc se na to, že služebnost bytu v názvu »výměnek« zahrnuta není. To jsou arciť jen sporadické případy, a zásada tato nevešla nikdy v obecnou platnost. Také by ani vejíti nemohla. V některých případech bylo by to příliš subtilní, aby se výměnek dle svého obsahu rozkládal na služebnosti a reální břemena, na př. při právu držeti si krávu v chlívě hospodářově. Zde záleží výměnek právě v služebnosti užívání chléva pro onu krávu se všemi důsledky toho, jako volným přístupem a p. a dále v reálním břemenu bráti od hospodaře krmivo a stelivo pro krávu.

žeme z historického vývoje výměnku a dále i ze současného právního života vytěžiti pro obsah výměnku, že výměnek zahrnuje vše to, co postupující hospodář sobě neb komu třetímu vymíní, ať je již to ve smyslu občanského zákonníka služebnost nebo reální břemeno.

Na tomto stanovisku stojí také exekuční řád. První věta druhého odstavce §u 226: »Der Ersteher hat dem Berechtigten die ihm kraft des übernommenen Ausgedinges gebührenden Natural- und Geldleistungen zu gewähren« mohla by nás sice vésti k domněnce, že exekuční řád při výměnku jen obsah reálního břemena připouští. Než samo slovo výměnek, které exekuční řád na mnoha místech položil stejně vedle služebnosti a reálního břemena,[31]) musil by již naši pozornost upoutávati a nutiti nás k závěrku, že toto rozlišování jiného významu míti nemůže, než že exekuční řad pod výměnkem něco jiného než služebnosti samy o sobě a něco jiného než reální břemena sama o sobě myslí. Plné rozhodnutí v této otázce nám dává § 330 ex. ř.[32]), to totiž, že služebnosti a reální břemena se v exekučním řádu proto od výměnku odlišují, že výměnek obé, i služebnosti i reální břemena zahrnovati může.[33]) Exekučním řádem kodifikován tak poprvé na poli soukromého práva pojem výměnku jako právní ústav, který může míti ráz i reálního břemena i služebnosti. Římské právo sklání se tu před právem domácím, a po více než 80 letech láme se subtilnost často hospodářsky bezvýznamného rozdílu mezi obsahem práva věcného a obligačního. Vtělený výměnek zavazuje každého držitele statku k plnění, ať toto plnění záleží ve skytání bytu neb peněžitých neb naturalních dávkách. A tak shledáváme v první větě druhého odstavce §u 226 ex. ř., kterou jsme dříve,

---

[31]) § 150: »Dienstbarkeiten, Ausgedinge und Reallasten«, viz též §§ 152, 211 ex. řádu.

[32]) § 330: »Ausgedinge, deren jährliche Gesamtnutzung an Geld und Naturalleistungen, einschliesslich der Wohnung, den Wert von dreihundert Gulden nicht übersteigt, sind der Execution gänzlich entzogen, falls diese Bezüge für den Verpflichteten und für dessen im gemeinsamen Haushalte mit ihm lebenden Familienglieder unentbehrlich sind «

[33]) Proti tomu nemluví znění prvního odstavce § 226: »Einverleibte Ausgedinge sind wie Reallasten von beschränkter Dauer . . . zu behandeln«. Slovu »Reallasten« nelze tu přikládati jiného významu, než že jím udán jest způsob, jak výměnky na srážku z nejvyššího podání počítati dlužno. Správněji ovšem měl tento § zníti »wie Reallasten oder Dienstbarkeiten . . . .«. V §u 220 osnovy, kterému § 225 ex. ř. odpovídá, stojí ovšem: »Dienstbarkeiten, Ausgedinge und andere Reallasten«, takže by se z toho dovozovati mohlo, že osnova výměnky za reální břemena považuje. Než jak z ukázky této zřejmo, činí osnova sama rozdíl mezi služebnostmi, výměnky a reálními břemeny, takže výměnky pokládá za něco jiného než reální břemeno. Osnova sama má pak také dnešní § 330 ex. ř., který věc rozhoduje ve smyslu v textu uvedeném. Srvn. také Entwurf einer C. P. O. z r. 1881 č. 331 příl. stenogr. prot. posl. sněm. IX. sesse, § 935 a dále § 163, 191 uherského zák. čl. LX z r. 1881, kde se také o výměncích na rozdíl od služebností a reálních břemen mluví.

vězíce v římskoprávních subtilitách, chápati nedovedli, právní povahu výměnku: »Der Ersteher hat dem Berechtigten die ihm kraft des übernommenen Ausgedinges gebührenden Natural- und Geldleistungen zu gewähren« — závazek věci, přecházející s exekuta na vydražitele a s vydražitele na každého jeho nástupce.

Jak bude se brátí prakse v příčině nároků na roční důchody, peníze na výživu a jiné opakující se platy, zástavním právem popojištěné (§ 219 ex. ř.), bude lze určiti beze všech obtíží. Zásady hospodářské, jak jsme je vylíčili, budou zde míti volný průchod[84]). Nároky tyto jsou zástavním právem pojištěny, a proto nemůže býti nikdo nucen, aby, maje pojištění, od něho upouštěl a nárok svůj měnil anebo docela uskrovňoval. I zachovají se nároky tyto, ať dostane se na ně plně aneb ať vyjdou částečně na prázdno. V posledním případě budou se nedostávající se dávky brátí z kapitálu, jak to stanoveno bylo o výměncích v § 226 ex. ř. V § 219 ex. ř. leží pokyn pro praksi, jak si má počínati, když chce nároky na opakující se platy, pokud netvoří obsah výměnku, pro případ dražby trvale uchovati. Musí je zástavním právem pojistiti.

---

[84]) Jinak Neumann str. 320, správně však str. 331. O významu § 150 ex. ř. v příčině těchto práv srovn. oddíl III pozn. 33.

III.

Vznik.

Vylíčili jsme v prvním oddílu, že hlavně nesporné řízení bylo etapou vývoje uhražovacího kapitálu v řízení exekučním. Stav, který kdysi vedl k vývoji, potrval stále, a dnes vyšetřuje se uhražovací kapitál tedy také i v řízení nesporném. Děje se to při vyměřování poplatků pozůstalostních [1]), při vyšetřování povinného podílu [2]) a zadlužitelnosti fideikomisu. [3]) Případy tyto nejsou předmětem našeho studia, takže je necháme stranou. Nás poutají tu jen ony případy, které pořádány jsou řízením exekučním. Zde v jedno splývají pak vlastní případy exekučního řízení s případy, které sice do jiného řízení spadají, ale buď silou jednotného výkladu nebo podle výslovného ustanovení zákona podle pravidel exekučního řízení se posuzují. Mezi první patří případy řízení konkursního, [4]) mezi druhé zákona vyvlastňovacího, [5]) řádů stavebních [6]) a p.

Dvojí právo, které vznik uhražovacích kapitálů služebností a reálních břemen pořádalo a dnešního dne pořádá, tříští praktickou část naší studie na dvě skupiny, na uhražovací kapitály, vzniklé za platnosti práva dřívějšího, a uhražovací kapitály, vznikající za platnosti nového exekučního řádu. Dřívější právo exekuční, jak jsme uvedli již v prvním oddílu, výslovného ustanovení o těchto uhra-

---

[1]) Viz kapitolu I. str. 6.

[2]) GUW. č. 11.295, 13.066.

[3]) § 240 nesp. pat.

[4]) Rozdělování podstaty mezi reální věřitele neřídí se více § 31. a násl konk. ř., nýbrž ustanoveními ex. řádu. Srvn. o tom *Schauer*, G. Z. 1899 č. 14. *Neumann*, Die Executions-Ordnung str. 368 a *Tilsch*, Der Einfluss str. 163.

[5]) Viz § 34. zák. z 18. února 1878 č 30 ř. z.

[6]) Viz § 119. z. zák. z 10. dubna 1886 č. 40. z. z., § 125 z. zák. z 8 ledna 1889 č. 5. z. z., Právník 1894 str. 408 a násl. rozh. z 4. února 1891 č. 1190.

žovacích kapitálech nemělo. Vytvořila si je pouze prakse, které pak později přišel na pomoc řád konkursní se svými předpisy o věřitelích reálních. V prvním oddílu jsme také popsali, jak tato prakse, bez zákona tápajíc ve tmách, kolísala, takže nebudeme se k ní v této příčině více vraceti. Zajímá nás tu pouze fakt vzniku těchto uhražovacích kapitálů, poněvadž váznou tyto ještě dnes na mnohých nemovitostech. Vznik jich tudíž ještě dnes pozornosť i praktika upoutává. Při tom ovšem musíme prozatím se zřetele pustiti otázky, které i dnešního dne nepřestaly míti svůj význam, chtějíce pojednati o nich při právu dnešního dne.

O vzniku uhražovacího kapitálu služebností a reálních břemen dle staršího práva měly podle svého pojmu rozhodovati již dražební podmínky. Jsou jakýmsi návrhem k exekuční dražbě,[7]) ať již se vidí v povaze její obyčejná koupě nebo nějaká expropriace nebo soudcův nález.[8]) Než dřívější právo neznalo podobného ustanovení dnešního exekučního řádu, že nesúčastněný pokládá se za súčastněného, když se jedná o jeho právo (§ 56.), a tak vada dražebních podmínek nemohla pohoršovati právo, o němž byla v nich buď zmínka nesprávná anebo vůbec žádná. Stav knihovní byl tu rozhodný, a důsledkem toho stanovila judikatura ve svém repertoriu č. 49, že ať je zmínka v dražebních podmínkách o služebnostech nebo reálních břemenech nebo není, musí vydražitel dotýčné právo in natura plniti a z jeho uhražovacího kapitálu se odškodňovati.[9])

Tato judikatura byla ovšem pak příčinou, že se o služebnostech a reálních břemenech v dražebních podmínkách zmínka děla, a prozíraví věřitelé, jimž práva tato předcházela, spekulovali tu dosti často s nevšímavostí vydražitele, dávajíce do dražebních podmínek ustanovení, že to které břemeno převzato býti má beze srážky z nejvyššího podání, ježto jim tak žádné nebezpečí nehrozilo, že budou na uhražovací kapitál odkázáni. Takováto spekulace byla ovšem jen možna při právech menšího obsahu, na př. služebnostech bytu, poněvadž při výměncích s větší kapitálovou hodnotou bývala usedlost přednostmi pohledávek a výměnků tak přemožena, že pravého stavu nebylo možno napřed se dopátrati, takže vymáhajícímu věřiteli dostalo se často teprvé z účetních výměrů překvapení, že vlastně exekuce, kterou vedl, byla bezúčelná a jemu škodná.[10])

Dražební podmínky pak také rozhodovaly o tom, v jaké úrokové míře má býti uhražovací kapitál služebností a reálních

---

[7]) *Neumann*, str. 245, *Sonnleithner* ve Wagnerově časopise 1830 II. str. 159 a násl.

[8]) *Koch*, Allg. Landrecht I. 1884 str. 798 a násl., *Exner* I. str. 234, *Tilsch* str. 201, *Neumann*, str. 279, *Fuchs* č. 367.

[9]) *Fuchs* č. 446, tamže také č. 215, 295 a 554.

[10]) Při nejistotě, jak jest postup přednosti vykládati, vznikala i veliká právní nejistota.

břemen vyšetřován. Nestalo-li se tak, platila zákonná míra úroková.[11]) Jinak ponecháno vše až do stadia rozpočtu nejvyššího podání. Zde byly pak roční dávky za přivzetí znalců odhádány a dle průměru posledních let podle příslušné míry úrokové kapitalisovány.[12]) Při rozpočetním stání přicházívaly ovšem na přetřes otázky, týkající se přednosti různých pohledávek před služebnostmi a reálními břemeny, rozhodné tedy pro to, zda uhražovací kapitál těchto práv vznikne či vůbec ani nevznikne, vycházeje na prázdno. Otázky tyto jsou ještě dnes živé, nebudeme se proto, jak už výše jsme podotkli, tuto o nich zmiňovati, ponechávajíce si je až k uhražovacím kapitálům, dle dnešního práva tvořeným.

Nestačilo-li dle výsledků vzájemné přednostní konkurence nejvyšší podání k úplnému krytí uhražovacích kapitálů služebností nebo reálních břemen, přikazován na tato práva pouze jeho zbytek, vydražitel pak poukazován, aby hradil se přímo z uhražovacího kapitálu pro to, co se mu na ročních dávkách nedostává, až uhražovací kapitál z plna vyčerpá. V takovémto případě pak právo pomíjelo. Kapitál sám ponecháván vydražiteli v rukou. Toliko některá rozhodnutí a dle nich theorie[13]) žádaly, aby složen byl k soudu. Jakých kautel se má však použiti, když takto uhražovací kapitál zůstane v rukou vydražitele, o tom se v praksi k pevnému výrazu nepřišlo. Jen tu a tam děla se zmínka,[14]) že se má pojistiti, ale to bylo jen sporadické. Provedení samo dělo se v praksi různě. Buď nechávaly se služebnosti a reální břemena nadále na statku váznouti, věřitelé, na uhražovací kapitál odkázaní, z knih se vymazali, a o uhražovacím kapitále úplně se pomlčelo; nebo se při služebnostech a reálních břemenech poznamenalo, jaký uhražovací kapitál byl pro ně vyúčtován, někde se k tomu připojovalo, kteří věřitelé na tento uhražovací kapitál jsou odkázáni, někde se při tom i služebnosti, i reální břemena vymazaly. S takovými a podobnými variacemi setkáváme se dnes na usedlostech s uhražovacími kapitály. Potřebná zmínka o nich v této stati je tím vyčerpána, a další jich osudy patří do statí následujících. Přistupme nyní k dnešnímu právu.

První zvěst o služebnostech a reálních břemenech, nehledíc ku případu, kde subjekt reálního břemene sám dražební řízení zahajuje, vchází do dražebního řízení knihovním výpisem, z něhož zřejmy jsou na listu C (§ 133. ex. ř.). Předloží-li se současně také dražební podmínky, obsahují i tyto zmínku o tom, jak se služebnostmi a reálními břemeny, na nemovitosti váznoucími, naložiti

---

[11]) *Fuchs* č. 19 (5%), 215 (5%), 446 (6%), 554 (6%), *Worel*, Výměnek str. 52, *Ullmann*, Lehrbuch, str. 576.

[12]) *Frühwald*, Meistbots-Vertheilung, str. 41, *Canstein*, Lehrbuch des Civilprocessrechts 1893, str. 760 a násl.

[13]) *Canstein* l c., *Menoušek*, Výměnek, str. 33.

[14]) *Fuchs* č. 102, GUW. č. 10.396.

dlužno. O povolení dražebního řízení soudce subjektům služebností a reálních břemen věděti nedává (§ 133. ex. ř.).[15]) Souvisí to s ostatními ustanoveními exekučního řádu, který pro tyto subjekty nepojí ku zahájení dražebního řízení žádného zvláštního práva. Tak nepřisluší jim, aby žádali za předchozí zjištění stavu závad (§ 164 ex. ř.). Ratio legis tu je, že netřeba zjišťovati, žda se na služebnosti nebo reální břemena dostane, a netřeba proto odporu, když dle § 150. ex. ř. převzíti musí vydražitel všechna tato práva beze srážky z nejvyššího podání. Ratio tato, jak níže ukážeme, neplatí bezvýminečně a nevystačuje tedy, ale zákonodárce se jí asi řídil.[16]) Než ani k odhadu, který stanoví soudce ne před projitím tří neděl, nemají býti subjektové těchto práv přizváni. Mohou však, jak v odstavci druhém § 24. odh. ř. uvedeno jest výslovně, odhadu se súčastniti a svá připamatování činiti. Jakým způsobem se o odhadu dovědí, o tom nečiní se zmínka. Předpokládá se, že dotýční oprávnění nalézají se na statku. Než mohou nejen nastati případy, že z příčin nahodilých vůbec přítomni nejsou, o odhadu třeba ani nevědouce, nebo ani na statku ani v jeho sousedství nebydlí. Bylo by proto vhodno extensivní interpretací zákon ve smyslu § 24. odst. 2. odhad. řádu v tom směru doplniti, že by se dávalo o odhadu subjektům služebností a reálních břemen věděti, aby se odhadu, který práv jejich velice se dotýká, súčastniti mohli.[17])

Výkonný orgán, který odhad předsevezme, připraví z pozemkových knih, zejména sbírky listin všechna pro odhádání služebností a reálních břemen potřebná dáta. Jak jsme již v druhé kapitole uvedli, nebude toto odhádání skytati přímý podklad pro vyšetření uhražovacích kapitálů, na něž dojde v řízení rozvrhovém. Jen nepřímý tím, že odhadci stanoví, jakou cenu má nemovitost se zavazujícími ji právy a jakou má bez těchto práv.[18]) Teprvé rozvrhovému řízení je vyhraženo, aby ve smyslu § 225. ex. ř.

---

[15]) *Menoušek* str. 42, *Neumann* str. 233.

[16]) Bezvýminečně by platila, kdyby § 150. ex. ř. stanovil převzetí závad beze srážky na způsob § 47. pruského zákona o pozemkovém vlastnictví a právech hypothečních ze dne 5. května 1872 (Gesetzsammlung 1872, str. 433 a násl.): »... Dingliche Lasten anderer Art, welche aus privatrechtlichen Titeln herrühren, müssen von dem Ersteher übernommen werden, wenn denselben keine Hypothek oder Grundschuld vorgeht.« Tento smysl dává § 150. ex. ř. *Melzer*, G. Z. 1899 č. 27 a *Paupie*, Lastenübernahme str. 11 a násl.

[17]) Než i jiné osoby mají na věci zájem, ježto se jedná o stanovení nejnižšího podání a dále o určení, jakým obnosem služebnosti a reální břemena mají beze srážky z nejvyššího podání býti převzaty, což vše dotýkati se může práva věřitelů, kteří na hranice nejnižšího podání přijdou. Minist. vysvětlivky k § 140 ex. ř. ovšem jinak.

[18]) Viz k tomu »Beispiele für Schätzungsprotokolle nach den Vorschriften der Executionsordnung und Realschätzungsordnung (Beil. z. JMVB. St. XVIII. [1898]).

roční obtížení, odhadci stanovené, kapitalisovalo v kapitál uhražovací. Odhádání toto má ovšem velký význam pro ona práva. Tak příliš vysoce stanovená hodnota ročního obtížení může při služebnostech a reálních břemenech, které nejsou výměnky, vésti k tomu, že zaniknou ihned (§ 227. ex. ř.), při výměncích, že zaniknou, když jich uhražovací kapitál se vyčerpá (§ 226. ex. ř.). Snaha subjektů těchto práv tedy bude, aby se odhádaly služebnosti, reální břemena a výměnky co možná nejníže, ježto tím způsobem jich právo dojde ochrany největší. Přes hranice skutečných poměrů tu ovšem odhadcům jíti nelze, poněvadž by pak vydražitel hospodářsky příliš byl obtížen.

Po provedeném odhadu vyzve soudce vymáhajícího věřitele,[19]) aby předložil osnovu dražebních výminek, nebyla-li tato již k žádosti za zahájení řízení dražebního přiložena. Zároveň položí rok ku předchozímu zjištění stavu závad, pokud byli za ně věřitelé, kteří předcházejí vymáhajícímu věřiteli, do osmi dnů po vyrozumění o povolení dražebního řízení žádali (§ 164. ex. ř.).[20]) O tomto roku dá věděti mimo vymáhajícího věřitele také všem osobám, pro které váznou na nemovitosti věcná práva a břemena (§§ 162. a 164. ex. ř.). Jsou tedy také osoby, k služebnostem a reálním břemenům oprávněné, k tomuto roku přizvány. Toto zjišťování týká se totiž také práv služebností a reálních břemen, které dlužno převzíti na srážku z nejvyššího podání. Pro ně vyšetřuje se jich uhražovací kapitál, nebo-li, jak se § 166. ex. ř. vyslovuje, jich »Kapitalswerth«. Jsou to ve smyslu §u 150. ex. ř. ta práva, která, je-li více vymáhajících věřitelů, předcházejí vymáhajícímu věřiteli se zadnějším pořadím. Práv, která dlužno převzíti bez srážky z nejvyššího podání — jsou to služebnosti a reální břemena, která předcházejí vymáhajícímu věřiteli s nejlepším pořadím — předchozí zjišťování závad se netýče (§ 166. odst. 3. ex. ř.). Důsledkem toho, je-li jen jeden vymáhající věřitel, nebude žádný uhražovací kapitál služebností a reálních břemen vyšetřován, ježto práva tato, pokud mu předcházejí, musí býti beze srážky z nejvyššího podání převzata. Na paměti tu však sluší míti, že bude zřejmo teprvé po

[19]) Srvn. k tomu ministerské vysvětlivky k § 145. a *Paupie*, str. 114.

[20]) Viz o tom *Neumann* str. 251 a násl. Spornou otázku, kdy možno žádati za předchozí zjištění stavu závad, když právo k tomu vzejde teprvé přístupem nového vymáhajícího věřitele, řeší tento v ten smysl, že lze tak činiti do osmi dnů ode dne, kdy vyrozuměni byli o ustoupení dřívějšího vymáhajícího věřitele. Srv. k tomu *Worel* str. 30. který dosvědčuje, že to prakse praeter legem připouští Naproti tomu míní *Paupie*, str. 128, že každý přístup jest povolení exekuce, o kterém všechny zástavní věřitele třeba vyrozumněti. Mínění to ovšem odporuje výslovnému znění § 139 ex. ř. a jest nesprávné proto, poněvadž dle § 133. ex. ř. jsou vyrozumíváni hypothekární věřitelé proto, že se v příčině té které nemovitosti dražební zřízení zahajuje, není třeba je tedy vyrozumívati, když se přístupem nového vymáhajícího věřitele na zahájeném dražebním řízení více žádná změna nestane.

právoplatnosti dražebních podmínek, která práva převzíti jest se srážkou a která bez srážky z nejvyššího podání.[21]) Bude-li proto exekuční soudce chtíti si zjednati poněkud jistější podklad pro právo odporu proti příklepu, bude musiti vyčkati právoplatnosť dražebních podmínek. Neučiní-li tak, bude musiti zjišťovati služebnosti a reální břemena podle pravidel exekučního řádu. Pustí je tedy se zřetele, když předcházejí vymáhajícímu věřiteli s nejlepším pořadím, a vyšetří jich uhražovací kapitály, když předcházejí vymáhajícímu věřiteli s pořadím pozdějším. Toto zjištění služebností a reálních břemen zůstane pak již nezměněno, i když nejprvnější vymáhající věřitel během dražebního řízení odstoupí. Služebnosti a reální břemena, které za prvním vymáhajícím věřitelem následovaly, druhému však předcházely, přijdou tím sice do sféry předchozích závad dle § 150. ex. ř., ale je to již pozdě.[22]) Než nedostatek tento a vůbec celé předchozí zjištění stavu závad může jen nepřímo býti služebnostem a reálním břemenům k újmě. Potud totiž, pokud žádnému z věřitelů nepředcházejí, který, vykonávaje své právo k odporu (§ 184. odst. 8. ex. ř.), chránil by implicite i pořadí jejich. Předchozí zjišťování závad děje se totiž jen na prospěch věřitelů a nikoli na prospěch subjektů služebností a reálních břemen. Jen věřitelé a na nejvýše ještě subjektové nároků, v §u 219. ex. ř. uvedených, hypothekou pojištěných,[23]) nikoli subjektové služebností a ostatních reálních břemen, mají právo k odporu proti příklepu, když se na ně nedostane. Služebnosti a reální břemena, které se srážkou z nejvyššího podání jsou přejímány, k tomu oprávněny nejsou, jsouce beze vší ochrany vydány nevýhodám §§ 226. a 227. ex. ř. nebo dokonce plné své zkáze, ač je vhání do této zkázy a těchto nevýhod věřitel, který pořadím teprvé za nimi následuje. Princip § 184. odst. 8. a § 190. ex. ř., aby nedisponoval nikdo předchozím právem ku jeho újmě,[24])

[21]) Budeť možno přes princip § 150. ex. ř, že se strany dohodnou na tom, aby závady dle tohoto §u beze srážky přejímané, na srážku z nejvyššího podání převzaty byly.

[22]) O tom níže.

[23]) § 164. ex. ř.: »... Gläubiger, dessen pfandrechtlich sichergestellter Forderung der Vorrang vor dem Befriedigungsrechte ... zusteht.«

[24]) *Mascher*, Das deutsche Grundbuchsrecht, str. 682. Srvn. pruský zákon ze 13. července 1883 (Grotefend 1883) o exekuci v nemovitý majetek § 54.: »Das geringste Gebot ist durch den Richter, nöthigenfalls mit Hülfe eines Rechnungsverständigen dahin festzustellen, dass durch dasselbe alle Realansprüche, welche der Forderung des betreibenden Gläubigers vorgehen, sowie die aus dem Kaufgelde zu entnehmenden Kosten des Verfahrens (§ 84.) gedeckt werden«; § 41. říšsk. zák. něm. o nucené dražbě ze dne 24. března 1897: »Bei der Versteigerung wird nur ein solches Gebot zugelassen, durch welches die dem Anspruche des Gläubigers vorgehenden Rechte, sowie die aus dem Versteigerungserlöse zu entnehmenden Kosten des Verfahrens gedeckt werden (geringstes Gebot)«, §§ 156., 157. a 164. Vládní předlohy ex. řádu, *Neumann* str 251.

prolomen takto na škodu služebností a reálních břemen. Stalo se tak asi jen přehlédnutím, poněvadž princip § 150. ex. ř. neproveden důsledně.[25])

Přistoupí-li během exekučního řízení nový vymáhající věřitel, který nalézá se svým pořadím teprvé za dosavádním vymáhajícím věřitelem, nemá to pražádného vlivu na řízení a na předchozí zjištění stavu závad. Služebnosti a reální břemena, která předcházejí tomuto nově přistouplému věřiteli, zůstanou do tohoto zjištění nepojaty. Nemělo by to smyslu, aby doplňovalo se ihned stávající zjištění závad, poněvadž, zůstane-li dražební řízení tak, jak bylo z prvu zahájeno, netřeba služebnosti a reální břemena do tohoto zjištění z té příčiny pojímati, ježto jim vymáhající věřitel s přednějším pořadím předchází. Jinak má se však věc, když tento předchozí věřitel odstoupí, tak že zbude vymáhající věřitel, jehož pořadí nalézá se až za těmito služebnostmi a reálními břemeny. V tomto případě musí soudce sám z úřední moci dle výslovného ustanovení zákona (§ 206. odst. 2 ex ř.) doplniti stávající zjištění závad, vyslechnuv dlužníka, vymáhajícího věřitele a ony oprávněné, jichž práva do zjištění závad dosavad pojata nebyla. Otázka je, jakým způsobem se tu služebnosti a reální břemena budou počítati. Kdybychom se řídili stavem dosavádního výkladu citov. ustanovení exekučního řádu,[26]) museli bychom se vysloviti pro princip § 150. ex. ř., že služebnosti a reální břemena, poněvadž předcházejí vymáhajícímu věřiteli, nemají do zjištění stavu závad býti pojímány. Mínění toto bylo by však mylné. Provádějíce princip § 150. ex. ř. přišli bychom v rozpor s výsledky dřívějšího zjištění stavu závad. Vždyť při tomto zjišťování byly snad počítány svými uhražovacími kapitály některé služebnosti a reální břemena, nalézající se v pořadí za prvním, nicméně však přece před druhým vymáhajícím věřitelem. Kdyby tedy později, když třetí vymáhající věřitel přistoupí po tomto zjištění stavu závad, první dva však odstoupí, měly býti služebnosti a reální břemena, třetímu vymáhajícímu věřiteli předcházející, dle principu § 150. ex ř. počítány, resp. vlastně při tomto zjištění stavu závad se zřetele puštěny, byla by tu nesrovnalost mezi dřívějším zjištěním stavu závad, při kterém byly pro služebnosti a reální břemena, předcházející druhému vymáhajícímu věřiteli, uhražovací kapitály počítány, a jeho dodatkem, doplněním, při kterém, ač zadnějšího jsou pořadí, počítány nejsou. Mohlo by se namítnouti, že dle 2. odst. § 206 ex. ř. má se vůbec v každém případě opraviti zjištění závad a tedy také v příčině již dříve vyšetřených uhražovacích kapitálů tím způsobem, že je třeba dle § 150 ex. ř. z tohoto zjištění vůbec vyloučiti. Než námitku tuto vyvracuje již sám § 206. ex ř., který výslovně na to

[25]) *Klineberger*, Deckungsprincip, J. B. 1900 č. 10 a násl. Viz též pozn. 16.
[26]) *Neumann* str. 292, *Worel* str. 29.

ukazuje, že toto doplnění týká se jen těch oprávněných, »deren Ansprüche und Rechte bei der früheren Feststellung des Lastenstandes unberücksichtigt blieben.« [27]) Námitku tuto vyvracují pak také i obecná ustanovení o předchozím zjištění stavu závad dle §§ 164. a 166. ex. ř. Kdyby totiž se doplňovalo toto zjištění stavu závad, když by odpadli předchozí vymáhající věřitelé, v tom smyslu, žeby se uhražovací kapitály služebností a reálních břemen vylučovaly, poněvadž předcházejí nynějšímu vymáhajícímu věřiteli, bylo zcela zbytečno, aby se uhražovací kapitály vůbec kdy při zjišťování závad vypočítávaly, poněvadž by nikdy k tomu nedošlo, aby mohlo tohoto zjištění prakticky býti použito.[28]) Neboť kdyby se pokaždé toto zjištění stavu závad dle § 150. ex. ř. opravilo, kdykoli některý předchozí věřitel odstoupí, zůstaly by služebnosti a reální břemena při případném odporu proti příklepu povždy mimo počet. Zmínka o závadách v §§ 164., 165. ex. ř., o kapitálové hodnotě (Kapitalswerth) opakujících se dávek v § 166. ex. ř. a celý poslední odstavec §u 166. ex. ř. o důsledcích §u 150. ex. ř. zůstaly by prázdnou, mrtvou literou. Z toho všeho vidno, že tato citovaná ustanovení musí míti svůj jiný účelný význam, a význam tento seznáme, když seznáme jich účel. Bude nám zřejmý z praktického případu. Vymáhajícímu věřiteli A předchází služebnost č. 1, za ním následuje služebnost čís. 2 a pak zase jiný vymáhající věřitel B, po té pak služebnost čís 3 a ještě jiní věřitelé. Dojde ku zjištění stavu závad, a služebnost čís. 1 zůstane podle principu §u 150. ex. ř. mimo počet, poněvadž vymahajícímu věřiteli s nejlepším pořadím předchází. Služebnost č. 2 počítá se pak svým uhražovacím kapitálem, poněvadž následuje teprvé za vymáhajícím věřitelem s nejlepším pořadím, ale přece zase předchází vymáhajícímu věřiteli B. Služebnost čís. 3 pustí se se zřetele, poněvadž žádnému vymáhajícímu věřiteli nepředchází, a zjištění stavu závad se jí tedy netýká. Po předchozím zjištění stavu závad přistoupí však vymáhající věřitel C, který následuje teprvé za služebností čís. 3 a za jinými ještě věřiteli. Vytrvají-li všichni vymáhající věřitelé až do konce dražebního řízení, nezmění se přístupem tím nic. Odpadnou-li však vymáhající věřitelé A a B, doplní exekuční soudce z úřední moci dosavádní zjištění závad, že do něho pojme i služebnost čís. 3 a ony věřitele, kteří předcházejí vymáhajícímu věřiteli C. Zde pak máme odpověď na otázku, kterou jsme si shora kladli. Exekuční soudce bude tu počítati služebnost čís. 3 jejím uhražovacím kapitálem neboli, jak se § 166. ex. ř. vyjadřuje, její kapitálovou hodnotou. Učiníť tak proto, ježto předchozí zjištění stavu břemen je

[27]) § 205 musel by jinak stanoviti, že i osoby, které dle §u 164. ku dřívějšímu zjištění stavu závad byly volány, o doplnění slyšeny býti musí.

[28]) *Paupie* str. 39 vykládá počítání uhražovacích kapitálů při předchozím zjišťování stavu závad podle své theorie, že totiž jen ty závady beze srážky převzíti třeba, které žádnému knihovnímu věřiteli nepředcházejí.

jakousi anticipací příštího rozvrhu. Má již napřed podávati přibližný jeho obraz. V něm musí se tento rozvrh jaksi již zrcadliti. Důsledkem toho musí zjištění stavu závad respektovati stav, který návrhem prvního vymáhajícího věřitele byl zjednán. Dle tohoto návrhu řídí se převzetí služebností a reálních břemen dle § 150. ex. ř. a dle tohoto návrhu řídí se také podmínky dražební, ač-li neustanoví souhlas stran cos jiného. V těchto dražebních podmínkách jsou v příčině služebností a reálních břemen před vymáhajícím věřitelem a za ním podrobná ustanovení. Tato ustanovení musí tedy respektovati i exekuční soudce, když stav závad dle § 206. ex. ř. doplňuje. Pokud tedy dražební podmínky stanoví, že služebnosti a reální břemena mají býti převzaty na srážku z nejvyššího podání, doplní exekuční soudce stav závad i v příčině nových těchto práv tím způsobem, že do něho pojme jich uhražovací kapitály. Při tom ovšem bude také přihlédati k tomu, zda tu nejde o práva, která, nezpůsobujíce žádné hospodářské újmy, vydražitelem beze srážky z nejvyššího podání převzata býti musí.

Co se týče dražebních podmínek, je význam jich stejný, jako byl v dřívějším právu.[29]) Jen leccos účelně vytčeno a sformulováno přesněji. Tak asignace, kterou v příčině hypotekárních dluhů navrhovaly, a která někdy vůbec povždy neúplnou zůstala, nabude dnešního dne za náležitostí § 171. odst. 2 ex ř. docela výlučné povahy § 1407. o. z. o., propouštějící dosavádního dlužníka ze závazku. I obsah jich naznačuje zákon (§ 146. ex. ř.), a příslušné jeho předpisy provádějí jej podrobně. Pro naši otázku je důležito, že musí v nich označeny býti služebnosti, výměnky a jiná reální břemena, která musí vydražitel převzíti beze srážky z nejvyššího podání. V příčině těch práv, která se srážkou z nejvyššího podání převzata býti mají, nepředpisuje zákon pro dražební podmínky nic určitého, ponechávaje volnému počinu stran svobodnou cestu.[30]) Neodpovídají-li však dražební podmínky zákonným ustanovením, položí soudce rok ku slyšení stran, při čemž se za to má, že ten, kdo se ku roku nedostaví, s navrženou změnou souhlasí (§ 56. ex. ř.). Do exekučního řádu vnesen tím hluboko zasahující princip, že měniti možno vtělená práva mlčky, fingovaným, subsumovaným souhlasem.

Ustanovení § 150. ex. ř. o služebnostech a reálních břemenech, které vymáhajícímu věřiteli s nejlepší prioritou předcházejí, je kategorické; změnu jeho by bylo lze tedy dosíci jen s výslovným neb subsumovaným souhlasem oprávněných.[31]) Nahodilost

---

[29]) *Fuchs* č. 367; viz pozn. 7).

[30]) § 146. ad 3 ex. ř., *Neumann* str. 248. Srvn. také znění normativních výminek ve spise *Fischböckově*, Beispiele von Schriftsätzen im Civilprocess- und Executions Verfahren II. str. 159 a násl.

[31]) Paupie a Melzer, jak už uvedeno, vykládají § 150. jinak. Paupie.

návrhu vymáhajícího věřitele tedy rozhoduje, zdali v příčině těch kterých práv k utvoření uhražovacího kapitálu dojde.[32]) Rozdílu nečiní, zdali jde o čistá reální břemena nebo nároky na roční důchody, peníze na výživu nebo jiné opakující se platy, hypothekou pojištěné (§ 218. ex. ř.).[33]) Rozdílu nečiní, zda služebnosti nebo reální břemena předcházejí vymáhajícímu věřiteli ve svém původním pořadí aneb v pořadí, postoupenou předností změněném.[34]) Připomenouti ovšem třeba, že návrh vymáhajícího věřitele, aby se dražební řízení zahájilo, nerozhoduje otázku převzetí služebností a reálních břemen beze srážky z nejvyššího podání definitivně. Definitivnost nastane teprvé právoplatností dražebních podmínek.[35]) Do té doby jednak návrh stran, jednak přístup vymáhajícího věřitele, který právům těmto předchází, posunouti je může ze sféry nesražebné ve sféru sražebnou. Beze srážky z nejvyššího podání převzíti ovšem dlužno ony služebnosti a reální břemena, o nichž jsme v předešlé kapitole vytkli, že vydražiteli žádné hospodářské újmy nezpůsobují. Beze srážky přecházejí pak na něho také některá taková práva podle výslovného ustanovení zákona.[36])

V příčině oněch služebností a reálních břemen, které převzíti dlužno na srážku z nejvyššího podání, nesmějí dražební podmínky, jak už výše uvedeno, obsahovati nic, co by se příčilo před-

---

(str. 17 a násl.) uvádí, že »der Berechtigte« v §u 150. ex. ř. je ten, kdo jest návrhem na převzetí závad beze srážky ve své přednosti dotčen.

[32]) Mají-li služebnosti a reální břemena stejné pořadí s vymáhajícím věřitelem, třeba je dle ministerských vysvětlivek k § 150 převzíti se srážkou.

[33]) Toto rozlišování mohlo by vésti k domněnce, že se § 150. ex. ř. nevztahuje na tyto nároky, poněvadž jsou to vlastně pohledávky hypothekou pojištěné. Mínění takové vedlo by k velikým nesrovnalostem. Mohlo by se na př. státi, že by někde vtělena byla služebnost bytu a vedle toho zástavní právo za případný důchod, když by se nevykonávala. Služebnost bytu by se tedy přejímala dle § 150. ex. ř. beze srážky a její peněžný ekvivalent se srážkou, takže by se tu pak jedno a totéž právo počítalo dvakrát. Při výměnku, sestávajícím mimo jiné také z důchodu zástavním právem pojištěného, mohlo by se pak státi, že by část jeho převzetím beze srážky se zachovala a část, důchod zástavním právem pojištěný, propadla.

[34]) *Worlovi* (str. 65) tane na mysli nemožná konstrukce, že přednostní cessionář může bráti úroky z uhražovacího kapitálu výměnků, přejímaných beze srážky nejvyššího podání.

[35]) *Czörnig* G. Z. 1899 č. 4 a *Neumann* str. 236 se domnívají, že musí dražební podmínky, třeba právoplatné, změněny býti, když po odstoupení prvního vymáhajícího věřitele zbude vymáhající věřitel, kterému služebnosti a reální břemena předcházejí, jež musí dle předpisu § 150. ex ř. beze srážky převzaty býti. Mínění to odporuje § 139. ex ř. (in der Lage annehmen) a §§ 163. a 206. ex. ř., vyloženým ministerskými vysvětlivkami a není v souhlasu s předpisy ex. řádu o předchozím zjištění stavu závad (§§ 164. a 166.), jak shora je vyloženo.

[36]) Jsou to břemena patronátní, příspěvky vodních družstev (§ 23. zák. z 30. května 1869 č. 93 ř. z.), meliorační renty (§ 5., odst. 2 zák. z 6. července 1896 č. 144 ř. z.), služebnosti cest z nouze (§ 20. zák. z 1. července r. 1896 č. 140 ř z.) a j.; viz § 21. odh. řádu.

pisům exekučního řádu o rozvrhu nejvyššího podání. Předpisy exekučního řádu nepřikazují tu však určité cesty, jen ji naznačují, ponechávajíce praksi svobodné pole. Předpisy tyto podávají jen hrubou kostru a zůstavují praxi, aby v ni vlila život. Naznačují, že uhražovací kapitál třeba uložiti pod úrok, aby zapravovaly se z těchto úroků dávky, ku splatnosti dospívající. Jakým způsobem státi se má toto uložení pod úrok, to v stadiu rozvrhovém ponecháno jest stranám a, když se tyto na ničem nedohodnou, soudci (§ 236. odst. II. ex. ř.). Před rozvrhem upraviti mohou tuto otázku dražební podmínky, mohou určiti, že uhražovací kapitál vtělí se úročně v pořadí práva, jež uhražuje, s tím dodatkem, že úroky jeho náležejí po dobu trvání práva vydražiteli. Anebo mohou stanoviti, že má se uložiti pod úrok takovým způsobem, jak se obecně obnosy k soudu složené pod úrok ukládají, uložením jeho totiž do spořitelen (§ 152. jedn. řádu). Na možnost prvního případu ukazuje § 152. ex ř.,[37]) na možnost případu druhého § 77. ex. ř. ve spojení s §§ 219., 225. a 236. ex. ř.[38]) Pro který způsob se tu rozhodnouti sluší, o tom, myslíme, nemůže býti pochyby. Na nesnáze, které vznikají při způsobu druhém, ukážeme v kapitole příští. Způsob první vyrostl z hospodářských poměrů, a stejný vývoj i jinde jej dotvrzuje. Uhražovací kapitál je tu sám základ dotyčného práva. Při druhém odpoután je uhražovací kapitál od tohoto svého základu. Je utvořen jiný, nový fond, z kterého se má výkon služebnosti a dávky reálního břemene zapravovati

---

[37]) Že »Anrechnung auf das Meistbot«, o kterém se § 152. ex. ř. zmiňuje, znamená ponechání uhražovacího kapitálu v rukou vydražitele, ukazuje doslov 1. odst. tohoto §u »rückständige Renten, Unterhaltsgelder und andere wiederkehrende Leistungen, rückständige Zinsen der zur Übernahme bestimmten Forderungen, sowie Process- und Executionskosten dürfen bei dieser Berechnung nicht in Anschlag gebracht werden.« Kdyby se uhražovací kapitál v rukou vydražitele neponechával, byl by tento odstavec neúplný, ježto by v něm scházelo, že i uhražovací kapitály musí zůstati mimo počet. Na paměti tu také míti sluší, že textování § 152. ex. řádu stalo se úmyslně, ježto § 163. vládní osnovy nebyl v této příčině dosti jasný. Jeho 2. odst. zněl takto: »Der Ersteher wird von der Verpflichtung, den Kaufpreis bar bei Gericht zu erlegen, insoweit frei, als dem Executionsgerichte durch Vorlage notariell oder gerichtlich beglaubigten oder durch vor Gericht abgegebene Erklärungen der Hypothekargläubiger, deren Forderungen aus dem Meistbote voraussichtlich zur Tilgung gelangen würden, der Nachweis erbracht wird, dass diese Gläubiger für den Fall, alls ihre Forderungen bei Vertheiligung des Meistbotes thatsächlich zum Zuge kommen, mit der Übernahme der Hypothekarschuld seitens des Erstehers einverstanden sind. Gleiches gilt in Ansehung der sonstigen Berechtigten, für deren vom Ersteher zu übernehmenden Rechte und Ansprüche das Meistbot voraussichtlich Deckung gewährt.« Srvn. také *Fryč*, Právník 1898 str. 834.

[38]) O uložení tomto, není-li tu jinaké dohody účastníků, rozhodne soudce (§ 236. ex. ř.). Viz též »Beispiele für Protocolle über Vertheiligungssatzungen und Vertheilungsbeschlüsse (Beil. zum JMVB. Stück IV/1900, str. 13.

(§§ 219., 225. ex. ř.). První je souladný výtvor hospodářských zákonů, druhý neumělá stvůra!

Je tedy již i do dražebních podmínek dáti ustanovení, že uhražovací kapitál služebností a reálních břemen vydražitelem vyplacen býti nemusí, nýbrž na nemovitosti vydražené bude v pořadí práva úročně pojištěn, a že úrok jeho po čas trvání služebnosti neb reálního břemene náležeti bude vydražiteli.

Dražební podmínky jednou právoplatné nebude lze měniti ani srovnalou vůlí všech účastníků.[39]) Změna jich také nenadejde, odpadne-li první vymáhající věřitel, na jehož návrh bylo dražební řízení zahájeno a k němuž teprvé ostatní vymáhající věřitelé byli přistoupli. *Neumann* se tu domnívá, že musí dražební podmínky býti změněny, když předcházejí zbylému vymáhajícímu věřiteli služebnosti a reální břemena.[40]) Mínění to je mylné. Jak sám Neumann v souhlasu s ministerskými vysvětlivkami správně uvádí,[41]) pokračuje se v řízení beze všeho zastavení dále, dokud lhůta 14 dní neuplyne, do které se ostatní vymáhající věřitelé prohlásiti mají, zda trvají při dražebním řízení. Prohlásí-li se proto v této lhůtě, pokračuje se v stávajícím dražebním řízení podle právoplatných dražebních podmínek dále, aniž by nadešlo nějaké přerušení. Mysleme si jen případ, že několik dní před dražebním rokem první vymáhající věřitel odstoupí, byv snad zcela nebo částečně uspokojen, a zastavení dražebního řízení navrhne. Zastavení toto nepůsobí však do 14 dnů na ostatní vymáhající věřitele, takže dražební rok, který spadá do těchto 14 dnů, jak ministerské vysvětlivky výslovně uvádějí,[42]) odbude se bez prohlášení se ostatních vymáhajících věřitelů. Kde je tu tedy možnost a příležitost, aby se předložily nové dražební podmínky neb opravily staré, a způsobil tak chaos v dřívějším dražebním řízení?

Způsob právě vylíčený odpovídá zplna § 139. ex. ř. a také

[39]) Ministerské vysvětlivky k § 163. ex. ř. str. 112: »Eine nachträgliche Abänderung der rechtskräftig festgestellten Versteigerungsbedingungen ist ungeachtet der Zustimmung aller betheiligten Gläubiger unzulässig.« Srovn. k tomu § 184 odst. 6 ex. ř. a § 75 odst. 3 pruského zákona o nucené dražbě v nemovitosti ze dne 13. července 1883. Viz též *Neumann* str. 247, kterýž jest však nedůsledný na str. 236 a 292, jak v textu níže uvedeno.

[40]) *Neumann* str. 292.

[41]) *Neumann* str. 293, Beantwortung der Fragen str. 117 k § 206. *Worel* str. 36 k tomu uvádí, že prý odpadnutím prvního vymáhajícího věřitele odpadne podmínka 139 ad 1 »solange im Gange« a změní prý se stav věci na osobě prvotního vymáhajícího věřitele závislý. Nechápeme však, jak se co mění, když řízení do 14 dnů se nezastavuje a po prohlášení přistouplého vymáhajícího věřitele bez přerušení dále vede.

[42]) Beantwortungen str. 117. Dražební rok musí však býti odročen, když usnesení, přístup povolující, nevešlo ještě v moc práva; viz o tom *Neumann* str. 236.

ustanovením o zjištění stavu závad, které by se jinak povždy způsobem textu zákona úplně odporujícím, měniti musilo.[43])

Při dražebním roku mají uhražovací kapitály služebnosti a reálních břemen, do předchozího stavu závad pojaté, jen podřízený význam. Potud jen, pokud některý věřitel, který v pořadí za nimi zbývajícímu ještě vymáhajícímu předchází, nebyv nejvyšším podáním kryt, podá odpor proti příklepu. Odporem tím chrániti bude také služebnosti a reální břemena, která, jak známo, práva k odporu nemají. Právo k odporu mají z těchto práv pouze nároky na roční důchody, peníze na výživu a opakující se platy, které zástavním právem jsou pojištěny, poněvadž se na ně požadavek § 164. ex. ř. »pfandrechtlich sichergestellte Forderung« hodí.

Vlastní vznik uhražovacího kapitálu pojí se k řízení rozvrhovému, ať již k němu dojde po příklepu nebo po převzetí nemovitosti z volné ruky (§ 200. odst. 1.). K rozvrhu nejvyššího podání položí se rok na návrh vydražitele neb dlužníka neb orgánů veřejné dávky vymáhajících, vymáhajícího věřitele nebo jiných zástavních věřitelů, i když není nejvyšší podání ještě zaplaceno.[44]) Stane-li se tak, položí soud rok ten z úřední moci sám.

Jak již v kapitole II. bylo uvedeno, neposuzuje exekuční řád služebnosti a reální břemena jednotně. Činí rozdíl mezi:

1. nároky na roční důchody, penězi na výživu a jinými opakujícími se platy, které zástavním právem jsou pojištěny;

2. služebnostmi a reálními břemeny, jichž doba trvání je obmezena, a dále, jichž doba trvání jest neobmezena; obé dělí pak na ty, jež k opakujícímu se plnění opravňují čili nic;

3. výměnky.

Vytknutí prvního druhu je důvodem zástavní právo, které tento druh reálních břemen pojišťuje, ježto výše jich je ciferně určitá (§ 14. knih. zák.). Od tohoto druhu práv musí se přirozeně odlišovati ona reální břemena, kteráž zástavním právem pojištěna nejsou, a dále také služebnosti. Do nich spadají také výměnky, poněvadž dle panující theorie[45]) jsou jen souborem práv, která jsou buď služebnosti nebo reální břemena. Pro tuto jich zvláštnost, vývojem jich odůvodněnou, oddělil je exekuční řád od těchto práv a podrobil částečně jiným předpisům. Nezanikají, když se na ně plné úhrady nedostane, ale trvají, až se jich kapitál uhražovací vyčerpá. Důvod rozdělení služebností a reálních břemen, jichž doba trvání obmezna neb neobmezena, leží v osobách, kterým uhražovací kapitál připadne. Při neobmezených je to vydražitel, kterému se vyplatí neb odpočte; při obmezených věřitelé na prázdno

[43]) *Paupie* str. 119 a násl. přichází k témuž výsledku na základě své prioritní theorie.

[44]) *Neumann* str. 355.

[45]) *Randa*, Besitz. 1879 str. 631, *Menoušek* str. 9.

vyšlí nebo exekut. Důvod dělení služebností a reálních břemen na ty, které k opakujícímu se plnění opravňují čili nic, leží v tom, že při prvních stanovil již zákon sám napřed, jak se tvoří jich uhražovací kapitál; při druhých však stanoví to teprvé soudce.

K vyšetření uhražovacího kapitálu toho kterého práva podle principů, o nichž jsme se zmínili v kapitole II., přijde v příslušném jich pořadí. O pořadí tomto rozhodoval dříve okamžik zaplacení knihovní taxy,[46]) později dřívější podací číslo,[47]) dnes okamžik, kdy dojde knihovní žádost do podatelny.[48]) Toto vyšetřování může býti buď jednoduché anebo složité. Jednoduché, když tomuto vyšetřování v příslušném pořadí nic nevadí. Složité, když střetne se s právy cizími. Jednoduchost pustiti můžeme se zřetele a zabývati se pouze složitostmi.[49]) Z nich nejdůležitější jest simultánní zavazení pro reální břemena a služebnosti a dále přednost, kterou poskytly jiným pohledávkám.

Zmínka o simultánním závazku služebností snad zaráží vzhledem ku povaze služebnosti jako věcného práva k určité věci, s určitým, na jisté prostorové místo omezeným obsahem. Než princip zavazení na listu *C*, kdež služebnosti jsou vkládány,[50]) mající svůj výraz při rozvrhu nejvyššího podání v uhražovacím kapitále, nese s sebou, že simultánnost zavazení nelze ani pro služebnosti odmítnouti, třeba by školnímu jich pojmu odporovalo. Nedochází k němu sice při zřizování služebností, poněvadž ostra-

[46]) Viz deskový patent pro Horní Rakousy ze dne 7. srpna 1762 (Cod. austr. VI.): Sechstens: Gesetzmässig verordnet haben: dass jede Parthey nach erhaltener Intabulationsverwilligung die wirkliche Einverleibung bey der Landtafel durch alsbaldige Erlegung der Taxe ehemöglichst zu bewirken sich also gewiss angelegen seyn lassen solle, als sie ansonst, im Falle ein andrer auch späterer Intabulationswerber derselben in Pflegung der Richtigkeit vorkommen sollte, ihrer Priorität, unangesehen des früheren praesentati, verlustiget, und ihre Vormerkung anerst von dem Tage der erlegten Intabulationstaxe und mithin wirklich geschehenen Eintragung (zu dem Ende der Tag der erlegten Taxe jedesmalen genau anzumerken seyn wird) zu überkommen haben würde; Inmassen wir den diesen Fall der von der Parthey in Erlegung der ausgemessenen Taxe selbst begehenden morae von der sonst gemeinen Regel, dass jeder Gläubiger das Vorrecht in ordine der Vormerkung a die praesentati erlange, hiermit ausdrücklich ausnehmen, und, wie hievor erwähnet worden, ausgemessen wissen wollen.‹ O zrušení viz patenty ze dne 1. srpna 1783 č. 169 sb. z. s. a ze dne 12. prosince 1785 č. 503 sb. z. s. Srvn. též *Klepsch*, Das österr. Tabularrecht str. 103.

[47]) § 16. desk. patentu ze dne 22. dubna 1794 č. 171 sb. z. s. a § 29. kn zák., *Exner* str. 464.

[48]) §§ 66., 76. a 77. jedn. řádu. Jinak právo německé, kde rozhodny jsou dny podání; viz § 11. meklenburského hypotečního řádu a § 879. obč. zák. něm.

[49]) Otázky týkající se kaučních hypothek, záznamů a p. náležejí již do všeobecné soustavy ex. řádu.

[50]) Srvn. *Gspan* ve Wagnerově časopise 1836 II. str. 129. Jinak v právu saském kdež vkládání služebnosti potřebno nebylo; viz *Grützmann*, Lehrbuch I, str. 155. Srvn. také čl. 128 uvozovacího zák. k něm. zákonníku občanskému

žitost tabulárního soudce odmítla by tu vtělení služebnosti, než kde má býti fakticky vykonávána. Dojde však k němu, když od tělesa, služebností stíženého, oddělují se jeho dílce. Služebnost, vtělená na kmenovém tělese, přejde tu na tyto dílce jako závazek simultánní. Tak je tomu obecně v praxi,[51]) jen tu a tam služebnosti se nepřenášejí, ač je to nesprávné. Subjektům služebnosti s jistým hospodářským významem nemůže býti lhostejno, když od kmenové nemovitosti odtrhne se tak veliký objekt, že služebnost pak na zbylém tělese, kde fakticky se vykonává, nenalezne v případě exekuční dražby více úhrady. Tento simultánní závazek může ovšem býti v některých případech vlastně závazkem jednoduchým, dotýčný objekt samostatně postihujícím. Tak služebnost užívání celé nemovitosti, když odtrhne se jen jeden pozemek, nezpůsobuje simultánnost užívání na tomto pozemku s obsahem, jaký má toto užívání na kmenové nemovitosti. Užívání na tomto pozemku je právě jen užívání tohoto pozemku; není tu tedy závazek simultánní, nýbrž závazek úplně samostatný.

Jakkoli již dřívější theorie znala poměr úhrady simultánně zavazených těles,[52]) zavedl teprvé konkursní řád (§ 37.) pevný základ pro tyto poměry, odstraniv sice kolísavost dřívější praxe,[53]) dávaje však náhradním nárokem poškozených vznik pochybám novým. Po konkursním řádu přijal příslušná jeho ustanovení i § 222. ex. ř. Nám je tu řešiti otázku, jak jest naložiti se simultánním zavazením služebností a reálních břemen. Je tu postupovati podle principu, stanoveného v § 37. k. ř. a § 222. ex. ř., či nutno postupovati jinak? Odpověď na tuto otázku, trváme, obdržíme, když si postavíme před oči, jaký vlastně význam má zavazení při rozvrhu nejvyššího podání. Srovnejme nejdříve toto simultánní zavazení služebností a reálních břemen se simultánním

---

[51]) Znám je nám na př. z prakse případ, že nejv. soud (rozh. ze dne 22. dubna 1899 č. 5587) nařídil přenesení simultánního závazku na pozemek v příčině služebnosti, že nebudou činěny cukrovaru nižádné námitky, aby používal vodu potoka, nalézajícího se při kmenové usedlosti. Jinak ob. zákoník něm. v § 1026: »Wird das belastete Grundstück getheilt, so werden, wenn die Ausübung der Grunddienstbarkeit auf einen bestimmten Theil des belasteten Grundstücks beschränkt ist, die Theile, welche ausserhalb des Bereichs der Ausübung liegen, von der Dienstbarkeit frei.« Viz k tomu § 6. něm. knih. zák.

[52]) *Kopezky* ve Wagnerově časopise 1836 I., str. 181 a násl. *Klepsch* str. 28 a násl. řeší otázku pomocí § 891. o. z. o. obligačně.

[53]) *Fuchs* č. 29 (1858, II. stolice vyhradila věřitelům na prázdno vyšlým právo, že mohou žádati přikázání svých pohledávek, když simultánní-podruhé již likvidované pohledávky skutečným zaplacením z jiných objektů zaniknou), 41 (1859, přikazuje se znovu, ač simultánní pohledávka přikázána již dříve), 70 (1861, nové přikázání odůvodňuje se § 469. o. z. o.), 77 (1861, zapovídá se kvotové přikázání), 184 (1866, pohledávka, z jedné polovice přikázaná, zůstane váznouti na druhé polovici až do skutečného zaplacení), 399 (1872, § 37. konk. ř. platí i mimo konkurs, repert. nál. č. 4).

zavazením práva zástavního. Simultánní právo zástavní cílí k tomu, aby se pohledávce dostalo zaplacení buďto z objektu toho neb onoho neb z objektů všech. Který to bude, je objektivně lhostejno, ač subjektivně může si libovůle věřitele jeden vyvoliti. Proto stanovil konkursní řád v § 37. a ex. řád v § 222. pro tuto konkurenci různých objektů určitý poměr. Při služebnostech a reálních břemenech je takové konkurence dojista tehdy, když zruší se následkem nedostatečné úhrady, tak že místo nich nastupuje odškodněná. Tato odškodněná je určité výše, a jednotlivé objekty mohou v příčině ní konkurovati dle poměru, stanoveného § 37. konk. ř. a § 222. ex. ř. Je však takové konkurence i jinde? Abychom zodpověděli tuto otázku, přivolejme si na mysl výsledky svého zkoumání v první kapitole. Seznali jsme tam, že uhražovací kapitál vyšetřuje se tu vlastně jen pro někoho třetího, pro vydražitele, aby nalezen byl soulad mezi odváděním dávek in natura a nejvyšším podáním. Vydražitel má tedy míti v uhražovacím kapitále úhradu pro to, co má dle převzatého závazku in natura odváděti. Uvažme nyní, že je to čirá náhoda, že jedna a táž osoba dva nebo tři objekty do dražby dávané koupí. Co z toho následuje? Každá z osob, které tyto objekty koupí, bude následkem simultánního zavazení povinna plniti dávky in natura, když se od ní budou žádati. Odpověď tedy při simultánním zavazení pro reální břemena nemůže býti jiná, než že pro každého vydražitele sluší zvláště vyšetřiti uhražovací kapitál pro ten případ, že bude od něho žádáno plnění in natura. Pro služebnosti, které dopouštějí faktického výkonu jen na jednom objektu, bude tu ovšem činiti výjimku. Z důvodu nepřenesitelnosti a nedílnosti jich bude je omeziti pouze na objekty, kde se skutečně vykonávati mohou, arciť jen tehdy, když v nejvyšším podání plné úhrady najdou. Nedostane-li se na ně plně a nepominou-li snad následkem toho, jsouce výměnkem, bude princip zavazení vedlejších objektů vésti k tomu, aby se na tomto vedlejším objektu zajistila pro ně odškodněná pro ten případ, že na původním objektu následkem vyčerpání uhražovacího kapitálu zaniknou. Případy simultánního zavazení pro břemena trvalá budou asi nepraktické. Kdyby však přes to se přiházely, rozřeší se za shody účastníků jako při služebnostech.

Jak z vylíčených obtíží plyne, doporučovalo by se při simultánnosti služebností a reálních břemen přes námitky, které v této příčině činíme, uložiti uhražovací kapitál pod úrok a vypláceti úroky jeho tomu vydražiteli, který služebnosti a reální břemena fakticky trpěti, dotýčně plniti bude. V takovémto případě mohlo by pak pro uhražovací kapitál, z jednotlivých objektů přikazovaný, nadejíti poměrné hražení dle § 37. konk. ř. a § 222. ex. ř. Možnost toho není nedůslednost vůči našemu shora zaujatému stanovisku, nýbrž plyne z povahy věci sama sebou. Zřídí-li se fond, z něhož

by kterýkoli vydražitel bral ekvivalent výkonu dotyčného práva, nezáleží na tom, jak se tento fond utvoří.

Vylíčené případy budou po většině jen theoretické, poněvadž asi již dražebními podmínkami, které za výslovného nebo předpokládaného souhlasu sestaveny budou, opatřeno bude to nejjednodušší. A ne-li, bude vždy ještě dosti času při rozvrhu, aby oprávněný jen z jednoho objektu žádal vyšetření uhražovacího kapitálu a ostatní objekty ze zavazení propustil. Náhradního nároku ve smyslu § 222. ex. ř. zadnější věřitelé míti nebudou, poněvadž služebnosti a reální břemena necílí ku pohlcení nejvyššího podání, nýbrž jen k utvoření fondu, z jehož úroků odškodňoval by se vydražitel pro výkon dotýčného práva. Fond sám vyhražen jest těm kterým věřitelům, takže náhradní nárok bylo by lze teprvé v příčině těchto věřitelů prováděti, když dojde k rozvržení uhražovacího kapitálu, ač li by se to pak již prakticky provésti dalo.

Jinak má se však věc, když střetnou se tu uhražovací kapitály služebností a reálních břemen se simultánním zástavním právem předchozím, které nežádá úhrady dle § 37. konk. ř. a § 222. ex. ř. a tím zmenšuje úhradu služebností a reálních břemen buď částečně neb docela. Mluví se tu dle terminologie § 222. ex. ř. o náhradním nároku pozdějšího oprávněného. Nárok tento, zaveden prvně § 37. konk. ř., neprodělal ještě své genese. Judikatuře způsobil po svém prvním vystoupení dosti obtíží a vedl ku mnohým zmatkům.[54]) Theorie soustruhuje sice jeho kontury v rozmanité formy,[55]) ale ještě dnes vyskytují se názory, že je to právo vlastně nepraktické, jen jakési jus dormiens, mající svůj význam teprvé při případné exekuční dražbě druhého objektu.[56]) Držíme se názoru Exnerova, že § 37. konk. ř. a podle něho § 222. ex. ř. stanoví hypothekární

[54]) GUW. č. 10.733 (1885, nároku dle § 37. konk. ř. třeba se domáhati pořadem práva), 11.187 (1886, lze se ho dožadovati, i když nemovitosti různým vlastníkům přináležejí), 10.604 (1885, i druhá nemovitosť musí však býti exekučně prodána), 12.247 (1888, ale také, když i prodána není), Links č. 149 (1888, simultánní právo zástavní musí však tu již býti v čas zřízení pozdější hypotheky, a všechny nemovitosti musí patřiti témuž vlastníku), 2231 (1891, předpokládá se, že pohledávka simultánní zanikla zaplacením nebo jinakým způsobem, aby tu byla náležitosť § 37. konk. ř., že se vymaže), 3047 (1893, nárok nelze prováděti záznamem práva nadzástavního pro náhradní nárok do výše).

[55]) *Klineberger* (Právník 1899 str. 300) považuje zástavní právo za tento nárok za právo nadzástavní, jehož obsahem jest pohledávka simultánní, ne celá, nýbrž částí zbylou po odečtení podílu, z prvého statku placeného. *Joklík* (Právník 1898 str. 383) má jej za oprávnění sui generis. *Exner* II. str. 316 má jej za jistý druh hypothekární sukcesse na neprodaném statku, náhradnímu nároku zatím neurčité výše dostane se zákonného titulu ku právu zástavnímu, a může na žádosť oprávněného na místě vymazané pohledávky vtělen býti. *Neumann* str. 346 má jej za cessi ze zákona.

[56]) *Joklík* v Právníku 1898 str. 383 a 1899 str. 416.

sukcessi, k čemuž připojujeme, že sukcessor mimo případ současného nuceného prodeje může své právo vykonati jen v mezích a podle podmínek pohledávky, v jejíž zástavní právo sukceduje. Nemůže tedy žádati zaplacení, byla-li pohledávka závislá na výmince, ale musí vyčkati splnění výminky a nadejití času, byla-li doložena časem. Proto nebylo by lze žádati od majitele vedlejší hypotheky plnění dávek naturálních, výměnku, pro nějž by se část uhražovacího kapitálu jako náhradní nárok dle § 222. ex. ř. v pořadí vymazané pohledávky simultánní vložila, když vlastník této hypotheky jinak sám k plnění tomu zavázán není. V takovémto případu bude náhradní nárok povždy, ať jde o služebnosť neb výměnek, míti povahu odškodněné dle obdoby § 227. ex. ř.,[57]) přislušející oprávněnému, když na kmenovém statku výměnek a to buď reální břemeno nebo služebnosť vyčerpáním uhražovacího kapitálu zaniknou. Je-li však majitel vedlejší hypotheky zavázán ku plnění reálního břemene, poněvadž i na jeho nemovitosti je vloženo, bude míti sukcesse pro případ dražby význam postoupené přednosti. Uhražovací kapitál vyšetří se tu v pořadí náhradního nároku částkou, kterou tento nárok bude činiti, a zbytek v pořadí, které jinak na této nemovitosti dotýčnému právu přísluší, ač-li v pořadí tomto na toto právo dojde.

Rozvrhování nejvyššího podání stává se dále složitým přednostmi, které poskytnuty byly pohledávkám před služebnostmi a reálními břemeny. Chtějíce o této přednosti jednati, pokládáme za vhodné, zmíniti se o přednosti vůbec. Napsána byla o ní již celá literatura, rozbírající její účinky a právní povahu. Spor jde o to, zda účinky její působí pouze obligačně, jen mezi stranami, nebo absolutně i mimo strany a bez ohledu na strany. Nejčistčí typ prvního druhu skytá právo obecné při výkladu legis Anastasianae.[58]) Nejčistčí typ druhu druhého skytá t. zv. lokusová theorie, která, připínajíc zástavní právo k určitému místu, připíná k němu i postoupenou přednosť.[59]) Jejím předním zastancem je Dernburg.[60]) V hranicích těchto typů uzavírají se pak kompromisy theorií jiných s odstíny tu toho, tu onoho typu. Základ však zůstává stejný, na jedné straně absolutnost, na druhé relativnosť. Dle toho dělí se náhledy v pruském,[61]) saském,[62]) bavorském,[63]) würtenberském,[64]) hannoverském, meklenburském[65]) a také rakouském

[57]) *Neumann* str. 349.
[58]) *Paris*, Die Lehre von der Prioritäts-Abtretung str. 63 a násl.
[59]) *Exner* II., str. 464$_3$, str. 488.
[60]) *Dernburg*, Lehrbuch des preuss. Privatrechts. IV. vyd. I. díl, str. 855.
[61]) *Paris*, str. 67 a násl., *Koch*, Preuss. Landrecht I. str. 840 a násl.
[62]) *Paris*, str. 91 a násl, *Grützmann*, str. 335.
[63]) *Paris*, str. 89 a násl.
[64]) *Paris*, str. 93 a násl.
[65]) *Paris*, str. 97 a násl

právu. Náhledy tyto obrážejí se pak také v novějším zákonodárství.[66]) Pro okruh německé říše luští dnes otázku § 880. německého občanského zákonníka.[67])

V Rakousku stojí proti sobě Exner[68]) s theorií obligační a Strohal[69]) s theorií věcné disposice. K Exnerovi přidružují se Krasnopolski,[70]) Fleischer,[71]) Schüssler,[72]) Kornitzer,[73]) Czörnig,[74]) Bílý,[75]) Tilsch.[76]) K Strohalovi blíží se Ofner,[77]) Nowak,[78]) Burckhardt,[79]) Krainz,[80]) Lošan[81]) a Dvořák.[82]) Před nimi ve smyslu Exnerově, ale s jistou modifikací, jednal o věci David.[83])

Také právní povaha postoupené přednosti je sporna. Exner má za to, že je to právní jednání zvláštního druhu »sui generis«,[84])

---

[66]) Viz § 440. saského občanského zákona: »Das Vorrecht einer eingetragenen Forderung nach dem Alter kann auch ohne die Forderung abgetreten werden; dies erfordert jedoch zur Wirksamkeit gegen Dritte die Eintragung in das Hypothekenbuch. Die betreffenden Gläubiger wechseln ihre Stellen rücksichtlich der Summen, für welche das Vorrecht abgetreten ist, unbeschadet der Rechte anderer Pfandgläubiger.«

[67]) § 880.: »Das Rangverhältniss kann nachträglich geändert werden. Zu der Rangänderung ist die Einigung des zurücktretenden und des vortretenden Berechtigten und die Eintragung der Änderung in das Grundbuch erforderlich . . . Soll eine Hypothek, eine Grundschuld oder eine Rentenschuld zurücktreten, so ist ausserdem die Zustimmung des Eigenthümers erforderlich. Die Zustimmung ist dem Grundbuchamt oder einem der Betheiligten gegenüber zu erklären; sie ist unwiderruflich . . . Der dem vortretenden Rechte eingeräumte Rang geht nicht dadurch verloren, dass das zurücktretende Recht durch Rechtsgeschäft aufgehoben wird. Rechte, die den Rang zwischen dem zurücktretenden und dem vortretenden Rechte haben, werden durch die Rangänderung nicht berührt.«

[68]) *Exner*, str. 488 a násl.

[69]) *Strohal*, Die Prioritätsabtretung, str. 29 a násl.

[70]) *Krasnopolski*, Zur Lehre von der Prioritätsabtretung nach österreich. Recht. Grünhut's Zeitschrift VIII. str. 458 a násl.

[71]) G. H. r. 1880 č. 67

[72]) G. H. r. 1880 č. 68.

[73]) Grünhut's Zeitschrift XVII. str. 657 a násl.

[74]) *Czörnig*, Vorlesungen str 210.

[75]) Právník 1895 str. 654 a násl.

[76]) *Tilsch*, Der Einfluss der Civilprocessgesetze str. 164.

[77]) G. H 1880 č. 58 a 83.

[78]) *Nowak*, Die Vorrangseinräumung str. 22.

[79]) Grünhut's Zeitschrift XV. str. 690 a násl.

[80]) *Krainz*, System 1899 I. str. 831.

[81]) Právník 1900 str. 761.

[82]) Právník 1901 str. 271.

[83]) G. Z. 1877 č 98. Přednosť vázána prý jest na existenci ustupující pohledávky s tím obmezením, že zaplacení pohledávky ustouplé před dobou splatnosti, v listině stanovenou, proti ní neplatí.

[84]) *Exner* II. str. 506. Připomíná k tomu, že lze mysliti na vinkulaci nebo podzástavu. Vinkulace tane na mysli také *Krasnopolskimu* (Grünhut's Zeitschrift VIII. str. 484), který definuje takto: »Es ist die Bindung, Vinculirung eines, nach Abzug der vorhergehenden Forderungen erübrigenden Theils des Erlöses für eine Forderung.«

Regelsberger[85]) a Ofner[86]) mají je za právní jednání na způsob práva nadzástavního, Dernburg[87]) pravidelně za cessi, Burckhardt[88]) za cessi neúplnou na způsob § 1395. o. z. o. Co se terminologie týče, činí se rozdíl mezi poskytnutou předností v užším smyslu (Vorrangseinräumung im engeren Sinne), když pohledávky následují bezprostředně za sebou nebo mají stejné pořadí, a poskytnutou předností v širším smyslu (Vorrangseinräumung im weiteren Sinne) nebo odstoupením pořadí (Rangabtretung),[89]) když nalézají se mezi nimi jiní věřitelé. První zove Strohal ustoupením místa (Satzweichung), druhé odstoupením přednosti v užším smyslu (Prioritätsabtretung i. e. S.)[90]) K rozlišování tomuto přichází se podle toho, jaké stanovisko se zaujme. Při absolutních theoriích odstupuje se totiž pořadí,[91]) ale pořadí nelze odstoupiti, když obě pohledávky mají pořadí stejné. Musí protož vynalezeno býti »Vorrangseinräumung i. e. S.« neboli »Satzweichung«. Obligačním neboli relativním theoriím jest postoupená přednost právním jednáním jednostejným, ať nalézají se pohledávky vedle sebe, za sebou nebo jinými věřiteli odděleny od sebe.

Jakkoli již starší naše právo zná pěkné případy postoupené přednosti,[92]) dal vlastní podnět k formulování jejímu v našem zá-

[85]) *Regelsberger*, Das bayerische Hypothekenrecht II. § 91. str. 452.; na jiném místě (str. 453) mluví také o intercessi.

[86]) G. H. 1880 č. 58. Odůvodňuje své mínění poukazem na kautely prakse. Kdyby prý přednosť neměla účinků věcných, zajišťoval by se přednostní cessionář nadzástavním právem za případnou odškodněnou na ustouplé pohledávce. Kdyby prý tato zanikla, zůstane právo nadzástavní, zanikne-li pohledávka předstouplá, odpadne právo podzástavní. To musí prý tedy platiti i pro přednosť.

[87]) *Dernburg*, Preuss Privatrecht II. § 158.

[88]) Grünhut's Zeitschrift XV. str. 756, 757.

[89]) *David*, G. Z. 1877 č. 98, *Fleischer*, G. H. 1890, str. 207, *Kenner*, J. B. 1901 č. 21.

[90]) *Strohal*, Die Prioritätsabtretung, str. 65.

[91]) *David*, G. Z. č. 98, *Lošan*, Právník 1900, str. 762 a další v pozn. 89) cit. spis. Zastanci theorií relativních tu namítají, že pořad není nijaké zvláštní právo vedle práva zástavního, nýbrž toliko jeho vlastnosť. Srvn. *Paris* str. 88.

[92]) *Krasnopolski* l. c. str. 473 cituje z Plzeňské soudní knihy (liber judicii) následující zápis k r. 1410 (judicium generale feria secunda ante Elisabeth 17. Nov.): »Katherina uxor conthoralis Henrici Gumprecht et Anna mater dicte Katherine constitute personaliter in hoc judicio – recognoverunt, quemadmodum dicta Kath. habet — que nunc sunt in potestate dicte Anne certas literas super curiam Henrici Gumprecht antedicti et super omnia bona sua mobilia et immobilia super certas pecunias ipsi Katherine in dotalicio annotatas, ita nunc prefate Katherina et Anna plenum ipsarum consensum prebuerunt, ut litera Pauli Ebizwin nuper confecta super XXVIII sex. gross. super curia et bonis Henrici predicti precedat literam ipsarum antedictam et prius vigorem habere debeat quam litera earum predicta pleno jure et quod nolunt nec debent ipsum Paulum impedire in XXVIII sexag. gr. memoratis et censu solvendo de eisdem juxta continentiam sue litere nuper ut premittitur desuper confecte, post quas XXVIII sexag gr. et censum solvendum de eisdem juri litere dicte Katherine in nullo etiam debet derogari.«

konodárství jeden zápis v dolnorakouských zemských deskách z r. 1759.[93]) Nalézá se tu zapsána jedna »eingestandene Priorität«, kteráž v stejném znění přijata jest i do českého deskového patentu a jeho instrukce. Znění §u 26. desk. pat. nenechává nás v žádných pochybnostech v příčině povahy přednosti.[94]) Nabyté přední právo odstupuje se tu zadnímu věřiteli. Přednosť tato má tedy účinky absolutní. Absolutnosť tato neleží však svým základem v jinorodém obsahu zástavního práva doby předjosefinské, do níž základy českého patentu deskového padají.[95]) Exekuce doby té směřovala ovšem v podstatu zabavené nemovitosti, jež se do výše vykonatelné pohledávky věřiteli vděďovala,[96]) než dokud se vskutku nevedla, byl celý statek tak zastaven, jako dnes je zastaven. Desky zemské v zemích rakouských ignorovaly také tuto exekuci, takže teprvé až josefinský řád přivedl ji s nimi v soulad.[97])

Česká prakse desková pojímala ovšem tuto absolutnost relativně, poněvadž dle svědectví Krasnopolskiho vymazávala před, nosti, když vymazala se pohledávka přednostního cedenta. To však trvá me, nezměnilo pravé povahy přednosti, jak byla v českém deskovém patentu formulována. Pojem její změnil teprvé provisorní knihovní řád uherský, stanoviv v § 61.: »Ein Gläubiger kann einem Andern den Vorrang nur insofern einräumen, als dadurch die bücherlichen Rechte dritter Personen nicht beeinträchtigt werden.« Ze slov »Vorrang einräumen« muselo tu býti ihned zřejmo, že se tu zakládá poměr dvou pohledávek, z nichž jedna má míti »Vorrang« před druhou Přesně to vytýkala již I. vládní předloha knih. zákona ze dne 14. prosince 1869, ustanovujíc v § 15., že poskytne-li se jednou pohledávkou druhé »Vorrang«, »so ändert sich dadurch ... die Rangordnung dieser Forderungen unter einander«.[98]) Komise panské sněmovny použila sice jiné stylisace, ale ani jí nebyl vyloučen »Vorrang«.[99]) II. vládní předloha vrátila se s ne-

---

[93]) *Krasnopolski* l. c. str. 474.

[94]) § 26.: »Ein Gläubiger, der mit seiner Forderung in dem Hauptbuche früher vorgemerkt ist, kann das erworbene Vorgangsrecht (Priorität) den nachfolgenden abtreten.« Viz k tomu deskovou instrukci § 49.

[95]) *Krasnopolski* l. c. str. 500, *Johanny*, Geschichte und Reform der österr. Pfandrechts-Pränotation, str. 18 a násl.

[96]) C. j. b. II., Majestas Carolina str. 181 CIV. § 5., Řád práva zemského str. 227 č. 48, Ondřej z Dubé str. 374 § 53., 54. Všehrd IV. hl. 16, *Chmel*, Materialien zur österr. Geschichte II. str. 79 LXVII., *Sutlinger*, Observationes practicae, Obs. CXXI. Viz též náš spis: K vývoji správy str. 79.

[97]) Srvn. naše pojednání ve sborníku věd právních a státních II. str. 50: »Počátky prenotace«.

[98]) *Krasnopolski* str. 501.

[99]) *Krasnopolski* str. 502. § 31. jejího návrhu zněl takto: »Der Hypothekargläubiger ist berechtigt einer späteren Hypothekarforderung seinen Vorrang abzutreten. Die Rechte der dazwischen liegenden Gläubiger werden dadurch nicht berührt.«

patrnými stylistickými změnami ku znění předlohy I.[100]) Stylisace této předlohy nalézá se v dnešním § 30. knih. zák. Máme jí tudíž pro pojem přednosti kodifikovánu theorii poměrů pohledávek, tedy theorii obligační neboli relativnou. Otázka je jen, kam až sahá tato relativnosť, jaké jsou její účinky. Prakse brala ji po většině přísně dle jejího, theorií hájeného pojmu a pokládala přednost za bezúčinnou, když zanikla pohledávka přednostního cedenta.[101]) Postup tento nevyhovoval však potřebám tabulární jistoty. Nápravu zjednal teprvé exekuční řád ve svém § 218., ustanoviv, že pohledávka, které byla přednosť poskytnuta, nastupuje na místo pohledávky ustouplé. O účelu této stylisace nemůže býti sporu. Než ještě dnes jsou náhledy rozděleny, a ještě dnes má se za to, že §em tím nebylo materielní právo ani authenticky vyloženo, ani pozměněno.[102]) Co se tu pak cituje pro toto mínění z motivů, toho lze použiti právě také proti němu.[103]) V motivech stojí zřejmě, že sice nechce se měniti materielní právo, že však chce se úloha soudu ulehčiti, a v tom leží authentická interpretace tam, kde soudce teprvé spekulací dopátrati se musil smyslu zákona, a připomíná se k tomu výslovně: »Nur in einzelnen Punkten waren zu gleichem Zwecke ergänzende Bestimmungen nothwendig.[104]) Kdyby byl tedy zákonodárce nechtěl authenticky doplniti § 30. kn. zák, byl by se o něm vůbec ani nezmínil. Kdyby jej pak byl chtěl vyložiti ve smyslu přísně relativního významu přednosti, nebyl by užil slov, o jichž významu nemohl býti v pochybnostech. Slovo »Stelle« neukazuje více na vzájemný poměr pohledávky předstupující a ustupující v čas exekuční dražby, nýbrž na trvalosť místa, které zaujme bez ohledu na osudy »der zurückgetretenen Hypothekarforderung«. Poněvadž spor judikatury a theorie dosavade hlavně točil se o to, zdali v případě výmazu pohledávky ustupující přednosť nadále trvá, bude nám z toho jasno, že jen v tom a v nižádném jiném směru nebylo doplněno ustanovení knihovního zákona o přednosti. Pohledávka předstouplá nezaujme místo na dobro tak, že je ustouplá pohledávka na dobro opustí. Zanikne-li pohledávka předstouplá, ocitne se pohledávka ustouplá zase na svém starém místě. Ustouplá pohledávka konkuruje také s pohledávkou předstouplou na místě prvním, v pořadí ovšem až teprvé za ní, pokud pořadí to k tomu ještě stačí, a také na místě druhém, pokud pořadí první pohle-

[100]) *Krasnopolski* str. 502, *Kaserer*, Die Reichsgesetze über das Grundbuch str. 302.

[101]) GUW. 12.600 (1889), 13.936 (1891), Links č. 773 (1889). Než i jiné náhledy o platnosti přednosti i po výmazu pohledávky ustouplé uplatňovaly se však v praksi, tak GUW. č. 12.760 (1889), 14.081 (1892).

[102]) *Czoernig*, Vorlesungen, str. 212, *Tilsch*, Einfluss, str. 164.

[103]) *Lošan*, Právník 1900 str. 717. Lošan sám vyslovuje se však pro absolutní účinky přednosti, viz l. c. str. 761 a odvolává se na motivy toliko v příčině výkladu přednosti před výměnkem.

[104]) Regierungsvorlage, str. 206.

dávku předstouplou neuhrazuje (§ 218. ex. ř.). Slovo »Stelle« § 218. ex. ř. nelze bráti ve smyslu lokusové theorie, nýbrž pojímati dle celé povahy našeho zástavního práva vůbec. Tam, kde vlastnická hypotheka dosavad známa není, a zárodky vývojové budoucnosti zástavního práva (§§ 469, 1446. o. z. o.) místo do předu vedou se (čl. XXVIII. uvoz. zák. k ex. ř.) nazpět, tam, kde tedy zadnější věřitelé mají zákonem formalisované již právo na postup (Vorrückung),[105]) tam »Stelle« zástavního práva má jen dočasný význam, a přednosť předstouplé pohledávky po zániku ustouplé může si své místo uhájiti jen silou jednostejného, hospodářskou potřebou vyvolaného výkladu anebo takovým výslovným zněním zákona, jako je obsahuje § 218. ex. ř.

Majíce tyto účinky přednosti na paměti, můžeme přistoupiti k vytčení její právní povahy. Souhlasíme tu s Exnerem, že při postoupení neboli poskytnutí přednosti dle našeho práva jedná se o obligační poměr mezi přednostním cedentem a cessionářem, při kterém se přednostní cedent zavazuje, že pořadí, které jeho právu přísluší, na újmu přednostního cessionáře nevykoná.[106]) Exner však zůstává v této relativnosti vězeti, a ačkoli správně vytýká, že se tomuto soukromému obligačnímu poměru propůjčují jaksi věcné účinky, když provede se v knihách pozemkových, přece má za to, že tyto účinky záležejí pouze v tom, že obligační poměr není více mezi dvěma osobami, nýbrž mezi dvěma hypothekami, že přechází na všechny nástupce, že požívá ochrany veřejné víry, že se k němu hledí z úřední moci, a že konkurs se ho nedotýká. Než věcné účinky práva jinak obligačního netýkají se pouze nástupců v dotýčném právu a dále třetích osob, které dosavad v žádném vztahu ke knihovnímu tělesu se nenalézají, tyto věcné účinky dotýkají se také těch třetích osob, které již v takový vztah přišli, že totiž již své právo na tělese vtěleno mají. Dle Exnera[107]) pomíjí přednosť, když ustouplá pohledávka mezitím zanikne. Exner klade totiž všechen důraz na obligačnosť poměru a účinek zápisu, který tomuto obligačnímu poměru absolutnosť propůjčuje, pouští se zřetele. Dle Exnera působí postoupená přednost ex tunc, teprvé okamžikem dražby. Dokud k této nedojde, jde v knihách o bezduché, bezživé schema. Proti Exnerovi možno tu citovati z jeho vlastní knihy, co uvádí o formálním účinku knihovních zápisů. Rozumí jí sílu, »die eingetragene bücherliche Rechtsverfügung (Entstehung, Modifikation, Endigung eines dinglichen Rechtes) als eine schon vermöge des Eintrags an sich giltige und bis auf Weiteres — d. h. insolange und insoweit sie nicht aus besonderen Rechtsgründen von gewissen Personen mit

[105]) *Exner* II., str. 464 a 517 a násl.
[106]) *Exner* II. str. 495.
[107]) *Exner* II str. 497.

Erfolg angefochten ist — gegen Jedermann wirksame hinzustellen. Diese Kraft kommt jedem formgerechten Tabularakt zu, sobald er rechtskräftig geworden ist«.[108]) Dle vlastních slov Exnera působí tedy zapsání přednosti svým formálním účinkem ex nunc a nikoli teprvé, až nadejde okamžik exekuční dražby.

Jak jsme již uvedli, staly se již různé pokusy, jak by se vysvětlila povaha postoupené přednosti. Myslíme však, že theorie Exnerova, prohloubená následkem zápisu přednosti v pozemkové knihy v absolutnosť tohoto zápisu, jde nejlépe k duhu tomu, co prakse od pojmu přednosti žádá. Theorie Exnerova, při níž se akcentuje pouze obligačnosť poměru, a kde tedy zaniká přednosť, když zaniká ustouplá pohledávka, nevyhovuje praksi, ježto tato přeje si takové přednosti, jejíž účinky by přetrvaly osudy ustouplé pohledávky. Theorie lokusová připíná zase předstouplou pohledávku k místu nabytému definitivně, takže zaniká-li tato pohledávka, nepřijde více ustouplá pohledávka na její místo. Theorie lokusová nedopouští dále, aby se dala jedné pohledávce přednosť od více pohledávek, poněvadž není možno, aby jedna a táž pohledávka nalézala se na více místech. Naopak zase také nedopouští, aby jedna pohledávka dala přednost pohledávkám více, poněvadž není možno, aby více pohledávek, sumu její převyšujících, nalézalo se na jejím jediném místě. Také se s ní nesnáší, aby obě dvě pohledávky úhrady docházely na svých starých místech, předstouplá před ustouplou.[109]) Theorie lokusová nakládá s nabytým místem dále, obligační vzdává se ho však jenom a jedině ve prospěch svého smluvce. Těm všem nesnázím vyhne se theorie Exnerova, prohloubí-li se její relativnost absolutností knihovních zápisů. Absolutnost zápisu zachovává právo z relace, i když přednostní cedent zánikem své pohledávky z relace vyjde. Uvolňuje však relaci, když vyjde z ní přednostní cessionář.

Není-li lze nalézti v stávajícím systemu právní formu, která by se hodila na postup přednosti, nezbývá než viděti v ní obohacení tohoto systemu novou formou, jak to činí Exner.

Sporná otázka významu přednosti, stále luštěná a stále nerozlušťovaná, nutila nás, abychom k ní zaujali své stanovisko, chtějíce jednati o postupu přednosti při služebnostech a reálních břemenech.

Theorie se tu rozchází s praksí, a s theorií rozcházíme se s ní i my. Exner[110]) připouští sice postup přednosti mezi služebnostmi a pohledávkami, které současně byly vtěleny anebo bez-

---

[108]) *Exner* I. str. 83; týž, Publizitätsprinzip str. 70 a násl.; o tabulárním aktu str. 70 a násl.

[109]) Srvn. vysvětlivky minist. k § 208. ex. ř., dle nichž předchází předstouplá pohledávka i na svém původním místě pohledávce ustoupié. Dřívější judikatura tu někde nařizovala poměrné hražení; viz *Kafka*, G. H. 1895 č. 22

[110]) *Exner* II. str. 492.

prostředně za sebou následují. Není-li tomu tak, není prý záměna míst možná, poněvadž peněžní hodnota služebností není likvidní. Strohal[111]) nezná jiného účinku postoupené přednosti než právo dle § 32. konk. ř., aby totiž nemovitost bez závady byla prodána, nebo nabytí pořadí před odškodněnou za zaniklý nárok. Bílý[112]) přednosť tuto odmítá, poněvadž § 30. kn. zák. předpokládá sourodosť súčastněných faktorů. Prakse vzhledem ku četným služebnostem a zejména výměnkům na nemovitostech nemohla se s takovýmito náhledy spokojiti. Tápala ve tmách,[113]) až posléze, nevidouc nikde vyváznutí, pomohla si, jak uměla, přikazovala úroky uhražovacího kapitálu na pohledávky, kterým byla přednosť poskytnuta. Názory její shrnul Lošan,[114]) pozměňiv je poněkud svým odůvodněním, že výměnek jest pohledávkou,[115]) a proto že jest přednosť před ním dle § 30. kn. zák. a § 218. ex. ř. možna a nemožna při služebnosti, poněvadž jest právem věcným.

Jakkoli oba citované §§ mluví jen o postoupení přednosti před pohledávkami, přes to máme za to, že obdobou i na služebnosti a reální břemena jest je vztahovati, poněvadž passivum nemovitosti tvoří a jako takové část nejvyššího podání, jsouce trváním svým neobmezené, na dobro pohlcují, část, jsouce trváním svým obmezeny, aspoň na čas vážou.[116]) Otázku přednosti pohledávek před služebnostmi a reálními břemeny, trváme, rozluštíme snadno, když si přivoláme na mysl výtěžek svého zkoumání o příčinách vyšetřování uhražovacího kapitálu, jak jsme se jich na konci I. kapitoly dotkli. Výtěžek tento pomohl nám rozluštiti obtížnou otázku simultánního zavazení reálních břemen a výtěžek tento pomůže nám i rozluštiti otázku jich přednosti. Nucenou dražbou služebnosti a reální břemena mimo případ § 226. ex. ř. nepomíjejí, trvají dále, a oprávněný vykonává zase dále jako dříve své právo.[117]) Uhražovací kapitál vyšetřuje se pak proto, aby vydražitel měl pro výkon těchto práv, která mu způsobují hospodářskou újmu, přiměřenou úhradu. Úroky uhražovacího kapitálu přislušejí proto vydražiteli,[118]) nikoli subjektům dotýčných práv. Máme-li to před

[111]) *Strohal*, Die Prioritätsabtretung, str. 100,

[112]) Právník 1895 str. 658.

[113]) Fuchs č. 739 (1878, I. stol. přisoudila předstouplou pohledávku přímo z nejvyššího podání, II a III odkázala ji na úroky uhr. kapitálu), 844 (1880, I. a II. přikazují nejvyšší podání, III. jen úroky z uhr. kapitálu), Links č. 962 (1889, předstupující pohledávka uspokojí se přímo, když mezi ní a výměnkem není žádných pohledávek jiných), 2875 (1892, přikazují se úroky), 4901 (1897 taktéž), 5038 (1897, taktéž), 6273 (1900, přikazují se stipulované výměnkářské dávky).

[114]) Právník 1900 str. 723 a násl., 1901 str. 28, 618 a násl.

[115]) Pravník 1900 str. 723.

[116]) Možna, ač málo praktická je také přednosť služebnosti před pohledávkou, viz Links č. 3278 (1893).

[117]) Srvn. *Paupie*, Lastenübernahme str. 2 a násl. Fuchs č. 446 (1873).

[118]) §§ 219. a 215. ex. ř.

očima, nemůžeme jinak než záměnu, kterou prakse činí v příčině postoupené přednosti služebností a reálních břemen s naturálními dávkami, dotýčně výkonem práva, prohlásiti za nesprávnou, faktickým poměrům a vší logice odporující. Lošan[119]) sice odůvodňuje s bystrou dialektikou: »Postoupením knihovního pořadu získá věřitel předstupující tolik práva, kolik ho věřitel ustupující ve svém původním pořadí pozbyl, pokud tedy jde o postoupení knihovního pořadu před výměnkem, získá tolik, kolik obnáší hodnota peněžitá dávek výměnkových, jichž výměnkář v původním pořadí pozbyl.« Lošan upadá tu však do chyby všech těch rozhodnutí, která odůvodňovala pro přednostního cessionáře právo bráti úroky z uhražovacího kapitálu. Jim[120]) i Lošanovi je jasno, že má výměnkář toliko právo bráti výměnkové dávky,[121]) ale najednou činí nijak neodůvodněný skok, že místo těchto dávek přikazují úroky uhražovacího kapitálu. Postoupení přednosti není však žádná cesse dávek s tím účinkem, že by je tato cesse v peněžité dávky měnila. Tato cesse je také protiprávná, poněvadž se tu postupuje na peníze uvedený výkon služebnosti, ač je to proti jejímu pojmu, a dále dávky výměnkářské, ač tu není náležitostí § 330. ex. ř. Postup takový odporuje také úmyslu stran. Nezamýšlíť něco podobného ani věřitel, ani výměnkář. Věřitel proto, poněvadž se mu tím zastavuje právo bráti úrok, který ode dne dražby dále běží,[122]) výměnkář, poněvadž postupem přednosti skorem vždy o své dávky přijde.

Z vylíčené povahy úroků uhražovacího kapitálu musíme proto dosavádní praksi zplna zavrhnouti a pro přednosť najíti cestu jinou. Těžisko naší otázky leží v § 30. kn. zák. Postoupení přednosti nesmí se dotýkati práv věřitelů, kteří nalézají se mezi pohledávkou předstouplou a ustouplou. Naše odpověď je tedy poněkud jiná než Exnerova: Mezi služebnostmi nebo reálními břemeny a pohledávkami

---

[119]) Právník str. 723.

[120]) GUW. č. 14.051 (1887, výměnkář prý má v případě exekuční dražby nárok, nikoli na uhražovací kapitál, nýbrž na naturální dávky nebo jejich relutum; předstupující věřitel má prý tedy právo, aby byl uspokojen z ročního důchodu výměnkového dotýčně ročního reluta výměnkových dávek), Links č. 4901 (1897), 6047 (1900).

[121]) Právník 1900 str. 717. Správně charakterisuje naši otázku rozhodnutí GUW. č. 12.564 (1889): »wobei erwogen wurde, dass ein Hypothekargläubiger, welchem ein Ausgedingsberechtigter den bücherlichen Vorrang einräumt, dadurch keineswegs zum Rechtsnachfolger des Ersteren wird, sondern das Recht erlangt, nach Massgabe seiner Forderung in der Priorität des Ausgedinges befriedigt zu werden, wobei allerdings dritten Gläubigern gegenüber die Grenzen der durch das Ausgedinge bewirkten Belastung nicht überschritten werden dürfen.« Prošlé výměnkové dávky, které se v rozvrhu likvidují, jsou vlastně již jen náhrada škody, ježto mnohé dávky ex post plniti více nelze, na př. odváděni teplého mléka denně, strava při stole a p. Správně také Flieder, Právník 1901, str. 651.

[122]) Links č. 6047 (1900). Dražbou končí totiž právo bráti úroky z hypotheky.

v pořadí vedle sebe nebo za sebou je postoupení přednosti beze všeho obmezení možno; nalézají-li se však mezi těmito právy věřitelé jiní, jen tehdy, není-li právo těchto věřitelů dotčeno.[128]) Přednost tato nemá však účinku, že úroky z uhražovacího kapitálu se přikážou přednostnímu cessionáři, nýbrž že tento přímo z nejvyššího podání svou úhradu béře. Výměnkář nebo jiný subjekt služebnosti neb reálního břemene zadává postoupenou přednostní pouze své právo, aby uhražovací kapitál jeho práva nalezl místa v pořadí, dle stavu knihovního jemu přislušejícím. Tento uhražovací kapitál jest částí nejvyššího podání, fond tedy, z kterého věřitelé, na prázdno vyšlí, po zániku uhraženého práva bráti budou úhradu svých pohledávek. Nalézá-li se proto mezi služebností nebo reálním břemenem a pohledávkou, jíž byla přednosť poskytnuta, nějaký věřitel, nemůže tomuto věřiteli býti odnímán fond jeho úhrady, část nejvyššího podání, pro úhradu služebností a reálních břemen jen dočasně jemu zadržovaná. Je-li tedy stav knihovní takový, že dostane se i na tohoto prostředního věřitele, není jeho právo nijak dotčeno, zásada §u 30. kn. zák. není porušena, a postoupená přednost má tedy ten význam, že přednostní cessionář béře přímo z nejvyššího podání své zaplacení. S tohoto stanoviska třeba řešiti všechny další, naskytující se tu otázky. Vyjde-li uhražovací kapitál částečně na prázdno, bude možno asi jen v případech obecně bezpečných, kde totiž pravděpodobně se na věřitele, §em 30. kn. zák. chráněného, při zániku práva dostane, vysloviti se pro platnosť postoupené přednosti. V jiných případech nebude míti postoupená přednosť žádného účinku. Aby byl plně bezpečen, bude tedy třeba věřiteli, aby si vydobyl i přednosti před věřiteli, §em tímto chráněnými, neboť pak užije jí nerušeně a jistě.

Se stanoviska, které jsme zaujali, dá se pak také snadno zodpovědíti otázka, jak se to má s předností, když služebnosti a reální břemena zaniknou dříve, než dojde ku nucené dražbě. Služebnosti a reální břemena, nejsouce trváním svým neobmezené, nepohlcují jako zástavní právo pro případ nucené dražby nějakou část nejvyššího podání, nýbrž zadržují je pouze na čas. Dá se proto u nich předvídati a podle počtu pravděpodobnosti také vypočítati, jak dlouho potrvají. Dojde-li tedy ku zániku jich dříve, než dojde k nucené dražbě, dojde jen k tomu, co se již napřed očekávalo,

---

[128]) Viz rozh. v pozn 121. *Conrad*, Die Prioritäts-Abtretung in ihrer Wirkung auf Zwischen-Hypotheken provádí práva věřitelů, nalézajících se mezi předstupující a ustupující pohledávkou, v extrém a přichází tak (str. 97) k náhledu, že postoupení přednosti v širším smyslu má býti nedovoleno, v užším smyslu na svolení vlastníka závislo. Poslední požadavek lze de lege ferenda doporučiti vzhledem ku možnému pohoršení práva vlastníkova (nevypověditelná hypotheka dá na př. přednosť vypověditelné). Srvn. též § 880. něm. obč. zák. v pozn. 67. a jeho § 1165.

a čeho musel se nadíti tedy i přednostní postupník. Není to tedy rozpor s věcnými účinky zapsané přednosti, když osudy přednosti před dočasnými služebnostmi a reálními břemeny na jich trvání jsou závisly.

Dá-li se přednosť pohledávce, která ač tím nalézá se před služebnostmi a reálními břemeny, přece důsledkem principu § 150. ex. ř. na prázdno vyjde, kdežto ustouplé služebnosti a reální břemena převzetím beze srážky se uchovají, není to vina nedosti účinlivé přednosti, nýbrž pochybeného principu tohoto §u.[124]) § 150. ex. ř. má však na přednosť ještě jiný neblahý vliv. Dle dřívějšího práva nebyla doba, do kdy se přednost dáti může, obmezena Mohlo se tak státi i po exekuční dražbě, pokud ještě k rozvrhu nedošlo. Princip § 150. ex. ř. toho však nedopouští. Vejdou-li totiž v právní moc dražební podmínky, které stanoví, že ta která služebnost neb reální břemeno má beze srážky z nejvyššího podání převzata býti, nemůže více toto jich ustanovení býti měněno, a přednosť před těmito právy teprvé později dávaná, nemá proto žádného účinku. Opáčné mínění zavedlo by do dražebního řízení zmatek, ježto by se nejnižší podání, i odhadní cena měniti musily, a nestalo li by se tak, byl by jeho základ zcela zvrácen. Důsledkem toho musí, kdož odporuje služebnosti a reálnímu břemenu z důvodu odpůrčího zákona, postarati se v čas o poznámku odpůrčí žaloby,[125]) aby v odpor braná práva do sféry srážebné přesouvala,[126]) aneb aspoň při stanovení dražebních podmínek na to naléhati, aby tato práva na srážku byla převzata, sice bude v pozdějším dražebním řízení proti právoplatným dražebním podmínkám se svým vyhraným sporem státi bezmocně.[127]) Nestojí-li § 150. ex. ř. tímto svým účinkem v cestě, lze zapisovati přednosti až do okamžiku rozvrhu s platností pro rozvrh.[128])

Kombinací toho, co jsme pověděli o simultánním zavazení služebností a reálních břemen, a dále toho, co jsme řekli o před-

---

[124]) O náhledu Worlově v příčině kollise principu postoupení přednosti s principem § 150. ex. ř. viz pozn. 34.

[125]) Poznámka povolí se dle § 46. odpůrčího zákona za podmínek § 379. ex. ř. Průkaz zahájení dražebního řízení bude vzhledem k jeho následkům v této příčině asi stačiti.

[126]) Příští právo z rozsudku nedá se jinak chrániti, než že se převzíti musí služebnosti a reální břemena na srážku.

[127]) *Worel* str. 74. zmiňuje se o námitkách v příčině odpůrčího zákona teprvé při rozvrhu. Pokud stojí převzetí bez srážky dle § 150 ex. ř. v cestě, byly by tyto námitky při rozvrhu již opozděné, ježto by směřovaly proti právoplatným dražebným podmínkám a odhadní hodnotě, vzhledem ku převzetí závad již stanovené.

[128]) Jiného náhledu jest Lošan (Právník 1900 str. 727), odvolávaje se na znění § 214. ex. ř. (der bis zum Tage der Anmerkung der Zuschlagsertheilung ergänzten Buchauszüge . § 214. ex. ř. má však jen formální význam. Kdyby platil absolutně, pak by se musila přikázati i pohledávka, která po příklepu byla vymazána.

nosti před nimi, dá se rozřešiti také otázka přednosti při simultánním zavazení. Pokud jde o odškodněnou, platí tu vše, co platí vůbec o přednosti při simultánních pohledávkách. Postoupenou přednostní nesmí se však porušiti princip § 37. konk. ř. a § 222. ex. ř.[129]) Pokud jde však o uhražovací kapitál, nebude přednosť, nedotýkajíc se práv cizích, vaditi, ježto po zániku dočasných služebností a reálních břemen uhražovací kapitál věřitelům připadne.

Při rozvrhovém roku určí se také, jak veliký obnos uhražovacího kapitálu výměnkového odpadne, když jeden z výměnkářů zemře. Řídí se to dle obsahu zřizovacího listu, kde po většině stává, že třetina výměnku odpadne. Není-li v tomto listu o tom předpisu, jsou tu rozhodna obecná ustanovení o dělitelnosti dávek. Nedělitelný výměnek trvá však dále i s dělitelnými dávkami, pokud nalézá se nimi v nerozlučném svazku.[130])

Při rozvrhovém roku možno odporovati jak v příčině služebností a reálních břemen na prospěch pohledávek, tak v příčině pohledávek na prospěch služebností a reálních břemen. Právo k odporu stanoví § 213. ex. ř. Charakteristikou jeho je, že se týká a pod sankcí prekluse týkati musí faktické stránky vznášených nároků co do jich existence, výše a pořadí.[131]) Faktická stránka musí býti rozhodnuta v první stolici; druhá stolice nemůže se jí zabývati. Je-li tato faktická stránka toho druhu, že nemůže býti o ní rozhodnuto, poněvadž třeba vyšetřiti a zjistiti sporné okolnosti, odkáže rozvrhové usnesení odporovatele na pořad práva, kam rozhodnutí o sporných okolnostech v první řadě přísluší (§ 231. ex. ř.). Právní výklad fakt, jež tvoří obsah odporu, náleží do stížnosti. Ji v první řadě charakterisuje právní stránka stěžovacích důvodů.[132]) V druhé řadě má však za obsah také stránku faktickou, pokud na podaný odpor nebyla správně vyřízena. Proti faktické stránce lze se brániti jen odporem. Kdo toho neučiní, ať je při rozvrhovacím roku přítomen nebo nepřítomen, ztrácí všechny své námitky v této příčině.[133]) Stěžovati si naopak pro nesprávné právní posouzení může přítomný i nepřítomný, přítomný třeba by nebyl odpor podal.[134]) Odporu podávati

---

[129]) *Krasnopolski* v Grünhutově časopise VIII. str. 496.

[130]) Links č. 5969.

[131]) Links č. 6452. Srvn. k tomu § 115. říšského zák. něm o nucené dražbě ze dne 24. března 1897.

[132]) Links č. 5695.

[133]) Srvn. *Neumann* str. 362. Rozhodnutí Links č. 6338, 6368 mají za to, že lze si stěžovati také na př. z důvodu §u 222. ex. ř., třeba by odpor proti nároku z tohoto §u nebyl podán. Třeba tu však činiti rozdíl mezi právní stránkou a stránkou faktickou. V příčině stránky faktické lze podati jen odpor, poněvadž i tu jde o ohlášený nárok (§§ 213. a 222. ex. ř.). Povaha nároku dle § 222. je ovšem taková, že právní stránka splývá po většině se stránkou faktickou.

[134]) *Neumann* str. 362, Links č. 5433, 6038.

a stěžovati si lze ovšem jen, pokud kdo je ve svých právech dotčen.[135]) V příčině služebností a reálních břemen bude možno odporovati jich existenci, výši uhražovacích kapitálů, ať již byla žádána stranou samou nebo určena ve smyslu zákona dle peněžního ekvivalentu výkonu anebo stanovena soudcem (§ 225. ex. ř.), konečně i jich pořadí. Bude-li tu sporných okolností, pokud se zejména jednati bude o existenci práva nebo jeho pořadí, odkáže soudce odporovatele na pořad práva. Stížností bude lze brátí v odpor právní stránku rozvrhového usnesení, na př. výklad přednosti před služebnostmi a reálními břemeny, a dále faktickou v příčině rozhodnutí o podaném odporu. De lege ferenda by se doporučovalo, aby při spletitějších rozpočtech, kteréž mohly by výší nejvyššího podání býti určeny, položena byla lhůta ku přihláškám přípravnými spisy. V těchto spisech muselo by býti přesně uvedeno, co a jak se z nejvyššího podání žádá, a návrh v této příčině učiněný mohl by býti jen za shody všech účastníků měněn. Kdo by se nepřihlásil, toho právo přikázalo by se pouze dle knihovního stavu, úroky jen potud, pokud výše jich číselně, ne kauční jistotou jest určena. Způsobem takovým dán by byl jakýsi základ pro jednání při rozvrhu. Dnes nelze důsledky všeho při rozvrhovém roku přehlédnouti, tak že právo stran tím trpí.

Vydražitel právo k odporu dle výslovného ustanovení § 213. ex. ř. při rozvrhovém roku nemá, přísluší mu však právo stížnosti. Můžeť jeho právo v značné míře právě v příčině uhražovacích kapitálů služebností a reálních břemen býti dotčeno.[136]) § 234. ex. ř. se sice výslovně o stěžovacím právu vydražitele nezmiňuje, ale vzhledem ku §§ 65. a 239. ex. ř. nelze o tom pochybovati. O dlužníku a ostatních osobách, k odporu oprávněných, bylo se třeba v § 234. ex. ř. z té příčiny zmíniti, poněvadž je jejich právo stěžovací obmezeno hranicemi odporu dle § 213. ex. ř. Vydražitel práva odporu nemá, nebylo tedy potřebí jej výslovně uváděti.[137])

---

[135]) § 213.: »... deren Ansprüche beim Ausfallen des bestrittenen Rechtes aus dem Versteigerungserlöse zum Zuge kommen könnten«; § 234.: ... nur im Umfange des ihnen gemäss § 213. zustehenden Widerspruchsrechtes«; L. 5929. Ustanovení §§ 213. a 234. ex. ř. není právě případné, poněvadž může se státi, že nesprávnosti vejdou tím v právní moc a poškodí cizí právo, když na jiné straně jiná nesprávnost změní se ku vznesenému odporu nebo na stížnost.

[136]) Mohlo by se na př. státi, že by se v rozvrhovém usnesení určovalo, že některá práva mají býti převzata beze srážky, ačkoli od odhadní hodnoty nebyla odpočtena. Jeť přes znění §u 229. ex ř. i o těchto právech v rozvrhovém usnesení učiniti zmínku. K dotčenému případu mohlo by zejména dojíti, když některý věřitel vymáhající odpadne anebo když se v dražebních podmínkách o těchto právech žádná zmínka nestane, ačkoli prvnímu vymáhajícímu věřiteli předcházejí.

[137]) § 234. ex. ř. obmezuje pouze jisté osoby v právu stížnosti, nejedná však o tom, kdo vůbec právo ku stížnosti má. Platí tu tedy obecné předpisy; srvn. §§ 65. a 239. ex. ř.

Usnesení rozvrhové ve smyslu dražebních výminek nebo případné shody účastníků bude stanoviti, jakým způsobem jest naložiti si uhražovacím kapitálem služebností a reálních břemen, které převzíti dlužno na srážku z nejvyššího podání. Bude jej třeba složiti, nebyl-li složen již dříve, aneb podle rozvrhového usnesení pojistiti na vydražené nemovitosti. Je-li jej složiti, nebude třeba, aby vydražitel skládal také úroky, poněvadž tyto mu příslušejí a musily by mu zase vyplaceny býti. Musilo by se tak státi toliko při simultánním přikázání jednotlivých částek uhražovacího kapitálu těmi vydražiteli, kteří reální břemena plniti nebudou. Zůstane-li uhražovací kapitál v rukou vydražitele, bude třeba v rozvrhovém usnesení vysloviti, jakým způsobem se na vydražené nemovitosti pojistí. Posaváde dělo se to tím způsobem, že se knihovně poznamenalo, že pro dotýčné právo byl vyúčtován uhražovací kapitál té které výše. Nebude překážka, aby se to provedlo knihovně i jiným způsobem, a to buď tak, že se uhražovací kapitál v pořadí svého práva zástavním právem pojistí, aneb, což jest správnější, že se tento kapitál v tomto pořadí prostě vloží. O tomto způsobu zmíníme se v kapitole V.

Pokud to lze, má se při obojím způsobu určiti (§ 219. ex ř.), komu příslušejí jednotlivé části uhražovacího kapitálu, když se uvolní. Připomenouti tu však sluší, že exekučnímu soudci jest tu býti opatrným, poněvadž přikázáním příslušných obnosů zaniká v případech § 171. ex. ř. a dále také již na pouhé likvidování dotyčné pohledávky při rozvrhu [138]) osobní nárok věřitele a pomíjí tedy také nedotčená dosavad jiná hypotheka. V takových případech bude tedy radno sečkati s přikázáním, až se uhražovací kapitál uvolní. Uhražovací kapitál trvalých služebností a reálních břemen se vydražiteli i s úroky vyplatí, aneb, pokud jej nesložil, jemu odpočte.

Zbývá ještě zmíniti se o novotě, kterou panská sněmovna [139]) zavedla v příčině uhražovacího kapitálu do exekučního řádu. Uhražovací kapitál výměnkový možno uložiti do starobních pokladen, aby samy vyplácely důchod výměnkáři. Může se tak státi se svolením výměnkáře a těch osob, které jsou na uhražovací kapitál odkázány. Jsou to tedy ve smyslu § 219. 2. odst. ony osoby, na něž se dosavad nedostalo a, pokud by těch nebylo, dlužník. Svolení dlužníka pro případ uložení uhražovacího kapitálu do starobních pokladen mohlo by de lege ferenda prohlášeno býti za postrádatelné, poněvadž, jde-li o ochranu práva věřitelů, nemůže býti chráněno právo dlužníkovo. Věřitelé, na uhražovací kapitál výměnkový odkázaní, použijí s vděkem starobních pokladen,

[138]) To jest již nyní obecná praxe. § 171 ex. ř. tu ovšem modifikuje § 222 ex. ř.

[139]) *Menoušek* str 30.

dostávajíce část svých pohledávek hned a nejsouce nuceni čekati na celý kapitál takovou dobu, že v odnímaných úrocích promlčí se jim skorem docela. Takovéto ukládání uhražovacího kapitálu do starobních pokladen bude možno jak při kapitálech, na které se plně dostalo, tak i při těch, na které se dostala jen část, pokud ještě kapitál bude tak veliký, že jej starobní pokladna přijme. Svolení zadnějších věřitelů a případně i dlužníka bude arciť, pokud nepřispěje tu mlčení dle § 56. ex. ř.,[140]) nutno zakoupiti úbytky práva přednějších, ale bude je možno vždy docíliti, jen když na straně uchazečů bude k tomu dobrá vůle. Také je možno, že celé akci vyjde vstříc i výměnkář, s dlužníkem obyčejně svazkem příbuzenství spřízněný, a usnadní ji redukcí důchodu, tak že stačiti bude kapitál menší.

Starobní pokladnou, která bude moci u nás tuto instituci uvésti v život, je zemský pojišťovací fond císaře Františka Josefa I. Připojujeme proto na konci svého spisu jeho tabulky, které schválně za tím účelem byly pořízeny, aby prakse výhod jeho byla si vědoma a k prospěchu jak hypothek a hypothekárních věřitelů, tak i výměnkářů[141]) mohla jich býti účastna.

---

[140]) *Neumann* str. 324.

[141]) Výměnkářům, když statek přijde do cizích rukou, bude často asi dosti milo, opustiti statek, který chová pro ně jen smutné upomínky. Z téže příčiny bude také příhodno použíti zřízení zemského pojišťovacího fondu i mimo dražbu, když mezi výměnkářem a hospodářem vznikne trvalá neshoda.

IV.

Trvání.

O trvání uhražovacích kapitálů služebností a reálních břemen, časem neobmezených, možno mluviti jen hospodářsky. Právnicky zaniká uhražovací jich kapitál, jakmile vznikne, aneb podle nového práva, jakmile se vydá vydražiteli (§ 225. ex. ř.). Uhražovací kapitál, takto zaniklý, tvoří vlastně slevu nejvyššího dodání. Vypočtením jeho vytčena teprvé přesně kupní cena, kterou nebylo možno dříve stanoviti, podléhalo-li dotýčné právo principu úhrady podle pořadu. Vlastní uhražovací kapitál potrvá jen při dočasných právech, a tu zase nutí nás dřívější a dnešní právo, abychom tu činili rozdíly.

Dle dřívějšího práva, jak jsme uvedli, ponechával se uhražovací kapitál služebností a reálních břemen povždy v rukou vydražitele na vydražené nemovitosti. O jeho pojištění pečovalo se knihovní poznámkou, k níž se připojovalo, že na uhrážovací kapitál byli odkázáni věřitelé na prázdno vyšlí, kteří někde uvedeni byli také jmenovitě. Poněvadž však poznámka tato žádným zákonem předepsána nebyla, nebylo často v knihách vůbec pranic poznamenáváno, takže vázly služebnosti a reální břemena dále, jakoby tu žádného uhražovacího kapitálu ani nebylo. Opomenutí toto může býti pro existenci a trvání uhražovacího kapitálu velice osudné. Uhražovací kapitál vydán je tu totiž nebezpečí, že se nemovitosti, jím stížené, ze svého zavazení vyprostí. Může se tak státi zejména dlouhoprostým oddělením velikého tělesa od kmenového statku, proti němuž nebyl odpor podán, ale také výmazem služebnosti nebo reálního břemene po smrti oprávněného. Oddělované těleso vyvadí se totiž snadno z uhražovacího kapitálu, ježto o tomto oddělování zpraví se pouze subjekt služebnosti neb reálního břemene. Neníť z knih vidno, že by také někdo jiný odpor

podati mohl. Věřitelé, na uhražovací kapitál odkázaní, nemohou pak proto odporu podati, ježto jejich práva na základě rozúčtovacího výměru byla vymazána. Výmazem služebností nebo reálních břemen po smrti oprávněných [1]) může uhražovacímu kapitálu vzejíti nebezpečí důsledkem veřejné víry v zápisy v knihách. Osoby, které v důvěře ve výmaz služebnosti nebo reálního břemene nabyly dalších práv, nemusí si náhlé vyskytnutí se uhražovacího kapitálu na úkor svého práva dáti líbiti. Nabyl-li pak někdo třetí statku v důvěře ve veřejné knihy nebo nabyl-li ho v exekuční dražbě, je tím osud uhražovacího kapitálu spečetěn na dobro. Výčtem těchto možných případů nebude jich řada vyčerpána. Tak mohou býti pochybnosti, zdali i po čas trvání služebností nebo reálních břemen nemá býti chráněna důvěra pozdějších věřitelů, jimž, když svého práva nabývali, existence uhražovacího kapitálu pranic známa nebyla. Vyslovili bychom se tu pro odmítnutí ochrany, ježto pozdější věřitel může se z pozemkových knih přesvědčiti, že nemovitosť nabyta na základě odevzdací listiny po příklepu. Okolnost tato nutí jej pátrati ve sbírce listin, co stalo se při rozvrhu se služebností nebo reálním břemenem, ježto před vtělením odevzdací listiny byly do knih vloženy. [2]) Za passiva, byť i jen dočasná, musí pak tato práva považovati se povždy. Subjektové služebností a reálních břemen mohou dále dáti přednosť některému jinému právu před právem svým. Je tato přednosť platna či není platna? Trváme, že v příčině uhražovacího kapitálu platna není, takže tento se v původním pořadí žádati může, poněvadž subjektové dotýčného práva mohou nakládati toliko právem svým a nikoli právem cizím.

Je-li při služebnosti nebo reálním břemenu poznamenáno, že vyúčtován byl uhražovací kapitál té které výše, a že naň poukázáni byli věřitelé, na prázdno vzšlí, je touto poznámkou uhražovací kapitál před uvedenými následky zabezpečen. Ať již je zřejmo z knih, kteří to jsou věřitelé, nebo není, mohou změny v příčině pořadí nebo v příčině propuštění ze zavazení díti se jenom s jich svolením, případně také jen se svolením exekuta. To platiti bude pak také pro ty případy, kde uhražovací kapitál bude podle nového exekučního řádu vyšetřen, ale ponechán na nemovitosti v pořadí dotýčného práva, chráněn poznámkou nebo vkladem.

---

[1]) Služebnosti lze po smrti oprávněného vymazati ihned, výměnek, oprávňující k opakujícím se dávkám teprvé po třech letech (§ 34. knih. zák.); ihned pouze na základě prohlášení dědiců, pozůstalostním soudem schváleného, nebo nahražujícího jej rozsudku

[2]) § 5. kn. zák. Z prakse je nám známo rozhodnutí c. k. vrchního soudu zemského v Praze ze dne 26. srpna 1890 č. 21369., kterým vysloveno, že náleží třetím osobám nahlédnouti i do povolovacího výměru, aby se přesvědčily, že stav knihovní nespočívá na omylu.

Během trvání závad bude si vydražitel srážeti tedy úroky z uhražovacího kapitálu, dotýčně i část jeho samého, pokud by nebyl celý uhražovací kapitál přikázán, aby se takovýmto způsobem odškodňoval pro naturální výkon práva. Stoupne-li nebo klesne li cena odváděných dávek, nemění se tím pranic.[3]) S takovými okolnostmi musí každý vydražitel počítati, a dolehne-li na něj v budoucnosti jich tíha, je to následek všeobecných hospodářských poměrů, které těžce ponesou i jiné osoby, nejen vydražitel. Tyto hospodářské poměry jsou ovšem takové, že třeba stlačovati budou kupní cenu dotýčné nemovitosti pro služebnosť neb reální břemeno větší měrou, než činí jich uhražovací kapitál; než okolnosti takové nedají se zabrániti. Tato změna hospodářských poměrů bude znatelna při nové exekuční dražbě, do které přijde nemovitosť, uhražovacím kapitálem obtížená. Vzhledem k těmto poměrům nebude tu při odhádání služebností a reálních břemen k uhražovacímu kapitálu ani hleděno. Tytéž zásady, které platí pro vyšetřování uhražovacích kapitálů služebností a reálních břemen vůbec, platiti budou i pro tuto novou dražbu. Jen na jich provedení bude uhražovací kapitál již vyšetřený jeviti svůj vliv. Při stanovení odhadní ceny v dražebním ediktu a v podmínkách nebude lze totiž odpočísti hodnotu služebnosti a reálního břemene, které podle principu § 150. ex. ř. měly by bez srážky převzaty býti, poněvadž tato práva povždy jen na srážku převzata býti musí.[4]) Jeť tu již jeden jich uhražovací kapitál, a nemohou tedy býti počítány ještě jiným uhražovacím kapitálem, s dřívějším úplně nesouvislým, který by se snad 10tinásobným nebo jiným obnosem určoval a vydražiteli srážel. Přes to však nebude se moci, jak už jsme uvedli, sejíti s obecné zásady v příčině odhadování. Odhadnou se tedy nemovitosti vzhledem k tomu, jakou mají hodnotu, ponechávajíc ona práva na nich, a dále, jakou mají hodnotu bez těchto práv, a odhadnou se pak také práva tato sama pro sebe. K uhražovacím kapitálům dříve vyšetřeným bude však hleděti při rozvrhu. Obecné hospodářské poměry, o nichž jsme se zmínili, reagujíce na výši kupní ceny při prodeji, reagovati tu budou i na nové počítání uhražovacích kapitálů. Vyšetřené uhražovací kapitály z dřívějšího rozvrhu nechají se totiž úplně stranou. Je to passivum, které se musí svého času vyplatiti. Třeba je tedy z nejvyššího podání plným obnosem počítati. Pro služebnosti a reální břemena vyšetří se však dle tehdejších hospodářských poměrů kapitál nový. Kapitál takto vyšetřený za-

[3]) Viz též *Neumann*, Die Executions-Ordnung, str. 324., *Worel*, Vyměnek, str. 55., 57. má za to, že se má každoročně prokázati, kolik na naturálních dávkách bylo odvedeno, a jaké jsou jich tržní ceny. Případný schodek tržních cen a úroků, třeba prý vziti z kapitálu. Náklad tento odmítly již motivy vládní předlohy str. 207.

[4]) *Poupie*, str. 49.

počte se pak do kapitálu vyšetřeného dříve. Při tom může se státi, že kapitál nově vyšetřený bude větší nebo menší než kapitál vyšetřený dříve anebo že budou oba stejné. Budou-li stejné, poukáže se prostě na kapitál dříve vyšetřený, z něhož úroky bude si srážeti nynější vydražitel, a použije se při tom všech opatrností ku jistotě věřitelů, na uhražovací kapitál odkázaných. Na právech dřívějších osob, které na tento kapital byly odkázány, nic se změniti nesmí. Je-li uhražovací kapitál nově vyšetřený větší, připočte se k němu z nejvyššího podání nová část, na kterou odkážou se věřitelé, na této nemovitosti při nové dražbě na prázdno vycházející. Je-li nově vyšetřený kapitál menší, přikážou se úroky z kapitálu dříve vyšetřeného jen z výše nově vyšetřené a zbytkem ostatním spadnou do rozdělovací podstaty, připadnou věřitelům na prázdno vycházejícím. Při stanovení dražebních podmínek třeba všech těchto okolností dbáti a dle toho pro všechny podobné poměry příslušné vodítko stanoviti. Na paměti tu také míti sluší, že nebudou-li to stanoviti již dražební podmínky, budou se zvláštní nové změny v příčině uložení uhražovacího kapitálu díti také se svolením osob, které na uhražovací kapitál dříve vyšetřený, byly odkázány (§ 236., odst. 2.).

Síla logiky, plynoucí z hospodářské povahy věci, bude nutiti také vydražitele, ať již to je podle dřívějšího práva nebo podle práva doby dnešní, aby úrokoval uhražovací kapitál dle povahy práva, za jehož výkon bere ekvivalent v úrocích. Tento ekvivalent je hospodářský odraz skutečného výkonu. Je-li reální břemeno splatné ročně, půlletně nebo čtvrtletně napřed, musí i uhražovací kapitál úrokovati ročně, půlletně nebo čtvrtletně napřed. Výkon služebnosti prochází přítomností, její uhražovací kapitál bude tedy úrokovati, jak výkon práva prochází, pozadu. Zásada tato plyne i z principu převzetí dotýčného práva na srážku. Právo přejímá se jako pohledávky podle podmínek zřizovacího listu. Úrokování po předu neb po zadu není v příčině uhražovacího kapitálu bez významu. Uhražovací kapitál, který nebyl z nejvyššího podání plným obnosem přikázán a tudíž stravuje se ubíráním příslušných částek, vyčerpá se dříve, když se úrokuje po předu, než úrokuje-li se po zadu.

Stejně, jak jsme právě vylíčili, bude se vše míti i za platnosti dnešního zákona, pokud zůstane uhražovací kapitál na nemovitosti pojištěn, ať již to bude poznámkou anebo vkladem v pořadí uhraženého práva. Jinak má se však věc, když složen bude hotově a uložen pod úrok do spořitelen. Skládání toto zavádí do našeho exekučního práva cosi nového. Trváme na tom, že nikoli se zdarem. Nehledíc ku vyvazení simultánních závazků v příčině reálních břemen, kdež jsme pro ulehčení hypothek doporučovali složení uhražovacích kapitálů, jest skládání toto

v každém ohledu zavržitelné.[5]) Jednoduchý jinak princip úhrady služebností a reálních břemen stává se skládáním tímto složitým, těžkopádným. Důvod tohoto nového útvaru bylo asi vyvazení statků z uhražovacích kapitálů na prospěch úvěrní jich způsobilosti. Účelu toho dosáhlo se jen částečně. Zůstanouť služebnosti a reální břemena na statcích nadále váznouti (§ 229. ex. ř.)[6]) a stanovení jich uhražovacích kapitálů, jak jsme uvedli, není definitivní, nýbrž jen dočasné, pokud nedojde totiž k nucené dražbě za jiných hospodářských poměrů. Účel sám neprospívá zase hospodářsky jinde. Jak zkušenosť učí, jsou usedlosti s uhražovacími kapitály nejvíce prodejné, poněvadž uhražovací kapitál jest nevypověditelné passivum, jehož zúrokování, naturální výkon práva lehko se nese.

Samo ustanovení exekučního řádu pak o skládání uhražovacích kapitálů jako každý nově utvořený útvar není provedeno v podrobné stavbě. Je, abychom tak řekli, pouze nahozeno. Praksi bude teprvé náležeti, aby provedla stavbu dopodrobna, ačli sama nezhrozí se své práce a výsledku, kterého jí dojde.

Tak nahozeno jest pouze v exekučním řádu, že úroky uhražovacího kapitálu přináležeti budou po dobu trvání závady vydražiteli. Neprovedeno však podrobně, jak připoutají se úroky tyto k nemovitosti, na níž uhražená práva jsou vtělena a na které se skutečný jich výkon děje. Vydražitel jen ve výminečných případech zůstane stále až do zániku uhraženého práva vlastníkem vydražené nemovitosti. Tato může však buď z volné ruky neb nucenou dražbou přejíti z ruky jeho do ruky jiné. Jak tu se sprostředkuje převod práva bráti úroky z uhražovacího kapitálu na nového nabyvatele? S vůlí vydražitele, bez jeho vůle nebo i proti jeho vůli?

Neproveden dále v exekučním řádu nerozlučný svazek ekvivalentu výkonu uhraženého práva s tímto výkonem. Složením uhražovacího kapitálu do spořitelen, aby zapravoval se z jeho úroků výkon práva, utvoří se nový fond, z něhož plynouti bude vydražiteli důchod. Při uhražovacím kapitále, ponechaném na nemovitosti, stravuje se tento důchod mlčky, ipso facto. Při uhražovacím kapitále, složeném pod úrok do spořitelen, odpoután je od výkonu uhraženého práva a plyne samostatně v jmění vydražitelovo. I podléhá tak jako každý jiný důchod exekučnímu zasáhání vydražitelova věřitele.

To napadá při prvním pohledu na nový útvar. Právní život odkryje na svých různosměrných cestách asi ještě jiné nedostatky a bude mu kostrbatosť přihlazovati účelnou srovnalostí. Důchod, který plynouti bude vydražiteli z uhražovacího kapitálu, bude asi těžko vyprostiti ze zasáhání vydražitelova věřitele, takže musí se

---

[5]) Viz též *Worel*, str. 55. a násl.
[6]) *Wocel*, str. 82.

nechati svému osudu. Pro převod práva bráti úrok z uhražovacího kapitálu s vydražitele na jeho singularního nástupce musí se však v zákoně najíti cesta. Shledáváme ji v §§ 219. a 225. ex. ř. ve slovech: »um die vom Tage der Erteilung des Zuschlages an verfallenden Leistungen oder deren Geldwert aus den Zinsen zu berichtigen« [7]) a hlavně v § 225. 2. odst.: »Die Zinsen gebühren für die Dauer der fraglichen Last dem Ersteher.« Má-li se totiž z úroků výkon práva zapravovati, a náležejí-li úroky tyto po dobu trvání závady vydražiteli, patrno z toho, že mezi vydražitelem, trváním závady a zapravováním dávek musí býti stálý poměr, aby se na úroky tyto mohl činiti nějaký nárok. Z toho však plyne, že není tak zhola snadno, aby se vydražiteli na pouhou jeho žádosť jen na základě exekučních spisů úroky z uhražovacího kapitálu vyplácely, [8]) nýbrž že musí jeho žádosť býti příslušně doložena, aby tu o trvání závady a zapravování dávek nebylo pochybnosti. Jakým způsobem se toto doložení stane, zdali snad bezpečným prohlášením subjektů dotýčného práva nebo vysvědčením obecního úřadu, dále průkazem dosavadního vlastnictví [9]) anebo jinak, to musí býti ponecháno praksi. Dojde-li ku převodu nemovitosti z volné ruky, bude tu třeba prohlášení převodce, ať již v žádosti nebo při položeném roku nebo subsumováním dle § 56. ex. ř., že souhlasí s tím, aby se novému nabyvateli úroky z doby před převodem vyplatily. Nebude li v příčině poměru, za jakou dobu přináležejí úroky novému nabývateli, mezi tímto a dřívějším majitelem souhlasu, bude exekučnímu soudci strany po rozumu § 55. ex. ř. vyslechnouti, věc vyšetřiti a rozhodnouti, nepohoršujíc soukromé právo, které má jedna strana proti druhé. Z povahy věci plyne také, že vydražitel nebo jeho nástupce může žádati úroky jen tehdy, když byl sám dávky odvedl. Bylo by tedy žádosť jeho odmítnouti, kdyby se nalézal v prodlení v příčině jich odvádění. Kdyby opačný náhled byl správný, vedlo by to k té nesrovnalosti, že by dotýčný subjekt uhraženého práva mohl při novém rozvrhu nezapravené dávky účtovati, ačkoli úrokový jich ekvivalent byl zaplacen. V potřebě průkazu, že dávky skutečně byly plněny, bude ležeti korektiv shora uvedeného nebezpečí, že důchod vydražitelům z uhražovacího kapitálu odňat bude svému účelu exekučním zasáháním jeho věřitele.

Bude-li materielní otázka povolení výplaty šťastně odbyta, přijdou na řadu ještě svízele formální Soud nebude moci povoliti výplatu ihned, nýbrž poukáže nejprvé depositní úřad, aby úroky realisoval. Když tento o tom zprávu podá, nastane teprvé sku-

---

[7]) Srvn. také § 226. ex. ř. II. odst.

[8]) *Neumann*, str. 324.

[9]) *Neumann* l. c. navrhuje, aby depositní úřad byl poukázán, aby vydražiteli každoročně úroky výplácel proti výkazu, že oprávněný jest ještě živ.

tečné povolení výplaty a v depositním úřadě pak proti řádné kvitanci výplata sama.

Princip přejímání závad beze srážky dle § 150. ex. ř. prolomen i v příčině uhražovacích kapitálů, složených pod úrok do spořitelen.[10]) I bude tu postupovati podle pravidel, která jsme vytkli nahoře v příčině kapitálů, na nemovitosti ponechávaných. Případný rozdíl mezi kapitálem nyní a dříve vyšetřeným složí se na úrok nově

Když uvážíme všecky tyto nesnáze, seznáme, že myšlénka ukládání uhražovacích kapitálů do spořitelen není zdařilá, plna obtíží jak soudu, tak stranám. Proti souladu mezi splatností dávek břemene a splatností úroků uhražovacího kapitálu nastává tu také rozdvojení, že dávky jsou splatny jindy a úroky také jindy; dávky platí se třeba napřed, úroky však berou se povždy jen pozadu.

---

[10]) *Paupie*, str. 49. uvádí, že se v takovém případě závada nepřejímá ani se srážkou ani bez srážky, poněvadž prý se situace s pojmy těmi nekryje.

V.

Zánik.

Zánik uhražovacího kapitálu může býti dvojí, absolutní a relativní. O absolutním možno mluviti tehdy, když pomíjí na dobro; o relativním, když pomíjí jen vzhledem k uhraženému právu, pro jiný účel však trvá dále. Případy absolutního zániku nastanou, když při exekuční dražbě vyjde na prázdno aneb vyčerpá se ubíráním. Případy relativního zániku budou pak tehdy, když uhražené právo z jakýchkoli důvodů pomine. Zánikem není však klid práva, když na př. právo na ten čas není vykonáváno následkem konsolidace (§ 526 o. z. o.) nebo ztráty způsobilosti ku výkonu (§ 525 o. z. o.).[1]) O zániku uhražovacího kapitálu ve smyslu, o němž tuto jednáme, nelze také mluviti, když zaniká právo trvalé. Uhražovací kapitál práva trvalého, jak jsme ve IV. kapitole uvedli, zaniká tu hned, jak se vyšetří, dotýčně vydražiteli vyplatí. Je to sleva kupní ceny, která odpočítá se vydražiteli bez ohledu na to, co se v budoucnosti s právem takto uhraženým stane. Pomine-li proto takové právo v budoucnosti, je to jen hospodářský úspěch vydražitele, kterýž z provedené slevy neutvoří více rozdělovací podstatu pro věřitele, na prázdno vyšlé.

Zánik uhraženého práva může nastati všemi těmi způsoby, kterými práva vůbec zanikají. Nejhlavnější případy tu budou uplynutí času pro smrt oprávněného, vzdání se a promlčení. Uplynutím času pro smrt oprávněného může zanikati uhražovací kapitál také částečně, když totiž po smrti oprávněného béře polovici neb dvě třetiny dávek zbylý ještě spoluoprávněný. Vzdáním se může zanikati

[1]) Komu příslušejí v tomto mezidobí úroky uhražovacího kapitálu, třeba rozhodnouti podle povahy toho kterého případu. Z vtěleného uhražovacího kapitálu ušetří se povždy. Ze složeného odepře je romanistické nazírání na věc při konsolidaci, pro nezpůsobilosť k výkonu odeprou se tu povždy.

uhražovací kapitál, když oprávněný z různých příčin, snad proti úplatě od svého práva upustí. Sem spadati budou případy, kdy vzdá se výměnkář svého práva proto, poněvadž o důchod jeho postaráno bude starobní pokladnou, do níž se část uhražovacího kapitálu uloží. Promlčením pomine právo, když to vysloveno bude nálezem soudním nebo provedeno amortisací. Případy tohoto druhu budou praktické jen tenkráte, když osoby oprávněné jsou již v čas rozvrhu nezvěstné, a je-li tu podmínek promlčecích. Uhražovací kapitál vyšetří se tu pouze prozatímně do té doby, do kdy právoplatným nálezem nebo amortisačním dekretem o dotýčném právě rozhodnuto nebude.[2])

Z absolutního zániku uhražovacího kapitálu nemá vyjití jeho na prázdno při nové exekuční dražbě do sebe žádné zvláštní zajímavosti. Vyjde na prázdno jako každé jiné passivum a s ním ovšem vyjde na prázdno také uhražené právo. Důležité je tu však stravování uhražovacího kapitálu jeho ubíráním. Stravování toto bude různé, bude-li uhražovací kapitál složen pod úrok do spořitelen anebo bude-li na nemovitosti ponechán. Kapitál, uložený do spořitelen bude se stravovati v některých případech pomaleji než kapitál, ponechaný na nemovitosti. Kapitál, uložený do spořitelen, jak již jsme na jiném místě uvedli, bude se povždy úrokovati po zadu a tedy teprvé při vybírání úroků, po zadu plynoucích, stravovati. Kapitál, ponechaný na nemovitosti, bude se úrokovati při splatnosti těch kterých dávek napřed, a při této splatnosti budou se z něho nedostávající se částky ubírati. Úrokování po zadu a dle toho také ubírání kapitálu děje se ovšem na škodu vydražitele, poněvadž se uhražovací kapitál uměle udržuje, jakkoli vlastně jeho hospodářský základ již zanikl. Pro takovéto úrokování a ubírání třeba při vypočítávání zbytku činiti rozdíl. Činí-li na př. uhražovací kapitál 300 K, zbytek jeho 200 K, 5%ní důchod 15 K, činí zbytek uhražovacího kapitálu na konci prvního roku 195 K. Př úrokování anticipátním činí však zbytek uhražovacího kapitálu již na začátku roku 194 K 74 h a na konci roku místo 195 K již jen 189 K 22 h.[3]) Pokud se dosavad jakési vzorce pro umořování uhražova-

[2]) Úroky vtěleného uhražovacího kapitálu po tu dobu, než se řízení provede, budou přináležeti vydražiteli; úroky ze složeného uhraž. kapitálu rozmnoží rozdělovací podstatu. Pokud by dražební podmínky stanovily, že se má převzíti taková promlčená závada beze srážky, bude míti provedení promlčení jen vliv pro příští dražbu a nikoli pro dražbu právě přítomnou. Jinak *Worel*, str. 80. a *Menoušek*, str. 69.

[3]) Již na začátku roku třeba totiž odpočísti z uhraž. kapitálu obnos 5 K. Důsledkem toho budou však úroky z uhraž. kapitálu 200 K o úrok z částky 5 K menší, takže i tento úrok třeba ubrati z uhraž. kapitálu, ale i z tohoto ubraného úroku ujde důchod, takže i tento důchod třeba vzíti z uhraž. kapitálu. Na praktickém příkladě bude to jasnější. Úrok z 5 K $= \frac{5 \times 5}{100} = 0{\cdot}25$ K, [úrok z 0·25 K $= \frac{0{\cdot}25 \times 5}{100} = 0{\cdot}01$ K. Úbytek uhražovacího

cího kapitálu sestavovaly, nebral se ohled na toto anticipátní úrokování,[4]) takže tím všechny případy úmoru správně mathe-

kapitálu na začátku roku bude tedy činiti $5 + 0{\cdot}25 + 0{\cdot}01 = 5{\cdot}26$ K. Pomocí rovnice dostaneme úbytek tento, označíme-li důchod z nezkráceného uhražovacího kapitálu (300 K) písmenou D (15 K), zbytek uhražovacího kapitálu písmenou K (200 K), platebný úrok (5 %) písmenou q a uvážíme-li, že při anticipátním úrokování ubere se q (5) hned na počátku z kapitálu, takže za 100—q K zůstane se dlužno 100 K, tedy za Z—D zůstane se dlužno x, takže tedy

$$100 - q : 100 = (K - D) : x, \text{ z čehož plyne, že}$$

$$x = (K - D) \cdot \frac{100}{100 - q}$$

Odpočteme-li tento zbytek uhražovacího kapitálu od původního zbytku před splátkou, dostaneme, že splátka

$$S = K - (K - D) \cdot \frac{100}{100 - q}$$

čili jinak psáno

$$S = K \cdot \frac{100 - q}{100 - q} - (K - D) \cdot \frac{100}{100 - q}$$

z čehož plyne

$$S = \frac{100\,K - q\,K - 100 + 100\,D}{100 - q}$$

neboli zkráceno

$$S = \frac{100\,D - q\,K}{100 - q}$$

Odpočteme-li tedy tuto splátku od celého důchodu (D), obdržíme formuli pro úroky (U) ze zbytku uhražovacího kapitálu

$$U = D - \frac{100\,D - q\,K}{100 - q}$$

čili jinak psáno

$$U = D \cdot \frac{100 - q}{100 - q} - \frac{100\,D - q\,K}{100 - q}$$

z čehož následuje

$$U = \frac{100\,D - q\,D - 100\,D + q\,K}{100 - q}$$

neboli zjednodušeno

$$U = (K - D) \cdot \frac{q}{100 - q}$$

Dosadíme-li pak do vzorce

$$S = \frac{100\,D - q\,K}{100 - q}$$

shora uvedený důchod 15 K za D, zbytek kapitálu 200 K za K, činí úbytek uhražovacího kapitálu

$$S = \frac{100 \cdot 15 - 5.200}{95} = 5.26 \text{ K}$$

$$\text{úroky } U = (200 - 15) \cdot \frac{5}{95} = 9\,74 \text{ K}$$

$$S + U = 5{\cdot}26 + 9{\cdot}74 = 15 \text{ K}.$$

O počtech těchto viz *Spitzer*, Tabellen für Zinses-Zinsen und Rentenrechnung etc. Vídeň 1886, 471. a násl.

[4]) *Klineberger*, Právník 1887, str. 181. a násl.; *Hromádko* tamže str. 511., *Menoušek* str. 35.

maticky vystiženy nebyly. Připojujeme proto na konci svého spisu tabulky, podle nichž bude snadno vypočítati si, kolik zbývá na uhražovacím kapitále v tom kterém roce, ať již jde o úrokování dekursivní nebo anticipátní.

Při takovémto umořování uhražovacího kapitálu může nadejíti doba, že kapitál uhražovací nedosahuje již ani výše sumy, na niž jednotlivé roční období neb roční dávka neb konání byly oceněny. Nedostačitelnosť tato ničí právo samo hned z počátku aneb menší jeho objem, ničíc je samo, jakmile ve svém zmenšeném objemu bylo vykonáno. Ničí je samo hned z počátku, když jde o právo nedílné. Poněvadž však se při vyšetřování uhražovacích kapitálů těch kterých práv béře za základ roční doba, stávají se práva sama o sobě nedílná dílnými, dá-li se trvání jich rozložiti na dílce, z nichž roční doba sestává, půlroky tedy, čtvrtroky, měsíce a dny.[5]) Jsou-li předmětem dávek peníze, jedná-li se tedy o peněžitý důchod, je míra zmenšení dána sama sebou. Zmenšená peněžitá dávka rovná se zbytku uhražovacího kapitálu. Jinak určuje míru zmenšení poměr mathematický: Hledaná dávka nebo doba trvání práva má se ku zbytku uhražovacího kapitálu jako se má nezmenšená dávka neb doba trvání práva ku své při rozvrhu nejvyššího podání vyšetřené roční hodnotě. Tvoří-li obsah práva jen jediné oprávnění, je tento poměr jen jediný: je-li oprávnění více, je i poměrů více. Mezi nimi pak v příčině poměrné participace rozhoduje zase poměr (§ 218 ex. ř.).[6])

---

[5]) Co je v tomto případě nedílným, rozhoduje tedy quaestio facti. Nedílnou není tedy služebnosť bytu, poněvadž, jsouc sama o sobě ovšem nedílnou, uvedena jest při svém ocenění na roční dobu, která na měsíce, téhodny a dny se rozpadá. Poněvadž při tomto ocenění ročnímu trvání této služebnosti jistá roční její cena na způsob nájemného odpovídá, je možno vypočítati, co z této ceny na jednotlivé měsíce, téhodny a dny vypadá. Nedílným však je užívání neb požívání hospodářských pozemků, poněvadž lze jich užiti ročně toliko jednou. Dílnou je služebnosť pastvy, pokud by záležela v určitém počtu stejných období, v kterých by se vykonávala; nedílnou je však, pokud je neobmezena, nelzeť ji na dílce roční doby rozděliti, ježto každodenně vykonávána býti nemůže.

[6]) Záleželo-li na př. právo v dávce 3 *hl* žita a byl-li v exekuční dražbě 1 *hl* odhadnut na 16 K, 3 tedy na 48 K, a činí-li zbylý uhražovací kapitál 40 K, zní onen poměr takto

$$x : 40 = 3 : 48$$

tedy

$$x = \frac{120}{48} = 2\,hl\ 50\ l.$$

Je-li předmětem výměnku služebnosť bytu a byla-li při exekuční dražbě na ročních 80 K odhadnuta, zbývá-li však na uhražovací kapitál i s příslušným úrokem pouze 60 K, zní úměra potřebná takto

$$x : 60 = 365 : 80$$

tedy

$$x = \frac{60 \cdot 365}{80} = 273{\cdot}75.$$

Relativní zánik uhražovacího kapitálu vrhá vlastně tento kapitál v stadium prvního rozvrhu. Rozúčtování jeho, když za platnosti dřívějšího práva byl vyšetřen, bude se proto díti dle pravidel dřívějšího práva (Čl. XXXV. úv. zák. k ex. ř.). [7]) Uhražovací kapitál, dosaváde služebností nebo reálním břemenem poutaný, uvolní se tímto zánikem a jako část nejvyššího podání rozdělí mezi ony oprávněné, kterým by byla připadla, kdyby služebnosti nebo reálního břemene vůbec bylo nebylo. Tito oprávnění mají nárok na část tohoto podání z důvodu svého prvotního práva, zástavního práva s příslušným pořadím. Tato okolnosť by měla míti za následek, že práva jejich, čekajíce na budoucí, odložený rozvrh, měla by zůstati na vydražené nemovitosti nadále zapsána, aby pak na základě svého pořadí uspokojení brala z uvolněné části nejvyššího podání. Tytéž však zásady hospodářské, které vytvořily uhražovací kapitál jako úhradní fond dotýčného práva, sformovaly i právní stránku pohledávek, na tento kapital odkázaných. Prakse dala se jimi vésti, podporována jsouc i soudobými právními názory o významu exekuční dražby pro zástavní právo, jak v judikatuře výrazu docházely. Exekuční dražbou vstoupilo na místo hypotheky nejvyšší podání, které je pro pohledávky, na něm participující, zavazeno. Nemohly proto pohledávky tyto nadále zůstati zapsány na nemovitosti. [8]) Prakse je tedy vymazávala, odkazujíc je na uhražovací kapitál služebností a reálních břemen [9]) jako fond, z kterého budou bráti úhradu, když se uvolní. Uhražovací kapitál pak za všech okolností, které ku vzniku jeho působily, zejména že lze jej vyčerpati pro ekvivalent uhražovaného plnění, a v knihách poznamenati, nabyl zvláštní samostatné existence, které pak již ani tehdy nepozbýval, když uhražené právo pomíjelo. Pominutím práva se ovšem účel jeho změnil. Místo úhrady, kterou dával dosavad svými úroky, nastupovala úhrada, kterou dával svou podstatou. Uhražovací kapitál bylo po zániku uhraženého práva vyplatiti věřitelům na prázdno vyšlým, dotýčně exekutu. Tato nová úhrada tvořila tedy povinnosť k výplatě, dluh, a poněvadž tento dluh platiti měla realita, tvořila tato nová výplata dluh reální. Ať již se pro obor rakouského práva trvá na pojmu zástavního práva, že povinnosť třetího zástavního dlužníka jest jen negativum, aby trpěl, aby se zástavní právo exekučními prostředky provedlo, [10]) pro uhražovací

takže služebnost bytu bude trvati 273 dny 18 hodin. Na paměti tu míti sluší, že vždy třeba bráti za základ ceny, které byly při exekuční dražbě vyšetřeny, nikoli ceny, které toho času platí.

[7]) Viz *Worel*, str. 59. Důležito jest to pro lhůtu stěžovací, která obnáší dle dřívějšího práva 14 dní, viz Links č. 5494.

[8]) *Ullmann*, Lehrbuch des Civilprocessrechtes, III. vyd., str. 576., rozh. z 10. dubna 1894 č. 4329 (J. M. V. B. 1894, str. 101.).

[9]) *Fuchs* č. 265., 279., 469., 554., *Links* č. 716., 1108., 1364., 3029., 3609., 3757 a rozh. cit. v pozn. 8.

[10]) Prakse tuto povahu jeho nyní ignoruje. I dříve již kladla prosbu na solvat aut restituat. Srvn. *Franken*, Lehrerbuch des deutschen Privatrechts

kapitál musíme přijmouti konstrukci přímé povinnosti jeho výplaty z té které reality. Žaloba toho, kdo je odkázán na uhražovací kapitál nemůže zníti na to, aby se trpělo vedení práva pro přikázanou pohledávku, nýbrž aby pohledávka byla zaplacena. Vždyť pro pohledávku tuto více žádné zástavní právo neváze, a jde-li o hyperochu, výplatnou exekutu, vůbec ani nikdy nevázlo! Pro uhražovací kapitál neváze pak na realitě také žádné zástavní právo, nýbrž jen povinnosť výplaty těm kterým oprávněným osobám. Základem žalobního nároku je tu převzatý cizí dluh, asignace, provedená hned při prvním rozvrhu aneb zachovaná až k rozvrhu druhému (§§ 171, 219 ex. ř.). Poněvadž jde pak o převzatý cizí dluh, tu ovšem musí se jíti při žádosti o placení ku prvotnímu jeho základu, zda pohledávka je již splatná, bezvýminečná či závislá na výmince. Opomenutí odporu při rozvrhu bude tu ovšem pohledávku výminečnou zbavovati výminky, aniž by se tu vydražitel nebo jeho nástupce na to odvolávati mohl.

Nebyla-li tedy pohledávka, na uhražovací kapitál odkázaná, při jeho uvolnění splatná, nebude lze jinak než čekati, až splatnosti dojde. Zda tu bude vydražiteli nebo jeho nástupci složiti tuto pohledávku k soudu, aby pod úrok byla uložena, o tom rozhodovati budou dražební podmínky. Nebude li tu příslušného jich ustanovení, bude se věc posuzovati podle povahy toho kterého případu, a podle toho rozhodovati otázka, zda možno na složení naléhati čili nic. Ostatně pořadí uhraženého práva s poznámkou uhražovacího kapitálu bude chrániti pohledávku výminečnou nebo časem doloženou i pro budoucnosť.

Tolik o splatnosti jednotlivých pohledávek. Uhražené právo reaguje tu však na tuto splatnosť samo svým výkonem a poutá nějaký čas i po smrti oprávněného uhražovací kapitál ku vydražené realitě. Byly-li totiž dávky uhraženého práva odváděny napřed, stává se uhražovací kapitál splatným trprvé tehdy, až doba, za niž byly odvedeny, projde. Od té doby běží teprvé úroky jednotlivých pohledávek, které výkon práva uhražovaného mezitím zastavoval.

Uhražovací kapitál, zahrnut v soustavu našeho práva, je tedy dluh nemovitosti, jehož úroky po čas trvání uhraženého práva přísluší vydražiteli. Má své analogon v stávající soustavě našeho práva v reálních břemenech, ale liší se od nich, poněvadž směřuje ku placení dluhu jen jednou. Tato povaha uhražovacího kapitálu udává nám také formu pro pojištění jeho v knihách v pořadí uhraženého práva, jehož jsme se v III. kapitole dotkli. Je to vklad samého uhražovacího kapitálu a nikoli vklad práva zástavního za tento kapitál.

---

str. 236. a code civ. čl. 2168.: Le tiers détenteur est tenu . . . ou de payer tous les interêts et capitaux exigibles, à quelque somme qu'ils puissent monter ou de delaisser l'immeuble hypothéqué . . .«

Uhražovací kapitál, uložený pod úrok do spořitelen, je ovšem povahy jiné. Je to jen složená část nejvyššího podání, jejíž užívání přísluší vydražiteli. Tato část rozvrhne se mezi věřitele, dotýčně jim vyplatí jako každé jiné nejvyšší podání, k soudu složené, když uhražené právo odpadne. I zde zadrží dávky, napřed odváděné, jeho výplatu až do té doby, až úrokový ekvivalent jich úhrady se vystojí.

* * *

TABULKY

pro

úmor uhražovacích kapitálů

a

zákup výměnkářského důchodu v zemském pojišťovacím fondu císaře Františka Josefa I.

Tab. I.

Celoroční úrokování.

Roky	4%		5%	
	dekursiv.	anticip.	dekursiv.	anticip.
1	1·00	1·00	1·00	1·00
2	2·04	2·0416 6667	2·05	2·0526 3158
3	3·1216	3·1267 3611	3·1525	3·1606 6482
4	4·2464 64	4·2570 1678	4·3101 25	4·3270 1560
5	5·4163 2256	5·4343 9248	5·5256 3125	5·5547 5326
6	6·6329 7546	6·6608 2550	6·8019 1281	6·8471 0870
7	7·8982 9448	7·9383 5990	8·1420 0845	8·2074 8284
8	9·2142 2626	9·2691 2489	9·5491 0888	9·6394 5562
9	10·5827 9531	10·6553 3843	11·0265 6432	11·1467 9539
10	12·0061 0712	12·0993 1087	12·5778 9254	12·7334 6883
11	13·4863 5141	13·6034 4882	14·2067 8716	14·4036 5140
12	15·0258 0546	15·1702 5919	15 9171 2652	16·1617 3832
13	16·6268 3768	16·8023 5332	17·7129 8285	18·0123 5612
14	18·2919 1119	18·5024 5137	19·5986 3199	19·9603 7487
15	20·0235 8764	20·2733 8685	21·5785 6359	22 0109 2091
16	21·8245 3114	22·1181 1130	23·6574 9177	24·1693 9044
17	23·6975 1239	24·0396 9927	25·8403 6636	26·4414 6362
18	25·6454 1288	26·0413 5341	28·1323 8467	28·8331 1960
19	27·6712 2940	28·1264 0980	30·5390 0391	31·3506 5221
20	29·7780 7858	30·2983 4354	33·0659 5410	34·0006 8653
21	31·9692 0172	32·5607 7452	35·7192 5181	36·7901 9635
22	34·2479 6979	34·9174 7346	38·5052 1440	39·7265 2247
23	36·6178 8858	37·3723 6819	41·4304 7512	42·8173 9208
24	39·0826 0412	39·9295 5019	44·5019 9887	46 0709 3903
25	41·6459 0829	42·5932 8145	47·7270 9882	49·4957 2529
26	44·3117 4462	45·3680 0151	51·1134 5376	53·1007 6347
27	47·0842 1440	48·2583 3490	54·6691 2645	56·8955 4049
28	49·9675 8298	51·2690 9886	58·4025 8277	60·8900 4262
29	52·9662 8630	54·4053 1132	62·3227 1191	65·0947 8171
30	56·0849 3775	57·6721 9929	66·4388 4750	69·5208 2285
31	59·3283 3526	61·0752 0759	70·7607 8988	74·1798 1353
32	62·7014 6867	64·6200 0791	75·2988 2937	79·0840 1424
33	66·2095 2742	68·3125 0824	80·0637 7084	84·2463 3078
34	69 8579 0851	72·1588 6275	85·0669 5938	89·6803 4819
35	73·6522 2486	76·1654 8203	90·3203 0735	95·4003 6651
36	77·5983 1385	80·3390 4378	95·8363 2272	101·4214 3844
37	81·7022 4640	84·6865 0394	101·6281 3886	107·7594 0888
38	85·9703 3626	89·2151 0827	107·7095 4580	114·4309 5672
39	90·4091 4971	93·9324 0444	114·0950 2309	121·4536 3865
40	95·0255 1570	98·8462 5463	120·7997 7424	128·8459 3542
41	99·8265 3633	103·9648 4857	127·8397 6295	136·6273 0044
42	104·8195 9778	109·2967 1726	135·2317 5110	144·8182 1099
43	110·0123 8169	114·8507 4715	142·9933 3866	153·4402 2209
44	115·4128 7696	120 6361 9495	151·1430 0559	162·5160 2326
45	121·0293 9204	126·6627 0307	159·7001 5587	172·0694 9817
46	126·8705 6772	132·9403 1570	168·6851 6366	182·1257 8754
47	132·9453 9043	139·4794 9552	178·1194 2185	192·7113 5531
48	139·2632 0604	146·2911 4117	188·0253 9294	203·8540 5822
49	145·8337 3429	153·3866 0538	198·4266 6259	215·5832 1918
50	152·6670 8366	160·7777 1394	209·3479 9572	227·9297 0440

Tab. II.

Půlletní úrokování.

Půl-roky	4%		5%	
	dekursiv.	anticip.	dekursiv.	anticip.
1	1·00	1·00	1·00	1·00
2	2·02	2 0204 0816	2·025	2·0256 4103
3	3·0604	3·0616 4098	3·0756 25	3·0775 8054
4	4·1216 08	4·1241 2345	4·1525 1563	4·1564 9286
5	5·2040 4016	5·2082 8924	5·2563 2852	5·2630 6960
6	6·3081 2096	6·3145 8085	6·3877 3673	6·3980 2010
5	7·4342 8338	7·4434 4985	7·5474 3015	7·5620 7190
8	8·5829 6905	8·5953 5699	8·7361 1590	8·7559 7118
9	9·7546 2843	9·7707 7244	9·9545 1880	9·9804 8326
10	10·9497 2100	10·9701 7596	11·2033 8177	11·2363 9309
11	12·1687 1542	12·1940 5710	12·4834 6631	12·5245 0573
12	13·4120 8973	13·4429 1541	13·7955 5297	13·8456 4690
13	14·6803 3152	14·7172 6062	15·1404 4179	15·2006 6349
14	15 9739 3815	16 0176 1288	16·5189 5284	16·5904 2409
15	17·2934 1692	17·3445 0294	17·9319 2666	18·0158 1958
16	18·6392 8525	18·6984 7239	19·3802 2483	19·4777 6368
17	20·0120 7096	20·0800 7386	20·8647 3045	20·9771 9351
18	21·4123 1238	21·4898 7129	22·3863 4871	22·5150 7027
19	22·8405 5863	22·9284 4009	23·9460 0743	24·0923 7976
20	24·2973 6980	24·3963 6744	25·5446 5761	25·7101 3309
21	25·7833 1719	25·8942 5249	27·1832 7405	27·3693 6727
22	27·2989 8354	27·4227 0662	28·8628 5590	29·0711 4592
23	28·8449 6321	28·9823 5369	30·5844 2730	30·8165 5992
24	30·4218 6247	30·5738 3030	32·3490 3798	32·6067 2812
25	32·0302 9972	32·1970 8602	34·1577 6393	34·4427 9808
26	33·6709 0572	33·8538 8370	36·0117 0803	36·3259 4674
27	35·3443 2383	35·5457 9969	37·9120 0073	38·2573 8128
28	37·0512 1031	37·2712 2417	39·8598 0075	40·2383 3977
29	38·7922 3451	39·0318 6140	41·8562 9577	42·2700 9207
30	40 5680 7921	40·8284 3000	43·9027 0316	44·3539 4059
31	42·3794 4079	42·6616 6327	46·0002 7074	46·4912 2111
32	44·2270 2961	44·5323 0945	48·1502 7751	48·6833 0371
33	46·1115 7020	46·4411 3210	50·3540 3445	50·9315 9355
34	48·0338 0160	48·3889 1030	52·6128 8531	53·2375 3184
35	49·9944 7763	50·3764 3908	54·9282 0744	55·6025 9676
36	51·9943 6719	52·4045 2968	57·3014 1263	58·0283 0437
37	54·0342 5453	54·4740 0988	59·7339 4794	60·5162 0961
38	56·1149 3962	56·5857 2436	62·2272 9664	63·0679 0729
39	58·2372 3841	58·7405 3506	64·7829 7906	65·6850 3312
40	60·4019 8318	60·9393 2149	67·4025 5354	68·3692 6474
41	62·6100 2284	63·1829 8112	70·0876 1737	71·1223 2281
42	64·8622 2330	65·4724 2971	72·8398 0781	73·9450 7211
43	67·1594 6777	67·8086 6175	75·6608 0300	76·8420 2268
44	69·5026 5712	70·1924 5076	78·5523 2308	79·8123 3095
45	71·8927 1027	72·6249 4976	81·5161 3116	82 8588 0098
46	74·3305 6447	75·1070 9159	84·5540 3443	85·9833 8562
47	76·8171 7576	77 6398 8938	87·6678 8530	89·1880 8781
48	79·3535 1927	80·2243 7691	90·8595 8243	92·4749 6186
49	81·9405 8966	82·8616 0910	94·1310 7199	95·8461 1473
50	84·5794 0145	85·5526 6234	97·4843 4879	99·3037 0741

Tab. II.

Půlletní úrokování.

Půl-roky	4%		5%	
	dekursiv.	anticip.	dekursiv.	anticip.
51	87·2709 8948	88·2986 3504	100·9214 5751	102·8499 5632
52	90 0164 0927	91·1006 4800	104·4444 9395	106·4871 3469
53	92·8167 3746	93.9598 4490	108·0556 0629	110·2175 7404
54	95·6730 7221	96·8773 9276	111·7569 9645	114·0136 6568
55	98·5865 3365	99·8544 8240	115·5509 2136	117·9678 6224
56	101·5582 6432	102·8923 2898	119·4396 9140	121·9926 7922
57	104·5894 2961	105·9921 7243	123·4256 8676	126·1206 9663
58	107·6812 1820	109·1552 7799	127·5113 2893	130·3545 6065
59	110·8348 4257	112·3829 3673	131·6991 1215	134·6969 8528
60	114·0515 3942	115 6764 6605	135·9915 8995	139·1507 5413
61	117·3325 7021	119·0372 1025	140·3913 7970	143·7187 2219
62	120·6792 2161	122·4665 4107	144·9011 6419	148·4038 1763
63	124·0928 0604	125·9658 5824	149·5236 9330	153·2090 4372
64	127·5746 6216	129·5365 9004	154·2617 8563	158·1374 8074
65	131·1261 5541	133·1801 9392	159·1183 3027	163·1922 8794
66	134·7486 7852	136·8981 5706	164·0962 8853	168·3767 0558
67	138·4436 5209	140·6919 9700	169·1986 9574	173·6940 5700
68	142·2125 2513	144·5632 6224	174·4286 6314	179·1477 5077
69	146·0567 7563	148·5135 3290	179·7893 7971	184·7412 8285
70	149·9779 1114	152·5444 2133	185·2841 1421	190·4782 3882
71	153 9774 6937	156·6575 7278	190·9162 1706	196·3622 9622
72	158 0570 1875	160·8546 6611	196·6891 2249	202·3972 2689
73	162·2181 5913	165·1374 1439	202·6063 5055	208·5868 9938
74	166 4625 2231	169·5075 6571	208·6715 0931	214·9352 8141
75	170·7917 7276	173·9669 0378	214·8882 9705	221·4464 4248
76	175·2076 0821	178·5172 4876	221·2605 0447	228·1245 5638
77	179·7117 6038	183·1604 5792	227·7920 1709	234·9739 0398
78	184·3059 9558	187·8984 2645	234·4868 1751	241·9988 7588
79	188 9921 1549	192·7330 8821	241·3489 8795	249·2039 7526
80	193·7719 5780	197·6664 1654	248·3827 1265	256·5938 2078
81	198·6473·9696	202·7004 2504	255·5922 8047	264·1731 4952
82	203·6203 4490	207·8371 6841	262·9820 8748	271·9468 2002
83	208·6927 5180	213 0787 4328	270·5566 3966	279·9198 1541
84	213·8666 0683	218·4272 8906	278·3205 5566	288·0972 4657
85	219·1439 3897	223·8849 8883	286·2785 6955	296·4843 5546
86	224·5268 1775	229·4540 7024	294·4355 3379	305·0865 1842
87	230·0173 5411	235·1368 0637	302·7964 2213	313·9092 4966
88	235·6177 0119	240·9355 1670	311·3663 3268	322·9582 0478
89	241·3300 5521	246·8525 6806	320·1504 9100	332·2391 8439
90	247·1566 5632	252·8903 7557	329·1542 5328	341·7581 3783
91	253·0997 8944	259 0514 0365	338·3831 0961	351·5211 6701
92	259·1617 8523	265·3381 6699	347·8426 8735	361·5345 3027
93	265·3450 2094	271·7532 3162	357·5387 5453	371·8046 4643
94	271 6519 2135	278·2992 1594	367·4772 2339	382·3380 9890
95	278·0849 5978	284·9787 9177	377·6641 5398	393·1416 3990
96	284·6466 5898	291·7946 8548	388·1057 5783	404·2221 9477
97	291·3395 9216	298·7496 7906	398 8084 0177	415·5868 6643
98	298·1663 8400	305·8466 1129	409·7786 1182	427·2429 3992
99	305·1297 1168	313·0883 7887	421·0230 7711	439·1978 8710
100	312·2323 0591	320·4779 3762	432·5186 5404	451·4593 7139

Tab. III.

Čtvrtletní úrokování.

Čtvrt-roky	4%		5%	
	dekursiv.	anticip.	dekursiv.	anticip.
1	1·00	1·00	1·00	1·00
2	2·01	2·0101 0101	2·0125	2·0126 5823
3	3 0301	3·0304 0506	3·0376 5625	3·0381 3492
4	4·0604 01	4·0610 1521	4·0756 2695	4·0765 9233
5	5·1010 0501	5·1020 3557	5·1265 7229	5·1281 9476
6	6·1520 1506	6·1535 7128	6·1906 5444	6·1931 0861
7	7·2135 3521	7·2157 2857	7·2680 3762	7·2715 0239
8	8·2856 7056	8.2886 1471	8·3588 8809	8·3635 4679
9	9·3685 2727	9·3723 3810	9·4633 7420	9·4694 1439
10	10·4622 1254	10 4670 0818	10·5816 6637	10·5892 8044
11	11·5668 3467	11·5727 3553	11·7139 3720	11·7233 2184
12	12·6825 0301	12·6896 3185	12·8603 6142	12·8717 1828
13	13·8093 2804	13·8178 0995	14·0211 1594	14·0346 5139
14	14·9474 2132	14·9573 8379	15·1963 7988	15·2123 0517
15	16 0968 9554	16·1084 6847	16·3863 3463	16·4048 6599
16	17·2578 6149	17·2711 8028	17 5911 6382	17·6125 2248
17	18·4304 4314	18·4456 3664	18·8110 5336	18·8354 6583
18	19·6147 4757	19·6319 5620	20·0461 9153	20·0738 8955
19	20·8108 9504	20·8302 5879	21·2967 6893	21·3279 8932
20	22·0190 0399	22·0406 6545	22·5629 7854	22·5979 6393
21	23·2391 9403	23·2632 9843	23·8450 1577	23·8840 1412
22	24·4715 8598	24·4982 8124	25·1430 7847	25·1863 4349
23	25·7163 0183	25·7457 3863	26·4573 6695	26·5051 5805
24	26 9734 6485	27·0057 9660	27·7880 8403	27·8406 6636
25	28·2431 9950	28·2785 8242	29·1354 3508	29·1930 7974
26	29·5256 3150	29·5642 2467	30·4996 2802	30·5626 1252
27	30 8208 8781	30·8628 5320	31·8808 7337	31·9494 8117
28	32·1290 9669	32·1745 9919	33·2793 8429	33·3539 0506
29	33·4503 8766	33·4995 9514	34 6953 7659	34·7761 0630
30	34·7848 9153	34·8379 7489	36·1290 6880	36·2163 1019
31	36 1327 4045	36·1898 7363	37·5806 8216	37·6747 4443
32	37·4940 6785	37·5554 2791	39·0504 4069	39·1516 3989
33	38·8690 0853	38·9347 7566	40 5385 7120	40·6472 3014
34	40·2576 9862	40·3280 5622	42·0453 0334	42·1617 5194
35	41·6602 7560	41·7354 1033	43·5708 6963	43·6954 4506
36	43·0768 7836	43·1569 8013	45·1155 0550	45·2485 5202
37	44·5076 4714	44·5929 0922	46·6794 4932	46·8213 1849
38	45 9527 2361	46·0433 4265	48·2629 4243	48·4139 9336
39	47·4122 5085	47·5084 2692	49·8662 2921	50·0268 2881
40	48·8863 7336	48·9883 1002	51·4895 5708	51·6600 7968
41	50·3752 3709	50·4831 4143	53·1331 7654	53·3140 0488
42	51·8789 8946	51·9930 7215	54·7973 4125	54·9888 6559
43	53·3977 7936	53·5182 5470	56·4823 0801	56·6849 2714
44	54·9317 5715	55·0588 4313	58·1883 3687	58·4024 5803
45	56·4810 7472	56·6149 9306	59·9156 9108	60·1417 2967
46	58·0458 8547	58·1868 6168	61·6646 3721	61·9030 1750
47	59 6263 4432	59·7746 0776	63·4354 4518	63·6865 9988
48	61·2226 0777	61·3783 9167	65·2283 8824	65·4927 5945
49	62·8348 3385	62·9983 7543	67·0437 4310	67·3217 8178
50	64·4631 8218	64·6347 2265	68·8817 8989	69·1739 5620

Tab. III.

Čtvrtletní úrokování.

Čtvrt-roky	4%		5%	
	dekursiv	anticip	dekursiv.	anticip.
51	66·1078 1401	66·2875 9864	70·7428 1226	71·0195 7596
52	67·7688 9215	67·9571 7034	72·6270 9741	72·9489 3772
53	69·4465 8107	69·6436 0641	74·5349 3613	74·8723 4204
54	70·1410 4688	71·3470 7718	76·4666 2283	76·8200 9303
55	72·8524 5735	73·0677 5473	78·4224 5562	78·7924 99.4
56	74·5809 8192	74·8058 1286	80·4027 3631	80·7898 7280
57	76·3267 9174	76·5614 2713	82·4077 7052	82·8125 2935
58	78·0900 5966	78·3347 7488	84·4378 6765	84·8607 8904
59	79·8709 6025	80·1260 3523	86·4933 4099	86·9349 7636
60	81·6696 6986	81·9353 8912	88·5745 0776	89·0354 1909
61	83·4863 6655	83·7630 1931	90·6816 8910	91·1624 4968
62	85·3212 3022	85·6091 1042	92·8152 1022	93·3164 0481
63	87·1744 4252	87·4738 4891	94·9754 0034	95·4976 2508
64	89·0461 8695	89·3574 2314	97·1625 9285	97·7064 5568
65	90·9366 4882	91·2600 2337	99·3771 2526	99·9432 4606
66	92·8460 1531	93·1818 4179	101·6193 3933	102·2083 5033
67	94·7744 7546	95·1230 7251	103·8895 8107	104·5021 2713
68	96·7222 2021	97·0839 1163	106·1882 0083	106·8249 3895
69	98·6894 4242	99·0645 5720	108·5155 5334	109 1771 5358
70	100·6763 3684	101·0652 0929	110·8719 9776	111·5591 4266
71	102·6831 0021	103·0860 6999	113·2578 9773	113 9712 8376
72	104·7099 3121	105·1273 4343	115·6736 2145	116·4139 5830
73	106·7570 3052	107·1892 3579	118·1195 4172	118 8875 5256
74	108·8246 0083	109·2719 5534	120·5960 3599	121·3924 5826
75	110 9128 4684	111·3757 1246	123·1034 8644	123·9290 7160
76	113·0219 7530	113·5007 1966	125·6422 8002	126·4977 9395
77	115·1521 9506	115·6471 9158	128·2128 0852	129·0990 3211
78	117·2037 1701	117·8153 4503	130·8154 6863	131·7331 9716
79	119 4767 5418	120·0053 9902	133·4506 6199	134·4007 0614
80	121·6715 2172	122·2175 7477	136·1187 9526	137·1019 8104
81	123·8882 3694	124·4520 9572	138·8202 8020	139·8374 4931
82	126·1271 1931	126·7091 8760	141·5555 3370	142·6075 4387
83	128 3883 9050	128·9890 7838	144·3249 7787	145·4127 0288
84	130·6722 7440	131·2919 9837	147·1290 4010	148·2533 6982
85	132·9789 9715	133·6181 8017	149·9681 5310	151·1299 9457
86	135·3087 8712	135·9678 5876	152·8427 5501	154·0430 3238
87	137·6618 7499	138·3412 7147	155·7532 8945	156·9929 4414
88	140·0384 9374	140·7386 5805	158·7002 0557	159·9801 9673
89	142·4388 7868	143·1602 6066	161·6839 5814	163·0052 6261
90	144·8632 6746	145·6063 2390	164·7050 0762	166·0686 2047
91	147·3119 0014	148·0770 9484	167·7638 2021	169·1707 5484
92	149·7850 1914	150·5728 2308	170·8608 6796	172·3121 5705
93	152·2828 6933	153·0937 6068	173·9966 2881	175·4933 2350
94	154·8056 9803	155·6401 6230	177·1715 8667	178·7147 5782
95	157·3537 5501	158·2122 8516	180·3862 3151	181 9769 6981
96	159·9272 9256	160·8103 8905	183·6410 5940	185·2804 7580
97	162·5265 6548	163·4347 3641	186·9365 7264	188·6257 9800
98	165·1518 3114	166·0855 9233	190·2732 7980	192·0134 6661
99	167·8033 4945	168·7632 2458	193·6516 6516	195·4440 1683
100	170·4813 8294	171·4679 0362	197·0723 4200	198·9179 9181

Tab. IV.

Jedna koruna ročního důchodu							
mužova koupí se:				ženina koupí se:			
při stáří let	za K	při stáří let	za K	při stáří let	za K	při stáří let	za K
20	20·41	51	12·83	20	20·84	51	13·52
21	20·21	52	12·50	21	20·63	52	13·16
22	20·—	53	12 20	22	20·41	53	12·83
23	19 81	54	11·77	23	20·21	54	12·50
24	19·61	55	11·50	24	20·—	55	12·05
25	19·42	56	11·13	25	19·81	56	11·77
26	19·24	57	10·88	26	19·61	57	11·37
27	19·05	58	10·53	27	19·50	58	11·—
28	18·87	59	10·21	28	19·39	59	10·64
29	18·70	60	9·81	29	19·24	60	10·21
30	18·52	61	9·53	30	19·—	61	9·91
31	18·21	62	9·18	31	18·76	62	9·53
32	17·90	63	8·85	32	18·52	63	9·18
33	17·72	64	8·55	33	18·36	64	8·85
34	17 55	65	8·20	34	18·19	65	8·48
35	17·25	66	7·88	35	17·86	66	8·13
36	16·95	67	7·58	36	17·71	67	7·82
37	16·67	68	7·25	37	17·55	68	7·52
38	16·43	69	6·95	38	17·25	69	7·20
39	16·16	70	6·67	39	17·10	70	6·85
40	15·90	71	6·37	40	16·95	71	6·54
41	15·63	72	6·10	41	16·67	72	6·25
42	15·39	73	5·82	42	16·40	73	5·96
43	15·16	74	5·56	43	16·13	74	5·69
44	14·93	75	5·32	44	15·88	75	5·44
45	14·61	76	5·08	45	15·39	76	5·19
46	14·29	77	4 84	46	15·16	77	4·96
47	14·09	78	4·61	47	14·93	78	4·72
48	13·70	79	4·41	48	14·50	79	4·51
49	13 34	80	4·21	49	14 09	80	4·30
50	13·16			50	13·89		

Tab. V.

(Ukázky.)

Jedna koruna důchodu manželů, který nezmenší se, jeden-li z nich zemře, koupí se

při stáří muže	při stáří ženy	za K	při stáří muže	při stáří ženy	za K	při stáří muže	při stáří ženy	za K
55	61	13·65	55	55	14·70	55	51	15·67
60	65	11·83	60	60	12·77	65	61	11·77
55	60	13·77	55	54	14·99	55	50	15·86
55	59	14·01	60	59	13·04	56	50	15·67
65	69	10·16	65	64	11·10	60	54	14·24
55	58	14·16	55	53	15·23	55	48	16·28
67	70	9·55	60	58	13·22	58	50	15·49
55	57	14·39	62	60	12·44	60	50	15·22
55	56	14·64	55	52	15·40			

Návod.

Tab. I.—III.[1])

Umře-li výměnkář, potřebuje praktik věděti, kolik kapitálu je vyčerpáno, a kolik tedy zbývá k rozvrhu mezi věřitele, na prázdno vyšlé. Ku snadnému výpočtu zbytku toho připojili jsme tabulky. Princip jich jest jednoduchý. Schodek, který při nedostatečném uhražovacím kapitále při dekursivním úrokování na konci roku, při anticipátním úrokování na začátku roku z uhražovacího kapitálu se odpočte, je základem svým každý rok stejný. Zvětšuje se však každým následujícím rokem o své úroky a úroky z úroků. Umořování uhražovacího kapitálu je tedy obrácené střádání stejných vkladů, v stejných lhůtách placených podle střádacího vzorce $Qn = \frac{q^n - 1}{q - 1} q$.[2]) Na této zásadě sestaveny byly připojené tabulky, při čemž q rovná se při celoročním dekursivním úrokování 4%ty, dotýčně 5%ty anticipátním $4\frac{1}{6}$%tům, dotýčně $5\frac{5}{19}$%tům, při pololetním úrokování dekursivními 2%ty ($\frac{4}{2}$), dotýčně $2\frac{1}{2}$%ty

[1]) Pro výpočet úmoru poskytli mi vzácné rady p. *Karel Paul*, profesor na gymnasiu v Slaném, a p. *Vilém Drda*, profesor na reálce v Lounech, kterýž poslední Spitzrovy a Studničkovy tabulky pro tento účel zvláště upravil a tabulku na čtvrtletní 5% úrokování anticipátní sám vypočítal. Konám proto milou povinnosť, když jim svůj dík vyslovuji.

[2]) Viz *Studnička*, Základy počtářství národohospodářského str. 82 a násl. a 222 a násl., *Spitzer*, Tabellen für Zinses-Zinsen- und Renten-Rechnung 1897 str. 159 a násl. *Hromádko* (Právník 1886 str. 511, Menoušek str. 36) vyslovuje princip tento ne dosti jasně: »Zkrácený výměnek (důchod) 5% úrokem nezkráceného (plného) důchodu umořovati, jest, co se týče počtu let (doby amortisační), tolik, jako přeplatek úrokový na konci každého roku pod složité úroky 5% tolik let do spořitelny ukládati, až dostoupí výše zkrácené kvoty.« Z pravidla toho není totiž dosti zřejmo, zda-li se ukládati má schodek prvního roku nebo schodek každého následujícího roku. Mělo by tedy býti připojeno, že se ukládati má úrokový přeplatek prvního roku.

($^5/_2$) anticipátním $2^2/_{49}$ %tům, dotýčně $2^{22}{}_{39}$ %tům, při čtvrtletním úrokování dekursivním 1%tem ($^4/_4$), dotýčně $1\,^1/_4$ %tem ($^5/_4$) anticipátním $1^1/_{99}$ %tům, dotýčně $1^{21}/_{79}$ %tům. Při dekursivním úroku p udává totiž výši anticipátního úroku úměra

$$(100 - p) : p = 100 : x, \text{ takže}$$

$$x = \frac{100\,p}{100 - p}\ ^3).$$

Abychom znázornili používání tabulek, uvedeme nejdříve celý prakticky vypočtený příklad.[4]) Kapitál uhražovací = 1000, kapitál přikázaný = 500. Dle toho jest původní důchod = 50, důchod zmenšený = 25 Bude tudíž:

na počátku		důchod	schodek	tudíž úbytek na kapitále
I. roku	500	25	50 — 25 = 25	500 — 25 = 475
II. »	475	23·75	50 — 23·75 = 26·25	475 — 26·25 = 448·75
III. »	448 75	22·44	50 — 22·44 = 27·56	448·75 — 27·56 = 421·19
IV. »	421·19	21·06	50 — 21·06 = 28·94	421·19 — 28·94 = 392·25
V. »	392·25	19 61	50 — 19·61 = 30·39	392·25 — 30·39 = 361·86
VI. »	361·86	18 9	50 — 18 09 = 31 91	361·86 — 31·91 = 329 95
VII. »	329·95	16·50	50 — 16 50 = 33·50	329·95 — 33·50 = 296 45
VIII. »	296·45	14·82	50 — 14·82 = 35 18	296·45 — 35 18 = 261·27
IX »	261·27	13·06	50 — 13 06 = 36·94	261·27 — 36·94 = 224·33
X. »	224·33	11·22	50 — 11·22 = 38 78	224·33 — 38·78 = 185·55
XI. »	185·55	9·28	50 — 9·28 = 40 72	185·55 — 40·72 = 144·83
XII. »	144 83	7 24	50 — 7·24 = 42 76	144·83 — 42·76 = 102·07
XIII. »	102·07	5 10	50 — 5·10 = 44·90	102·07 — 44·90 = 57 17
XIV. »	57 17	2 86	50 — 2 86 = 47·14	57·17 — 47·14 = 10·03

Dle toho vidíme, že v X. roce je zbytek uhražovacího kapitálu *185·55*. Pomocí připojených tabulek seznáme tento zbytek velice snadno. Poněvadž jde o celoroční dekursivní úrokování, vezmeme z tabulky I. při 5% při roku 10. číslo 12·57789254, které násobíme schodkem důchodu při prvním roce, v našem případě tedy obnosem 25 a obdržíme ze součinu $12{\cdot}57789254 \times 25 = 314{\cdot}45$ sumu schodků za 10 let.

Když pak od uhražovacího kapitálu 500
odpočteme tuto sumu schodků 314 45
obdržíme zbytek uhražovacího kapitálu . . . . . *185·55*
na konci 10. roku.

Bude-li se jednati o dekursivní úrokování půlletní nebo čtvrtletní, použije se ostatních tabulek stejným způsobem, při čemž ovšem, jak tabulky ukazují, místo roků berou se půlroky, dotýčně čtvrtroky.

Při úrokování anticipátním třeba nejdříve vypočítati si podle vzorce [5])

---

[3]) Viz *Spitzer* str. 10.
[4]) Vzato z Klinebergra, Právník 1886 str. 185.
[5]) Viz anticipátní úrokování v kapitole V. str. 81.

$$S = \frac{100\,D - q\,K}{100 - q}$$

kolik činí schodek S na počátku prvního roku. Poněvadž v našem případě je $D = 50$, $K = 500$, $q = 5$, tedy

$$S = \frac{100 \,.\, 50 - 5 \,.\, 500}{100 - 5} = 26\,32$$

Pomocí tohoto vzorce můžeme pak počítati i následující léta. Po odpočtení tohoto schodku činí uhražovací kapitál $500 - 26{\cdot}32 = 473{\cdot}68$.

Schodek na začátku roku 2. je tedy

$$S = \frac{100 \,.\, 50 - 5 \,.\, 473{\cdot}68}{100 - 5} = 27{\cdot}70$$

Po odpočtení tohoto schodku činí tedy uhražovací kapitál $473{\cdot}68 - 27{\cdot}70 = 445{\cdot}98$. Schodek na začátku roku 3. je tedy

$$S = \frac{100 \,.\, 50 - 5 \,.\, 445{\cdot}98}{100 - 5} = 29{\cdot}16,$$

takže na začátku roku 3. je zbytek uhražovacího kapitálu $445{\cdot}98 - 29{\cdot}16 = 416\,82$.

Chceme-li se však snadno pomocí tabulek dověděti, jak veliký je kapitál uhražovací na začátku 3. roku při 5%ním úrokování anticipátním, vezmeme z tabulky I. z anticipátního úrokování při roku 3. číslo 3·16066482, které násobíme schodkem uhražovacího kapitálu na začátku prvního roku, totiž 26·32 a obdržíme, že $3{\cdot}16066482 \times 26{\cdot}32 = 83{\cdot}18$, což jest suma schodků za 3 léta.

Odpočteme-li od uhražovacího kapitálu	500
tuto sumu schodků	83·18
obdržíme	*416·82*

zbytek totiž uhražovacího kapitálu *na začátku* 3. roku.

Takto postupovati jest i v ostatních případech, ať již jde o anticipátní úrokování roční, půlletní nebo čtvrtletní. Na paměti tu však míti sluší, že podle shora uvedeného vzorce vždy třeba vypočítati první schodek a tímto násobiti číslo tabulky. Při 4%tech anticipátních jest při úrokování celoročním $q = 4$, při pololetním $q = 2$, při čtvrtletním $q = 1$. Při 5%tech anticipátních jest při úrokování celoročním $q = 5$, při půlletním $q = 2\frac{1}{2}$, při čtvrtletním $q\,1\frac{1}{4}$. Tato q podle toho, zda jde o úrokování celoroční, půlletní neb čtvrtletní, třeba tedy do shora uvedeného vzorce dosaditi.

Tab. IV.—V.[6])

Tabulky tyto jdou od roku 20., poněvadž výměnkáři bývají i mladí sourozenci nastupitele, a končí rokem 80., jako nejzazší hranicí možných případů.

Výhodnosť použití zemsk. pojišťovacího fondu znázorní příklad. Dle pravidel ex. řádu třeba pro roční důchod v sumě 600 K 65letého výměnkáře 4%ního uhražovacího kapitálu v obnosu 15.000 K. Dle tabulky IV. bude však ku zakoupení téhož důchodu v zemském pojišťovacím fondu potřebí pouze $8{\cdot}20 \times 600 = 4920$ K. Když účastníci budou k tomu ochotni, mohlo by tedy již při rozvrhu 15.000 K — 4920 K = 10.080 K mezi ně rozděleno býti, takže by nemuseli čekati na uvolnění uhražovacího kapitálu snad ještě 10 let, až výměnkář zemře.

Dostane-li se na tento důchod pouze kapitálu 10.000 K, takže úbytek jeho na konci prvního roku bude činiti 200 K, dovíme se z tabulky I. při dekursivních 4%tech, že za 17 let bude činiti suma úbytků uhražovacího kapitálu $25\,84036636 \times 200 = 5168{\cdot}07$ K, a zemře-li té doby teprvé výměnkář, obdrží věřitelé na prázdno vyšlí po 17 letech 10.000 — 5168·07 = 4831·93 K, méně tedy, než by byli dostali před 17 lety, kdyby se byl důchod výměnkářů zakoupil v zemském pojišťovacím fondu obnosem 4920 K.[7])

Ukázky sdružených důchodů výměnkářských manželů podává tabulka V. Při ní béře pozůstalý manžel po smrti druhého celý důchod neztenčeně dále. Má-li po smrti jednoho manžela odpadnouti polovice důchodu, třeba vzíti z tabulky IV. hodnotu renty muže a ženy a děliti součet jich dvěma. Tak na př. při stáří muže 55 a ženy 55 roků činí hodnota renty $\frac{11{\cdot}50 + 12{\cdot}05}{2} = 11{\cdot}78$ K.

Ukázky, námi podané, stačí k orientaci. Bližší bude vyzvědění v zemském pojišťovacím fondu.

---

[6]) Tabulky tyto dodány nám byly zemským pojišťovacím fondem císaře Františka Josefa I., při čemž zvláště laskavosti p. prof. Bráfa s vděkem vzpomínáme.

[7]) Před 17 lety byli by obdrželi k rozdělení 10.000 — 4920 = 5080 K.

OBSAH:

I. Zjevy v minulosti a vývoj.

Dřívější právo (1—2). Daňové patenty (3—4). Kapitalisování břemen (5). Uhražovací kapitál při daních (6). Soudnictví pozůstalostní (7). Uhražovací kapitál v pozůstalostech (8). Počátky při exekuci (9) Literatura (10). Vliv literatury na praksi (11). Uhražovací kapitál při rozvrhu (12—13). Konkursní řád (14 17). Práce zákonodárné (18). Exekuční řád (19—21). Účel uhražovacího kapitálu (22—23).

II. Hospodářský důvod vzniku.

Hospodářská újma (24 - 25). Práva bez hospodářské újmy (26—27). Odhádání nemovitostí (28 - 29). Odhádání závad (30—31). Převzetí závad bez srážky (32) Odhádání práva z břemene (33). Přejímání závad se srážkou 34). Přejímané závady při rozvrhu (35). Výměnek (36). Právní povaha výměnku (37). Výměnek v ex. řádu (38). Pojištěné důchody (39).

III. Vznik.

Vznik v dřívějším právu (40—42). Odhádání a závady (43). Zjištění stavu závad (44 - 47). Dražební podmínky (48). Návrh vymáhajícího věřitele (49). Předpisy o vzniku (50). Změna dražebních podmínek (51). Řízení rozvrhové (52). Simultánní zavazení (53—55). Náhradní nárok dle § 222 ex. ř (56). Knihovní přednost (57—61). Právní povaha přednosti (62—63). Přednost před knihovními závadami (64—66). Přednost a § 150 ex. ř. (67). Odpor a stížnost při rozvrhu (68—69). Rozvrhové usnesení (70). Starobní pokladny (71).

IV. Trvání.

Ohrožení uhražovacího kapitálu (72—73). Změna hospodářských poměrů (74). Nová dražba (75). Neúplnost předpisů ex. řádu (76). Převod a právo bráti úroky (77). Uhražovací kapitál a § 150 ex. ř (78).

V. Zánik.

Různé druhy zániku (79—80). Anticipátní úrokování (81). Nedostatečitelnost úhrady výkonu (82). Uvolněný kapitál reálním dluhem (83—84). Uvolnění složeného kapitálu (85).

Tabulky pro úmor uhražovacího kapitálu a zákup výměnkářského důchodu v zemském pojišťovacím fondu císaře Františka Josefa I.

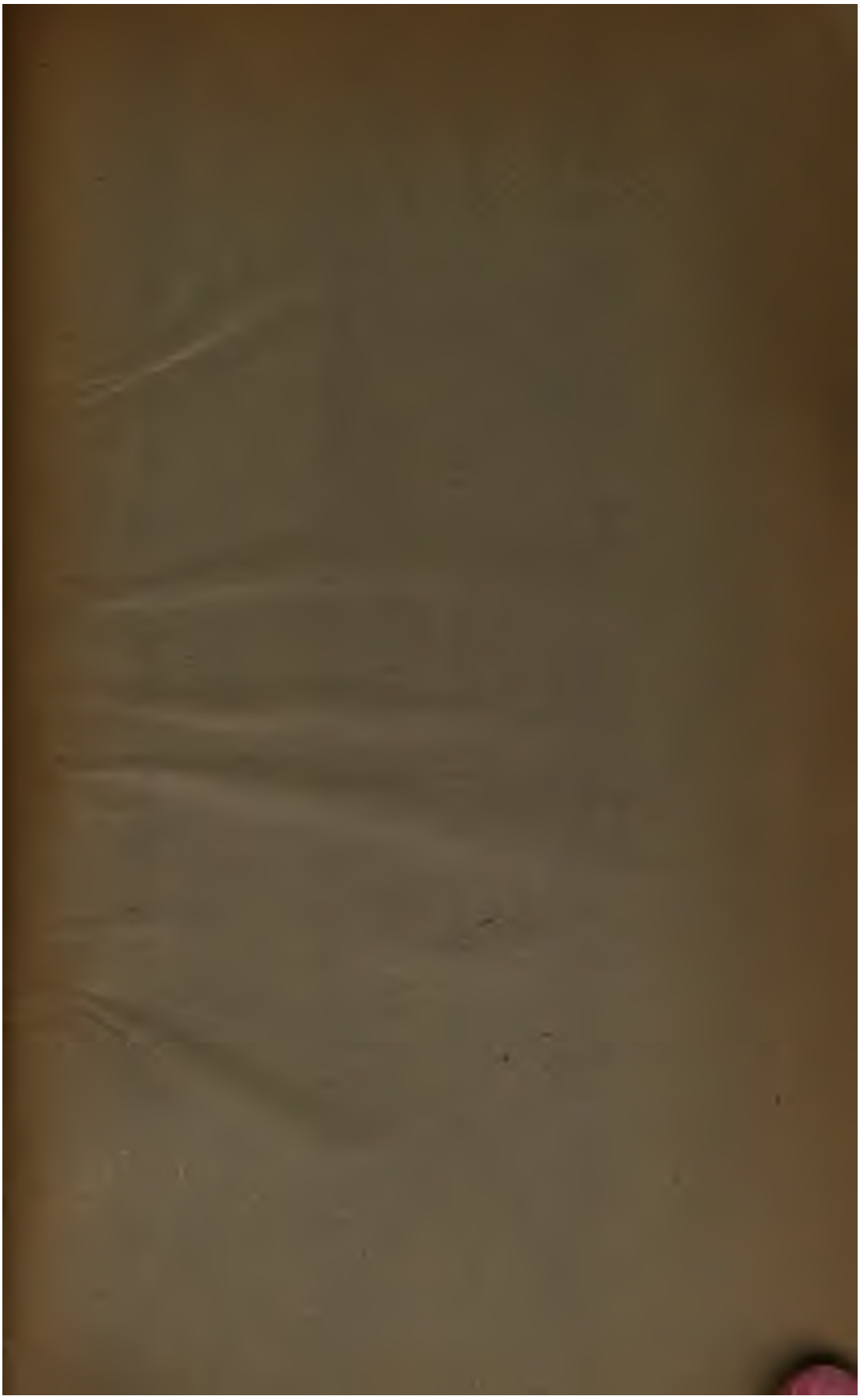

Knihovna

Sborníku věd právních a státních.

A) Řada právovědecká.

Č. I. *Dr. Jan Krčmář:*

O smlouvě námezdní,

dle občanského práva rakouského se zřetelem k právu římskému.

I. Část úvodní.

Cena: K 2·40, snížená K 1·80.

Č. II. *Dr. Miloslav Stieber:*

Uhražovací kapitál služebností a reálních břemen.

Cena K 2·—, snížená K 1·50.

B) Řada státovědecká.

Č. I. *Dr. Josef Drachovský:*

Rakouské praemie cukerní,

se zřetelem k nauce a k poměrům mezinárodním.

Cena: K 2·—, sníž. K 1·50.

Č. II. *Dr. Lev Winter:*

Kartely,

studie národohospodářská.

Cena: K 1·60, sníž. K 1·20.

Č. III. *Dr. Vilém Funk:*

Poplatek z převodů na případ smrti

dle zákona ze dne 9. února 1850 č. 50 ř. z. a dodatků, i jeho historický vývoj (dle archivních pramenů). (V tisku.)

»Knihovna« vydává se jako doplněk »Sborníku« příležitostně, v sešitech nebo svazcích nestejného objemu, v kratších nebo delších lhůtách: **odběratelé „Sborníku"**, jakož i **členové „Právnické Jednoty" v Praze** mají na ***přímou*** přihlášku u nakladatele »Sborníku« výhodu **ceny snížené o čtvrtinu.**

Sborník věd právních a státních

za účastenství členů **české fakulty právnické** redigovaný **prof. Dr. Bohušem Riegrem**, má za úkol: **pěstovati všecky obory, zastupované na fakultách věd právních a státních**; přináší rozpravy i bohatý přehled literární. — Vychází ve 3—4 sešitech za školní rok v objemu nejméně 30ti tisk. archů. **Předplatné 8 K** (i s poštou); pro členy Právnické Jednoty **přímo** u nakladatele **6 K.** Přihlášky odběratelů přijímá nakladatelství

Bursík & Kohout,

knihkupci c. k. české university a České Akademie císaře Františka Josefa pro vědy, slovesnost a umění,

v Praze, Václavské nám. č. 24 n.
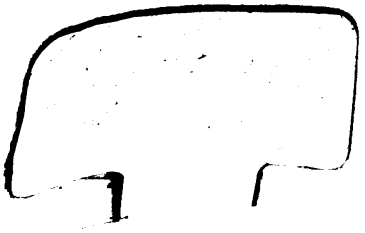
Tiskem Alois. Wiesnera v Praze, knihtiskaře České Akademie císaře Františka Josefa pro vědy, slovesnost a umění.